

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Katedra radiologie, toxikologie a ochrany obyvatelstva

Diplomová práce

Ochrana obyvatelstva v sociálním zařízení s velkým počtem osob

Vypracovala: Bc. Veronika Kolářová
Vedoucí práce: Ing. Lenka Brehovská, Ph.D.

České Budějovice 2015

Abstrakt

Tématem diplomové práce je „Ochrana obyvatelstva v sociálním zařízení s velkým počtem osob“. Teoretická část práce pojednává o problematice vnímání svépomoci a běžné mezilidské pomoci, která je pilířem ochrany obyvatelstva. Důležité je uvědomění, že zkušenost a paměť nás činí připravenými a odolnými, ale také zranitelnými a ustrašenými a že prevence a připravenost nejsou identické.

Pro opatření ochrany obyvatelstva jsou vyhrazeny lidské, hmotné a finanční zdroje. Příprava občana vychází ze shodných předpokladů a postupuje identicky jako příprava profesionála krizového řízení. Začíná analýzou rizik, hodnot a zranitelností, často na základě zkušenosti a přípravou protiopatření. Minulé zkušenosti připravenost rozporně oslabují i posilují. Rozdíl mezi profesionály z oboru ochrany obyvatelstva a ostatními lidmi spočívá ve volbě zabývat se neštěstími každodenně.

V diplomové práci je popsána historie ochrany obyvatelstva i její současný stav. Daná problematika se nepřetržitě vyvíjí a je nutné neustále reagovat na aktuální hrozby nejen legislativně, ale také preventivně a prakticky.

Cílem diplomové práce je identifikovat připravenost personálu Domova pro seniory v Blatné na možný vznik mimořádné události či krizové situace. Výsledkem diplomové práce je návrh opatření pro zlepšení připravenosti personálu v sociálním zařízení s aplikací na Domov pro seniory Blatná.

K objasnění cílů diplomové práce bylo použito dotazníkové šetření zaměřené na zjištění úrovně informovanosti personálu v oblasti ochrany obyvatelstva. Výzkumného šetření se účastnil personál kancelářů, technického zabezpečení, ošetrovatelský a zdravotnický. Šetření proběhlo v období měsíce června 2015.

V kapitole „Výsledky“ jsou získaná data seříděna a výsledky těchto šetření jsou přehledně zobrazeny pomocí grafů. Dotazníky byly vyhodnoceny deskriptivní a matematickou statistikou. Po zhodnocení výsledků úrovně informovanosti personálu v oblasti ochrany obyvatelstva a konzultaci s vedením Domova pro seniory v Blatné byl zrealizován návrh opatření pro zkvalitnění informovanosti pomocí prezentace. Připravenost a informovanost personálu Domova pro seniory v Blatné na mimořádné události a krizové situace zjištěná dotazníkovým šetřením byla dle dokumentů ochrany

obyvatelstva částečná a bylo vhodné její úroveň zvýšit. Prezentace byla zaměřena na ochranu obyvatelstva v sociálním zařízení s velkým počtem osob s aplikací na Domov pro seniory v Blatné.

Součástí diplomové práce je také informativní rozhovor s paní ředitelkou Domova pro seniory v Blatné a paní recepční zařízení, které odpovídaly na otázky týkající se ochrany obyvatelstva aplikované na Domov pro seniory v Blatné. Informativní rozhovory přispěly ke komplexnímu posouzení problematiky ochrany obyvatelstva v daném sociálním zařízení a k zjištění subjektivních názorů týkajících se ochrany obyvatelstva.

Nový management Domova pro seniory v Blatné si plně uvědomuje závažnost této problematiky a nutnost periodického proškolení svých zaměstnanců. Jeho úkolem je také aktualizace současných předpisů ochrany obyvatelstva.

Diplomová práce může být inspirací k žádoucí aktualizaci zlepšení připravenosti personálu v oblasti ochrany obyvatelstva v sociálním zařízení a k žádoucí změně nevhodného názvu dokumentu řešící mimořádné a krizové situace v Domově pro seniory v Blatné. Návrh aktualizace a doporučeného rozpracování dokumentu je také součástí diplomové práce. V diplomové práci je také návrh opatření řešící možný vznik požáru v kuchyňce klientů.

K dokončení diplomové práce tedy pozitivně přispěla podpora ze strany vedení daného zařízení a praktický přínos udával realizaci širší smysl. V rámci současných aktivit v oblasti ochrany obyvatelstva projevil nový management Domova pro seniory v Blatné zájem o elektronickou podobu celé diplomové práce. Prezentace dle vedení zařízení bude využita při následných tematických školeních a bude personálu k dispozici kdykoli k nahlédnutí.

Ověřením získaných informací z přednášky, která proběhla Domově pro seniory v Blatné v rámci zvýšení úrovně znalostí v oblasti ochrany obyvatelstva, bylo zjištěno totožnými dotazníky, že informovanost personálu sociálního zařízení pozitivně velmi vzrostla. Připravenost sociálního zařízení na různé mimořádné události je velmi důležitým faktorem ovlivňujícím úspěch zvládnutí těchto situací. Zvládnutím nebo

nezvládnutím jedné události se lidé chystají na zvládnutí nebo nezvládnutí události následující.

Klíčová slova

Ochrana obyvatelstva, sociální zařízení, informovanost

Abstract

Thesis topic is "Protecting the population in a social care institution with a large number of people". The theoretical part deals with issues of self-help and simple human assistance perception, which is a cornerstone of protecting the population. It is important to realize that the experience and the memory makes us ready and durable, but also vulnerable and fearful, and that prevention and preparedness are not identical.

Human, material and financial resources are reserved for measures for protection of the population. Preparation of a citizen is based on the same assumptions and proceeds identically as preparation of crisis management professional. It starts with a risk, values and vulnerability analysis, often based on experience and preparation of countermeasures. Preparedness is contradictory weaken and strengthen by past experience. The difference between professionals in the field of civil protection and others involves choosing to deal with disasters on a daily basis.

The thesis describes the history of the civil protection and its current status. These issues are constantly evolving and it is necessary to constantly respond to current threats not only in the area of law-making, but also preventatively and practically.

The aim of the thesis is to identify the readiness of the staff in the Home for the elderly in Blatná to a possible outbreak of an emergency or crisis situation. The result of this thesis is to design measures to improve the readiness of personnel in social care institutions with applications for the Home for the elderly in Blatná.

To clarify the objectives of the thesis a questionnaire construction was used focused on finding out the level of awareness of the personnel in the field of civil protection. Office staff, technical support, nursing and health care personnel have participated in the research. The research was conducted in June 2015.

Collected data are sorted in the chapter "Results" and the results of these investigations are clearly displayed using graphs. The questionnaires were evaluated by descriptive and mathematical statistics. After evaluating the results of the level of awareness of the personnel in the field of protecting the population and after a consultation with the management of the Home for the elderly, a set of measures has been suggested and implemented to improve awareness using presentation.

Preparedness and awareness of the staff in the Home for the elderly in Blatná to emergency and crisis situations, identified by questionnaire research was only partial, according to the documents related to protection of the population, and its level should be increased. The presentation was focused on the protection of the population in a social care institution with a large number of people with applications for Home for the elderly in Blatná.

The thesis also includes an informative interview with the director of the Home for the elderly in Blatná and with a receptionist. They answered the questions concerning the protection of the population applied to the Home for the Elderly in Blatná. Informative interviews contributed to the comprehensive assessment of the protection of the people in the social care institution issue and to the finding subjective views and experiences regarding the protection of the population.

The new management of the Home for the elderly in Blatná is fully aware of the seriousness of this issue and the necessity to periodically retrain its employees. They should also update the current rules for protecting people.

The thesis can be an inspiration to the desired upgrade of the improving the preparedness of the personnel in the area of civil protection in social care institutions and to desirable change of the inappropriate name of the document dealing with emergency and crisis situations in the Home for the elderly in Blatná. Updates proposal and recommended development of the document are also parts of the thesis. The thesis also suggests measures to deal with the possible emergence of a fire in the clients' kitchenette.

Support from the management of the Home for the elderly helped to complete the thesis and practical benefits has given broader sense to the realization. As a part of current activities in the field of protection of the population, a new management of the Home for the elderly in Blatná asked for the thesis in electronic form. The management also claims that the presentation will be used for subsequent thematic training and will be available to the personnel at any time.

By a verification of information obtained from the presentation, which has been held in the Home for the elderly in Blatná in order to increase the level of personnel

awareness of the people in the field of civil protection, it was found by identical questionnaires that staff awareness in the social care institution increased very positively. The readiness of social care institution for different emergencies is a very important factor in the managing these situations. By managing or mismanaging one event people are going to manage or mismanage following events.

Key words

Protection of population (civil protection), social care institution, awareness

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 18. 5. 2015

.....

Bc. Veronika Kolářová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Lence Brehovské, Ph.D. za odborné vedení a cenné připomínky k mé diplomové práci. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Haně Baušové a personálu Domova pro seniory v Blatné za spolupráci při výzkumném šetření. Díky patří také mé rodině a blízkým, kteří mi v průběhu psaní diplomové práce a celého studia, byli velkou oporou.

Obsah

1	Teoretická část	15
1.1	Mimořádná událost.....	16
1.2	Ochrana obyvatelstva	17
1.3	Vývoj ochrany obyvatelstva.....	18
1.4	Ochrana obyvatelstva v České republice	21
1.5	Úkoly ochrany obyvatelstva.....	24
1.5.1	Varování.....	25
1.5.2	Evakuace	29
1.5.3	Ukrytí	30
1.5.4	Nouzové přežití.....	32
1.6	Sociální zařízení	33
1.6.1	Pobytová sociální zařízení	35
1.7	Stáří	36
1.7.1	Specifika v komunikaci se seniorem obecně	37
1.7.2	Specifika v přístupu k hypomobilní osobě	40
1.7.3	Specifika v přístupu k osobě se zrakovým postižením	41
1.7.4	Specifika v přístupu k osobě s poruchou sluchu.....	42
1.7.5	Specifika v přístupu ke klientovi s demencí	44
2	Výzkumná otázka a metodika výzkumu	46
2.1	Výzkumná otázka.....	46
2.2	Hypotéza	46
2.3	Metodika výzkumu.....	46
2.4	Charakteristika výzkumného souboru.....	47
2.5	Statistické šetření	47
2.5.1	Formulace statistického šetření.....	47
2.5.2	Škálování	48
2.5.3	Měření	48
2.5.4	Elementární statistické zpracování	48

2.5.5	Tabulka	48
2.5.6	Empirické rozdělení	49
2.5.7	Empirické parametry.....	49
2.5.8	Neparametrické testování	51
2.5.9	Dvojvýběrové parametrické testování	52
2.6	Prezentace pro zvýšení úrovně informovanosti personálu DS.....	53
3	Výsledky	54
3.1	Popis DS v Blatné	54
3.1.1	Závazné dokumenty DS v Blatné	58
3.2	Domov pro seniory v Blatné z pohledu ochrany obyvatelstva	59
3.3	Popis objektu DS v Blatné	60
3.3.1	Povinnosti zaměstnanců.....	65
3.4	Výsledky získané dotazníkovým šetřením.....	68
3.4.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	69
3.5	Statistické vyhodnocení	97
3.5.1	Formulace statistického šetření.....	97
3.5.2	Škálování a měření.....	98
3.5.3	Elementární statistické zpracování dotazníků získaných před prezentací	98
3.5.4	Elementární statistické zpracování dotazníků získaných po prezentaci .	102
3.5.5	Dvojvýběrové parametrické testování	104
4	Diskuze.....	106
4.1	Podrobné vyhodnocení dotazníků a statistického šetření.....	108
4.2	Zhodnocení informativních rozhovorů	114
4.3	Další návrhy pro zkvalitnění ochrany obyvatelstva v DS.....	117
5	Závěr	118
6	Seznam informačních zdrojů.....	120
7	Seznam obrázků.....	127
8	Seznam tabulek.....	129
9	Seznam příloh	130

Seznam použitých zkratek

ČR- Česká republika

ČSÚ- Český statistický úřad

DP- diplomová práce

DS- Domov pro seniory

HZS- Hasičský záchranný sbor

JSDHO -Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Blatná

KS- krizová situace

KŠ- krizový štáb

MěÚ- Městský úřad Blatná

MU- mimořádná událost

NP- nadzemní podlaží

ORP -obec s rozšířenou působností

PČR -Policie České republiky

Tým- Tým pro řešení MU a KS v DS

VZ- velitel zásahu (příslušník HZS)

ZHN- zbraně hromadného ničení

ZZ- zdravotnické zařízení

ZZS -Zdravotnická záchranná služba

Úvod

*„Jedním z nejkrásnějších zadostiučinění v životě je,
že kdykoliv se upřímně snažíme pomoci jinému,
pomáháme i sami sobě.“*

R. W. Emerson

Mimořádné události přicházejí nevyzpytatelně, často naprosto nepředvídatelně. Dostavují se v podobě nejrůznějších událostí a v nekonečném množství kombinací. Přípravenost sociálního zařízení na různé mimořádné události je velmi důležitým faktorem ovlivňujícím úspěch zvládnutí těchto situací.

Spouštěcím podnětem mimořádné události mohou být maličkosti a v reálném životě se jim nelze vyhnout. Můžeme však omezit jejich dopad. Pokud mimořádná událost či krizová situace nastane, je na otázky jejího zvládnutí již pozdě. Proto je potřeba připravit předem kvalitním proškolením klienty sociálního zařízení a především zdravotnický personál.

Zvládnutím nebo nezvládnutím jedné události se lidé chystají na zvládnutí nebo nezvládnutí události následující. Zvýšenou ostražitostí a vnímavostí vůči podobným smyslovým vjemům dokumentuje mozek i tělo „zbrojením“ na přicházející se událost s využitím toho, co se pohotově a pečlivě naučily při události minulé (1).

Sociální zařízení, konkrétně Domov pro seniory v Blatné, je místem velké koncentrace závislých osob, které při vzniku mimořádné události potřebují pomoc od zdravotnického personálu. Připravený a proškolený personál dokáže reálněji posoudit nastalou situaci a bude schopen stanovit nejúčelněji postup eliminace dané situace. Personál seznámený s řešením mimořádných událostí zabrání efektivněji panice, strachu a uspěchaným chybným rozhodnutím, které při takových událostech mohou nastat. Lépe dokáže pomoci nejen sobě, zasahujícím jednotkám, ale hlavně klientům sociálního zařízení.

Domov pro seniory (dále jen „DS“) v Blatné má zpracována pravidla pro předcházení mimořádným událostem a jejich případné řešení. Tato pravidla jsou součástí Domácího řádu.

Mimořádné události v DS v Blatné jsou situace, které zásadně vybočují z běžného provozu a činnosti organizace a v jejichž důsledku nemůže být služba klientům poskytována standardním postupem.

Při vzniku mimořádné události v DS (požár, únik vody apod.) se všichni zaměstnanci řídí závaznými dokumenty ochrany obyvatelstva v DS. Mezi tyto dokumenty patří například Požární řád a Požární evakuační plán. Zaměstnanci i uživatelé DS jsou s tímto řádem seznámeni při zahájení poskytování služby. Jedenkrát ročně je vedením DS pořádána beseda, na které jsou pravidla pro předcházení mimořádným událostem a jejich řešení s uživateli prodiskutována. Požární řád včetně požárního evakuačního plánu visí na každém podlaží a v recepci domova. V domově jsou také vyvěšeny plány únikových cest a označeny únikové východy (2).

DS v Blatné poskytuje v hlavní činnosti pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby (3).

Zřizovatelem Domova pro seniory je Město Blatná. Domov poskytuje pobytové sociální služby stanovené v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v § 49 odstavci 1 a 2, ve znění pozdějších předpisů, a dále poskytuje základní poradenství uživatelům a jejich rodinám v souladu s § 2 odstavci 1 citovaného zákona (2).

Cílem diplomové práce je identifikovat připravenost personálu Domova pro seniory v Blatné na možný vznik mimořádné události či krizové situace. Výsledkem diplomové práce je návrh opatření pro zlepšení připravenosti personálu v sociálním zařízení s aplikací na Domov pro seniory Blatná. Využití diplomové práce nebude pouze nutností pro dokončení studia, ale také inspirací k žádoucí aktualizaci zlepšení připravenosti personálu v oblasti ochrany obyvatelstva. Součástí diplomové práce je přednesená prezentace, vytvořená pro proškolení personálu DS v ochraně obyvatelstva. Tato prezentace může být využita při následných tematických školeních. Nový management DS si plně uvědomuje závažnost této problematiky a nutnost periodického proškolení svých zaměstnanců. Jeho úkolem je také aktualizace současných předpisů ochrany obyvatelstva DS. K dokončení této diplomové práce tedy pozitivně přispěla podpora ze strany DS a praktický přínos realizaci udával širší smysl.

1 Teoretická část

Základním pudem v lidském životě, který začíná početím a prenatalním obdobím, je úsilí o zachování života. Každý člověk se účastní nepřetržitého zápasu o přežití. Lidé si zvykli nazývat úspěšné úsilí o zachování života jako bezpečnost. Všechno, co směřuje k tomu život ukončit, jako nebezpečnost. Každá bytost si uvědomuje a prožívá pocit bezpečí a nebezpečí. Tyto pocity jsou stejné jako vnímání základními smysly (4).

Lidstvo je však po celou dobu své existence ohrožováno celou škálou nebezpečí. Nejprve se jednalo hlavně o živelní katastrofy, sociální, náboženské i etnické střety, které hojně přerůstaly ve válečné konflikty. Následně přibyly průmyslové havárie a s expanzí moderních technologií se přidala ohrožení v podobě vypořádání se s nově vyvíjenými technologiemi. Příkladem jsou genové manipulace, jaderná energie, nanotechnologie či informační technologie. S průběžnou globalizací se hrozby společnosti zvyšují hlavně s přibývajícím snahou o maximalizaci zisku bez ohledu na udržitelný rozvoj území. Současně s globalizací postupuje i hrozba terorizmu. Po zvážení možných následků uvedených rizik a hrozeb je zřejmé, že opatření snižující tato nebezpečí a jejich případné dopady jsou vlastně ochranou celé společnosti. Ochranu obyvatelstva je možné chápat jako základní pilíř systému bezpečnosti České republiky (dále jen „ČR“) v souladu s Bezpečnostní strategií ČR schválenou Vládou České republiky v únoru 2015 (5).

Vztahem člověka (rodiny, organizace, obce) k sobě, k druhým lidem i ke světu, může otrást neštěstí. Následně je potřeba tyto vztahy definovat. Do jejich hodnocení i přehodnocení vstupuje způsob chování ostatních lidí, tedy i pomoc v podobě forem sociální opory. Předpokládat, že pomoc bude dobrá, lze pouze tehdy, budou-li mít tyto vztahy lidé na paměti. A budou-li pomáhat posilovat jejich vymezení. Potvrdit či podpořit je možné i nepříznivý obraz sebe, druhých i světa. Vnímání svépomoci a běžné mezilidské pomoci je pilířem ochrany obyvatelstva. Důležité je uvědomění, že zkušenost a paměť nás činí připravenými a odolnými ale také zranitelnými a ustrašenými a že prevence a připravenost nejsou identické (1).

1.1 Mimořádná událost

Definice mimořádné události je „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárií ohrožující život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“ (6).

Jakékoli společenské uskupení je po dobu své existence vystaveno vlivům celé řady mimořádných událostí, které jeho vývoj pozměňují. Tyto události mohou být zapříčiněny přírodními nebo civilizačními vlivy (sociální, technogenní, ekonomické). Společnost má snahu o eliminaci následků nastalých mimořádných událostí. Stát vytváří k minimalizaci těchto nežádoucích následků bezpečnostní systém. Ten plní základní povinnost státu, kterou je zajištění svrchovanosti a územní celistvosti státu. Další navazující povinností státu je také ochrana systému správy a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot (7).

Pro zajištění ochrany života, zdraví a majetku civilního obyvatelstva jsou zpracované plány, podle kterých je nutné řídit se v případě vzniku mimořádné události. Jde zejména o varování obyvatelstva, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití. Do této problematiky můžeme zahrnout také prostředky individuální ochrany. Tato opatření zajišťují eliminaci dopadů mimořádné události nebo krizové situace na životy, zdraví a majetek obyvatelstva (8).

Odezvou bezpečnostního systému na vznik mimořádné události je přijímání opatření na různých úrovních. V závislosti na druhu a rozsahu vzniklé nepříznivé situace jsou tato opatření rozčleněna a představují ve své podstatě jakousi stavebnici. Přijímaná opatření lze rozdělit na všeobecná, která jsou aplikována prakticky každodenně, společná, přijímaná v rámci Integrovaného záchranného systému (IZS), a krizová, která přijímají orgány krizového řízení za krizových stavů.

Všeobecná opatření zajišťují každodenní činnost elementárních bezpečnostních principů při poskytování pomoci v nouzi na úrovni jednotlivých subjektů bezpečnostního systému. Příkladem je fungování příjmu tísňového volání, poskytnutí první pomoci nebo výjezd záchranné služby. Tato opatření jsou přijímána bez zvláštních požadavků na koordinaci společného postupu.

Společná opatření při společném postupu subjektů bezpečnostního systému jsou zaměřena na záchranné a likvidační práce. Hlavním požadavkem je koordinace jejich součinnosti (IZS).

Krizová opatření jsou zvláštními opatřeními až na úrovni omezení vybraných základních práv a svobod občanů. Ta musí být přijata pro řešení vzniklé mimořádné situace, protože všeobecná (každodenní) opatření a opatření v rámci společného postupu při záchranných pracích jsou nedostačující (7).

1.2 Ochrana obyvatelstva

Každý člověk se rodí se stejným právem na důstojný život. Základem důstojného života je svoboda, mír ve světě a spravedlnost. Ochrana obyvatelstva je komplex multidisciplinárních problémů, které spojuje jediná myšlenka, otázka i úkol, tj. jak řešení problému realizovat, aby ochránil člověka- obyvatele.

Pojem obyvatel znamená, že člověk někde bydlí, je ve vztahu k nějaké obci, určitému správnímu členění a nějakému objektu. Přestože jde při ochraně obyvatelstva v mezním případě o život člověka, obyvatel reprezentuje jakousi statistickou jednotku, ze které je složen sociální prvek. Tím je myšlena rodina, tým, pracoviště, osádka, obec, okrsek, kraj nebo stát či unie. Ochrana obyvatelstva pojednává o tom, co je obyvatel schopen udělat a co jsou schopny zajistit pověřené síly a prostředky sociálního prvku pro to, aby při možných hrozbách přecházejících ve skutečná ohrožení zabránili prioritně zničení životů, aby omezili následky na zdraví a majetku obyvatelstva nebo na infrastrukturu a na životním prostředí (4).

Termín ochrana obyvatelstva je užíván pro označení daného sdruženého (integrovaného) systému vztahů, vazeb a konkrétních opatření k ochraně obyvatelstva a k ochraně majetku obyvatelstva v různých nepříznivých situacích. Jsou to každodenní negativní události, které mohou přecházet v nejrůznější katastrofy, krizové situace, popř. ozbrojený konflikt (9).

Pro opatření ochrany obyvatelstva jsou vyhrazeny lidské, hmotné a finanční zdroje. Tyto zdroje jsou součástí veřejných i soukromých struktur (4).

Příprava občana vychází ze shodných předpokladů a postupuje identicky jako příprava profesionála krizového řízení. Začíná analýzou rizik, hodnot a zranitelností, často na základě zkušenosti a přípravou protipatření. Minulé zkušenosti připravenost rozporně oslabují i posilují. Rozdíl mezi profesionály z oboru ochrany obyvatelstva a ostatními lidmi spočívá ve volbě zabývat se neštěstími každodenně. Na opakování nepříjemných situací se připravují. Opakování zažívají, je to jejich role a s ní spojený úkol, který procvičují a plní (1).

1.3 Vývoj ochrany obyvatelstva

Ochrana lidského života, majetku, geografických prostorů i objektů v historii lidstva patřila k základním nástrojům, kterými vědomě i nevědomě prokazovali svou péči a starostlivost náčelníci kmenů, následně vládcové a vedoucí sociálních i státních struktur. Ochrana obyvatelstva měla různé rozměry, intenzitu, ale i důvody. Základní právo na život, svobodu a osobní bezpečnost zásadně ovlivnil zákaz otroctví a nucených prací (4).

Východním dokumentem pro zásady ochrany obyvatelstva při ohrožení lidského života je v současné době Listina základních práv a svobod, článek 6, odstavec 1. V něm je ukotveno, že „každý občan má právo na život“. Jedním z prioritních cílů státní politiky v právním a demokratickém státě je ochrana člověka, jeho života, zdraví, majetku a životního prostředí (10). Demokratické státy mají za úkol hájit lidská práva, usilovat o jejich rozvoj a především o jejich dodržování. Pojem lidská práva je kategorií právní, ale zahrnuje také aspekt historický, náboženský, etický, filozofický, politický i sociální. Až po skončení 2. světové války vzrostl zájem o lidská práva a objevil se nový přístup k řešení této problematiky (11). Postupným vývojem právního zajištění státu bylo přijetí ústavy jako východního pramene pro formulování toho, co bude ve prospěch občana zajišťovat stát, a toho, co bude ve prospěch státu vykonávat občan. Složkou právního systému demokratických států, zpravidla jako neoddělitelné části ústavy, je deklarace základních lidských práv a svobod. Na základní lidská práva se může na planetě Zemi odvolávat každý člověk (4).

Ochrana obyvatelstva má důležité místo ve snaze mezinárodního humanitárního práva, ve kterém pozornost směřovala nejprve hlavně na eliminaci ztrát, škod a utrpení civilního obyvatelstva následkem ozbrojených konfliktů. Zástupci dvanácti evropských států se v roce 1864 dohodli na mezinárodní konferenci a podepsali Ženevskou úmluvu. Tato úmluva se týkala zlepšení podmínek raněných v armádním poli. Tím se položil základ k rozvoji mezinárodního humanitárního práva.

Během první světové války se významnost právní regulace ozbrojených konfliktů zcela potvrdila. Právní úpravy pak směřovaly i novým směrem. Na základě zkušeností z první světové války byl sepsán roku 1925 Ženevský protokol o zákazu používání dusivých, otravných a jiných plynů za války a o zákazu bakteriologických způsobů vedení války (Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů, 1992).

Stěžejní význam v oblasti mezinárodního práva mělo přijetí Ženevských úmluv. Dokumenty byly přijaty 12. srpna 1949. Jednalo se o Ženevské úmluvy o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli a Ženevské úmluvy o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři. Společně s výše jmenovanými byly přijaty také Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci a Ženevské úmluvy o ochraně civilních osob za války. K Ženevským úmluvám přibyly dva Dodatkové protokoly z 8. 6. 1977, Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I) a Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter (Protokol II) (10). V těchto Dodatkových protokolech byly vyjmenovány úkoly civilní ochrany před nepřátelskými akcemi a pohromami, součástí bylo též vytvoření nezbytných podmínek pro jejich přežití. Dodatkové protokoly jsou základem převzatým do legislativy ČR (zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému), i když formou uvedení pouze čtyř primárních opatření ochrany obyvatelstva. Jedná se o varování, evakuaci, ukrytí a dočasné přežití obyvatelstva (4). Připojení České republiky k těmto dokumentům proběhlo sdělením č. 168/1991 Sb. Federálního ministerstva zahraničních věcí o Dodatkových protokolech I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně

obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8. června 1977.

Mezi I. a II. světovou válkou směřoval rozvoj ochrany obyvatelstva k ochraně před leteckými útoky. Zahrnoval též odstraňování jejich důsledků. Tím odstartoval vývoj civilní ochrany. Zařízení a opatření civilní ochrany byla v časech protektorátu pod kontrolou nacistů.

V době po konci druhé světové války byla důležitým úkolem obnova hospodářství, v důsledku toho se minimalizovala a likvidovala zařízení a vybavení určená k ochraně obyvatelstva (10). Jakmile skončila druhá světová válka, došlo dočasně k potlačení aktivit v této problematice. Řada států se opět rozhodla k znovuvybudování organizované ochrany obyvatelstva a jejího právního vymezení. Opatření, která byla přijata, směřovala k ochraně obyvatelstva pro případ války. Mínění odborníků do poloviny padesátých let bylo, že válka bude vedena konvenčními prostředky. Opatření byla následně zaměřená na ochranu před zbraněmi hromadného ničení. Do této éry patří úsilí řady států masivně budovat ochrannou infrastrukturu jako velmi významnou ochranu obyvatelstva před napadením.

Po uvolnění mezinárodního napětí, ke kterému došlo v sedmdesátých letech minulého století, začaly státy usilovat o možnost využití organizované ochrany obyvatelstva v míru pro účely likvidace následků přírodních nebo antropogenních katastrof. Obzvláště po ministerské schůzce Evropské unie v roce 1986 dostaly snahy konkrétní podobu. Tak byl dán základ pro společnou politiku EU v oblasti civilní ochrany. Byla také přijata Strategická koncepce NATO v Římě v listopadu 1991. Změny priorit mezinárodní bezpečnostní politiky a také národních bezpečnostních politik nastaly po ukončení studené války. Zkušenosti z vojenských řešení krizových situací v mezinárodních vztazích uvedly praktické důsledky. Těmito důsledky bylo všeobecné uvolnění ochrany obyvatelstva. Z převládající organizované přípravy na ozbrojený konflikt se civilní ochrana obyvatelstva vydala cestou k ochraně proti katastrofám a nouzovým situacím. Řada států následkem toho zlikvidovala nákladné pevné organizační a institucionální struktury, zajišťující zejména ochranu obyvatelstva ve válečném období. Také začala transformovat a stavět nové bezpečnostní systémy

s novými názvy. Tyto nové systémy směřovaly hlavně k ochraně obyvatelstva před přírodními a technogenními negativními vlivy v období míru. Současně byly stavěny tak, že mohly být využity i v průběhu ozbrojeného konfliktu (4).

Výrazné nebezpečí představovaly po roce 1948 zbraně hromadného ničení, tudíž se civilní obrana v tomto období zaměřuje na ochranu proti nim. Vládním usnesením o civilní obraně v roce 1951 vzniká dokument na obranu území Československa. Poprvé se oficiálně objevil termín „civilní obrana“. Ten se užíval až do roku 1992 (10). Období po roce 1989 bylo charakterizováno proměnou civilní obrany do její aktuální podoby. Jejím cílem bylo uvést v praxi nový moderní systém ochrany obyvatelstva korespondující s příslušnými systémy v zemích tehdejší západní civilizace. Představovalo to mnoho organizačních, systémových a právních změn. Došlo i několikrát ke změně názvu. Nejprve se v dokumentech píše od roku 1993 o civilní ochraně a od 1. ledna 2001 o ochraně obyvatelstva (4). Dříve byla civilní obrana navržena na období válečného stavu, kdy lze využít jednotlivá opatření i v době míru. Nyní je ochrana obyvatelstva koncipována jako soubor opatření v době míru s možností využití za branné pohotovosti státu. Vláda vyslovila souhlas usnesením č. 39 z 5. ledna 2000 k převodu výkonu státní správy ve věcech civilní ochrany k 1. lednu 2001. Od tohoto dne se datuje vytvoření Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky v resortu Ministerstva Vnitra. Generální ředitelství HZS organizuje HZS krajů a zřizuje vzdělávací, technická a účelová zařízení (10).

Zákon o integrovaném záchranném systému novelizuje kompetenční zákon. Působnost oblasti ochrany obyvatelstva má touto novelizací v kompetenci Ministerstvo vnitra. Konceptní materiály přispívají k rozvoji ochrany obyvatelstva. Zákon o IZS stanovuje Ministerstvu vnitra spravovat koncepci ochrany obyvatelstva (4).

1.4 Ochrana obyvatelstva v České republice

Česká republika měla k 31. 3. 2015 podle podkladů Českého statistického úřadu (ČSÚ) 10 537 818 obyvatel (12). Tento rozsah maximálního počtu chráněného obyvatelstva lze dle ČSÚ podrobně rozčlenit do jednotlivých kategorií dle jejich věkové

struktury a pohlaví (ženy a muži). V případě krizové situace či krizového stavu je v podkladech statistického úřadu brán nezbytný ohled i na počty cizích státních příslušníků pobývajících na našem území a také na jejich majetek na území ČR.

Do Všeobecné deklarace lidských práv byla ve 20. letech minulého století včleněna Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. V průběhu let byly tyto listiny doplňovány. Dnes zahrnují i ochranu dětí, žen, tělesně či duševně postižených, ochranu menšin, migrujících pracovníků a dalších ohrožených skupin. V současnosti chrání tyto skupiny legislativní zákony před nejrůznějšími formami diskriminace. V minulých letech byly v některých zemích tyto diskriminace považovány za běžné.

Problematika ochrany obyvatelstva není řešena ve všech státech světa obdobným způsobem. Jednotlivé státy přistupují k této problematice výrazně nerovnoměrně. Detailním studiem přístupu států by se jistě dala dokázat souvislost mezi kulturou, ekonomickými podmínkami území, politickým zřízením a hospodářskými charakteristikami. Vliv mají také fyzicko-geografické, klimatické a ekologické podmínky území.

Vlastní rozvinuté organizační struktury ochrany obyvatelstva jsou typické pro vyspělé demokratické státy. Naproti tomu státy tzv. „třetího světa“, které bojují s přelidněností, chudobou a rozsáhlými epidemiemi a vytvořením základní záchranné zdravotní a sociální sítě, nemají téměř žádný funkční systém ochrany obyvatelstva.

Pro současný svět je příznačné, že je vývoj zajištění ochrany obyvatelstva nerovnoměrný. Nejsou systematicky zvládnuty ani každodenní události, nouzové situace či ozbrojené konflikty (4).

V legislativě České republiky je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, který v § 2, písm. e) vymezuje obsah ochrany obyvatelstva jako *„plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku“*(6). Roku 2001 byl zaveden termín Integrovaný záchranný systém společně se vznikem zákona o integrovaném záchranném systému. Do tohoto roku nebyl název právně ukotven, a nebyl proto používán. IZS je v současnosti právně vymezený otevřený systém koordinace a spolupráce. Jsou vymezeny základní a ostatní složky IZS. Tyto

složky jsou určeny k likvidaci mimořádných událostí, přírodních a antropogenních katastrof. Ústavní právo občanů na poskytnutí pomoci v případě ohrožení zdraví nebo života je ze strany státu naplňováno systémem vnitřní bezpečnosti státu, jehož součástí je Integrovaný záchranný systém.

Zásah IZS na místě mimořádné události představuje zásah minimálně dvou složek IZS společně řešící vzniklou situaci. Řízení záchranných a likvidačních prací ovlivňuje hlavně druh a rozsah mimořádné události. Také záleží na počtu a druhu složek podílejících se na těchto pracích (13).

Základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR je Bezpečnostní strategie České republiky (ČR). Na tento dokument navazují další strategie a koncepce. Bezpečnostní strategie ČR byla schválena vládou ČR 4. 2. 2015. Ta navazuje ve svých východiscích a ve vymezení bezpečnostních zájmů na Bezpečnostní strategii ČR z roku 2003 a aktualizuje Bezpečnostní strategii ČR z roku 2011. Zohledňuje a charakterizuje změny bezpečnostního prostředí včetně klíčových hrozeb v euroatlantickém prostoru. Jejím úkolem je zajistit koordinovaný a systémový rámec prosazování bezpečnostních zájmů ČR a přispět k efektivnímu využívání jednotlivých multilaterálních, bilaterálních i národních nástrojů. Dalším úkolem je poskytnout vodítko pro odpovídající alokaci zdrojů pro účely bezpečnostní a obranné politiky (14).

Základním principem bezpečnosti státu je postarat se o bezpečnost jednotlivce, komunity a zajištění funkce společnosti, k jehož úspěšnému uplatnění je nezbytné zajistit funkčnost dotčených orgánů státní správy a samosprávy, právnických a podnikajících fyzických osob a rozvíjení procesů a nástrojů sloužících k posilování bezpečnosti a ochrany obyvatelstva.

Pro rozvoj ochrany obyvatelstva je výchozím dokumentem v našich podmínkách „Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030“ (dále jen „Koncepce“). Tato koncepce byla schválena Usnesením vlády České republiky č. 805 ze dne 23. 10. 2013 (5). Ochrana obyvatelstva je v Koncepci popisována jako soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších subjektů i jednotlivých občanů, směřujících k minimalizaci dopadů mimořádných událostí na životy a zdraví obyvatelstva, majetek a životní prostředí. Vyzdvihuje zákonem stanovenou

odpovědnost a úkoly ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, orgánů územních samosprávných celků včetně obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob. Tyto postupy a činnosti jsou souhrnně řešeny a pojímány jako součást havarijního, krizového a obranného plánování (9).

Problematika lidských práv je dnes centrálním tématem, spojující práci Organizace spojených národů (dále jen „OSN“) v oblastech míru a bezpečnosti, rozvoje, v ekonomické a sociální problematice a humanitární pomoci (4).

1.5 Úkoly ochrany obyvatelstva

Velice často je zmiňována opačná logika, že ochrana obyvatelstva je jedním z opatření krizového řízení. To by však obrazně představovalo, že dcera nosí ve svém těle plod své matky. Významově korektní je formulace, že krizové řízení zajišťuje vybraná opatření ochrany obyvatelstva. Ochrana obyvatelstva nezahrnuje jen opatření, ale představuje zejména cíl politického a praktického úsilí státu, státní správy a územní samosprávy (4).

Pomocí vhodně připravených ochranných opatření garantuje stát plnění úkolů ochrany obyvatelstva v případě přírodních a technologických rizik (Ministerstvo vnitra) či ozbrojeného konfliktu (resort Ministerstva obrany) (10).

Přípravenost neboli učení těží ze zkušenosti. Paměť a strach také. Nalezení vyváženosti mezi skutečnou vnímavostí ve směru k nebezpečí a ochromující obavou je cílem odborníka krizového řízení. Jeden z rozhodujících úkolů je úsudek o včasném varování obyvatelstva. Důležité je odhalení cesty mezi podnícením bezvysledné ostražitosti a neklidu na jedné straně a vzbuzení nebezpečí na straně druhé. Významné je mít v podvědomí, že neštěstí k realitě života náleží a je reálné čelit ranám osudu a jejich následky zvládat (1).

Úkoly ochrany obyvatelstva při každodenních událostech plní záchranářské složky v integrovaném systému v rámci své profesní náplně, ty směřují především k záchraně osob a jejich majetku. Při mimořádných událostech (dále jen „MU“), přírodních či antropogenních katastrofách a zejména při ozbrojeném konfliktu jde o řadu úkolů. Tyto

úkoly vyžadují výrazné nároky na přípravu, plánování, materiální prostředky a také finanční zdroje (9).

Ochrana obyvatelstva je nejen širokou „multiresortní“ disciplínou řešící plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva, ale i souborem činností a úkolů odpovědných orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob a občanů, které vedou k zabezpečení ochrany života, zdraví, majetku a životního prostředí. To vše v souladu s platnými právními předpisy. Úkoly jednotlivých orgánů jsou nepřenositelné a jejich plnění vyplývá z konkrétních ustanovení právních předpisů. Jako příklad je možné uvést:

- varování, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva v gesci HZS ČR,
- zabezpečení veřejného pořádku v gesci Policie ČR,
- ochrana života a zdraví obyvatel v gesci Ministerstva zdravotnictví a krajů,
- zvládnání povodňových rizik v gesci Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství a jednotlivých povodňových orgánů,
- zabezpečení fungování státní správy a samosprávy při mimořádné události nebo krizové situaci v gesci jednotlivých orgánů veřejné správy a další.

Z pohledu průběhu mimořádné události a krizové situace (prevence – připravenost – řešení – obnova) je prioritní hlavně prevence a připravenost, dále pak řešení a vytváření podmínek pro uskutečnění úkolů v části obnovy území po mimořádné události či krizové situaci. Ve vztahu k šíři problematiky ochrany obyvatelstva (jako multiresortní disciplíny) byl pro záměr zpracování koncepce ochrany obyvatelstva sestaven autorský kolektiv zahrnující v sobě odborníky ze všech dotčených resortů a složek IZS. (Odborníky zejména z oboru školství, zdravotnictví, obrany, vnitra, dopravy, místního rozvoje, zahraničních věcí, zemědělství, životního prostředí, hmotných rezerv, jaderné bezpečnosti) (5).

1.5.1 Varování

Varování obyvatelstva lze charakterizovat jako komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření, která zabezpečují včasné předání varovné informace o hrozící či již nastalé mimořádné události a vyžadující aktivizaci opatření na ochranu obyvatelstva.

Správně načasované a odborné zahájení realizace ochranných opatření v případech ohrožení obyvatelstva může významně zamezit poškození zdraví, ztrátám na životech a materiálním škodám nebo je omezit. Podstatné je varovné informace co nejdříve poskytnout ohroženému obyvatelstvu. Předání nezbytných varovných informací lze chápat jako elementární opatření k navození požadované činnosti obyvatelstva v rámci řešení ochranných opatření (4).

Povinnost zabezpečit varování obyvatelstva je ustanovena § 15 zákona č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (zákon o IZS). Tato povinnost vychází z dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949, článku 61. Primárním prostředkem pro vyhlášení varovných signálů jsou poplachové sirény, místní informační systémy (obecní rozhlas), sdělovací prostředky a mobilní varovací prvky (15).

Provedení varování obyvatelstva je úkolem státu. Úkoly plní především HZS ČR a obce zajišťující varování osob vyskytujících se na území obce (4).

Od roku 1991 je v České republice vybudován jednotný systém varování a informování. Systém varování a informování tvoří síť poplachových sirén zabezpečujících bezprostřední varování obyvatelstva, dále pak soustava vyrozumívacích center, soustava dálkového vyrozumění (doprava signálu a informací mezi vyrozumívacími centry) a soustava místního vyrozumění (infrastruktura pro ovládání poplachových sirén a vyrozumění osob). V případě nutnosti má HZS ČR právo vstoupit do sdělovacích prostředků a informovat obyvatelstvo pomocí televize a rozhlasu.

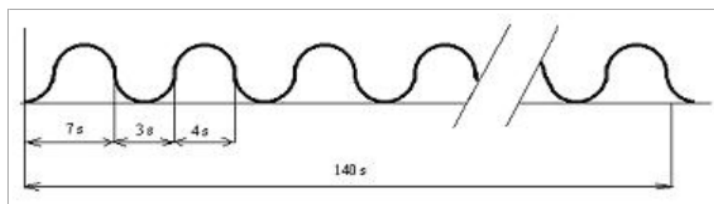
V působnosti HZS ČR se v současnosti nachází více než 5 000 sirén pokrývajících 85 % obydleného území ČR varovným signálem. Většinu těchto sirén lze dálkově ovládat (16).

Ze sirény je možné uslyšet 3 druhy signálu. Prvním možným signálem je „Všeobecná výstraha“, dále je možné slyšet „Zkoušku sirén“ a „Požární poplach“.

Signál „Všeobecná výstraha“ oznamuje obyvatelstvu hrozící nebezpečí a může zaznít kdykoli, v kteroukoli denní i noční dobu. Signál „Všeobecná výstraha“ je kolísavý tón po dobu 140 sekund, který může zaznít až 3x po sobě. U „mluvících“ sirén lze předat obyvatelstvu informaci o druhu ohrožení, např. „Nebezpečí zátopové vlny“.

V každém případě konkrétní tísňová informace zazní, jakmile je to možné, po odeznění signálu zpravidla v obecním rozhlasu. Tísňovou informaci dále vysílají radiovozy policie a hasičů nebo se také můžou objevit v televizi a rozhlasu (17).

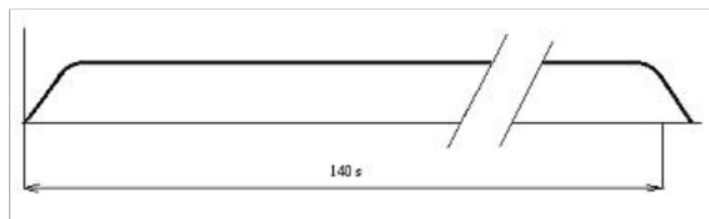
Po zaznění varovného signálu je nutné okamžitě se ukrýt v nejbližší možné budově, zavřít dveře a okna a zapnout rádio nebo televizi. Ze sdělovacích prostředků je nutné získat další informace o tom, co se stalo a proč byla spuštěna siréna, jaký je další postup a jak se zachovat v dané konkrétní situaci. Pokud je to možné, lze tyto informace obyvatelstvu sdělit i obecním rozhlasem nebo prostřednictvím elektronických sirén (18).

Obrázek 1: „Všeobecná výstraha“

Zdroj: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Varování. Varování obyvatelstva v České republice. Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z:<http://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

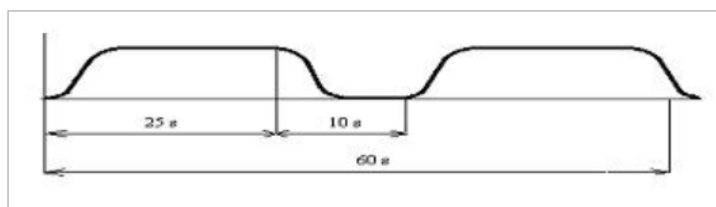
Signál sirény „Zkouška sirén“ lze slyšet zpravidla každou první středu v měsíci ve 12. 00 hodin. Tímto signálem se ověřuje funkčnost systému a slyšitelnost sirén. Pokud v tuto dobu občané neslyší sirénu v místě bydliště, je potřeba to ohlásit na příslušný obecní úřad nebo HZS. Signál „Zkouška sirén“ zní nepřerušovaným tónem sirény po dobu 140 sekund. U „mluvících“ sirén a u některých obecních rozhlasů je tón doplněn informací „Zkouška sirén“. Zkouška sirén není varovným signálem.

Obrázek 2: „Zkouška sirén“

Zdroj: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Varování. Varování obyvatelstva v České republice. Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z:<http://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

Požární poplach slouží ke svolání jednotek požární ochrany k výjezdu na zásah. Signál „Požární poplach“ je 1x přerušovaný tón po dobu 60 sekund. U elektronické sirény napodobuje signál zvuk trubky HÓ-ŘÍ, HÓ-ŘÍ. Požární poplach není stejně jako Zkouška sirén varovným signálem. Při tomto signálu je žádoucí, aby si každá osoba v místě poplachu zjistila, zda se případný požár anebo jiná mimořádná událost nevyskytuje v bezprostředním okolí. V případě nezjištění této skutečnosti, pokud nedojde k vyzvání záchranářem k nutným opatřením, je nutné zachování klidu (17).

Obrázek 3: „Požární poplach“

Zdroj: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Varování. Varování obyvatelstva v České republice. Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z:<http://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

1.5.2 Evakuace

Evakuace představuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst zajišťujících pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování. Pro zvířata se zajišťuje ustájení a pro věci uskladnění. Evakuace se týká všech osob nacházejících se v místech ohrožených mimořádnou událostí s výjimkou osob podílejících se na záchranných pracích, na řízení evakuace anebo osob vykonávajících jinou, neodkladnou činnost. Evakuace se plánuje nejprve pro děti do 15 let, pacienty ve zdravotnických zařízeních, osoby umístěné v sociálních zařízeních, osoby zdravotně postižené a doprovod osob výše uvedených.

Způsob realizace evakuace lze zjistit z vysílání Českého rozhlasu, České televize anebo z místního veřejného rozhlasu. HZS má právo vstoupit do sdělovacích prostředků za účelem informování obyvatelstva. Od konkrétní situace se odvíjí veškerá realizace postupů a další činnost. Vždy je však nezbytné respektovat nařízené způsoby evakuace, aby se zabránilo zbytečné panice a dopravním problémům (19).

Velitel zásahu má v kompetenci nařídit evakuaci při záchranných pracích. Tuto kompetenci má i zaměstnavatel pro svůj objekt, starosta obce v rámci území své obce, starosta obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) pro svůj správní obvod ORP a hejtman kraje pro část území svého kraje (20).

Pro případ opuštění bytu v důsledku mimořádné události je nutné mít připravené evakuační zavazadlo. Vhodným evakuačním zavazadlem je např. batoh, cestovní taška anebo kufr. Evakuační zavazadlo je nutné označit jménem a adresou.

Obsah evakuačního zavazadla je možné zjistit bez komplikací například na stránkách HZS ČR. Jeho součástí by měly být zejména základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitná voda. To vše minimálně na 3 dny. Dále do evakuačního zavazadla patří předměty denní potřeby, toaletní a hygienické potřeby, osobní doklady a peníze, jídelní miska a příbor, pojistné smlouvy a cennosti, přenosné rádio s rezervními bateriemi. Nezbytné je nezapomenout přibalit léky, svítilnu,

v podzemní části staveb nebo stavby samostatně stojící. V 80. letech byly veřejné úkryty stavěny jako dvouúčelově využívané stavby, tzn. že za mírové situace jsou využívány jako ubytovny, kina, prodejny, šatny, sklady apod. Po roce 1990 byla výstavba nových krytů pozastavena. Existují tři druhy stálých úkrytů, tlakově odolné úkryty – proti účinkům zbraní hromadného ničení (dále jen „ZHN“), tlakově neodolné úkryty – proti účinkům světelného a tepelného záření, radioaktivnímu zamoření a částečně proti účinkům ZHN a ochranné systémy podzemních dopravních staveb – proti účinkům ZHN, do této skupiny patří tunely a stavby metra.

Stejně jako stálé tak i improvizované úkryty využíváme pouze po vyhlášení krizového stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a pokud nelze k ochraně obyvatelstva využít stálých úkrytů. Improvizované úkryty jsou podzemní nebo i nadzemní prostory staveb, ve kterých lze provést účinnou ochranu obyvatelstva (8).

V mírové době se improvizovaného ukrytí využívá při velkých haváriích s rizikem kontaminace nebezpečnými látkami a účinky pronikavé radiace. V případě vzniku této mimořádné události (po zaznění signálu „Všeobecná výstraha“) slouží k ukrytí uzavřená místnost v budově s možností poslechu televizního nebo rozhlasového vysílání (22).

Na varování obyvatelstva navazuje improvizované ukrytí. Improvizované ukrytí může být podpořeno improvizovanou ochranou dýchacích cest a celého povrchu těla. Je-li to nezbytné, může nastat i evakuace z ohrožené oblasti (23).

Improvizovaný úkryt je v předstihu vhodně zvolený prostor obytných domů, částí bytů, provozních a výrobních objektů, který je přizpůsoben fyzickými a právními osobami pro jejich ochranu a pro ochranu zaměstnanců před vlivy mimořádných událostí. K této ochraně využívají vlastních materiálních a finančních zdrojů. Primární podmínkou improvizovaného úkrytu je, že vhodný ochranný prostor musí být v blízkosti místa pobytu osob z důvodu včasného ukrytí. Doporučená vzdálenost do běhu je 500-800m. Při volbě improvizovaného úkrytu je důležité vyhnout se do bezpečné vzdálenosti místům nebezpečných provozů a skladů. Při plánování improvizovaného úkrytu je potřeba dodržet určité normy. Každé ukryvané osobě musí připadnout nejméně 1-3 m² podlahové plochy v prostoru s nuceným větráním a v prostoru bez větracího zařízení 3-5 m² podlahové plochy. Dalším kritériem je kapacita. Kapacita

v úkrytu je dána součtem sedících a ležících osob. Výška od podlahy ke stropu (tzv. světlá výška) musí být alespoň 2,3 m. Při dodržení minimální podchodné výšky (od podlahy k nejnižší části stropu nebo potrubí pod stropem) 1,9 m (24).

Pro eliminaci průniku nebezpečných látek do ochranného prostoru je nutné vypnout, uhasit a utěsnit veškerou ventilaci v bytě, např. klimatizace, větrací systémy, topidla, digestoře anebo světlíky. Utěsněním sebemenších otvorů (klíčové dírky, otvory pro poštu apod.) lze účinně pomoci omezení průniku nebezpečných látek. Samozřejmostí v improvizovaném úkrytu je zavřít okna a dobře je utěsnit různými druhy samolepících těsnících pásek či tmelem. Vhodné je namočit vodou záclony a závěsy pro improvizovanou ochranu (22).

1.5.4 Nouzové přežití

Dalším důležitým opatřením ochrany obyvatelstva je nouzové přežití, které je často realizováno v návaznosti na evakuaci obyvatelstva z postiženého území nebo nouzové přežití bez návaznosti na evakuaci (může se jednat například o nedostatek potravin, znečištění zdrojů pitné vody anebo rozsáhlé poruchy dodávek energií) (4). Opatření nouzového přežití mohou být realizována ale také přímo v prostoru MU či v zóně havarijního plánování.

Zaopatření nouzového přežití charakterizuje souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších zainteresovaných subjektů a samotných občanů prováděných za účelem eliminace negativních dopadů mimořádné události či krizové situace na zdraví a životy zasaženého obyvatelstva.

Opatření nouzového přežití jsou rozpracována v Plánu nouzového přežití, ten je součástí havarijního plánu kraje. V plánu nouzového přežití obyvatelstva je obsaženo nouzové ubytování, nouzové zásobování potravinami, nouzové zásobování pitnou vodou, nouzové základní služby obyvatelstvu, nouzové dodávky energií, organizování humanitární pomoci a rozdělení odpovědnosti za provedení opatření pro nouzové přežití obyvatelstva.

Pro zabezpečení nouzového přežití obyvatelstva při MU jsou také připraveny kapacity u HZS ČR. K dispozici jsou pohotovostní kapacity pro 1350 postižených osob. Pro tyto uvedené počty osob stát dále garantuje další nezbytná opatření pro jejich nouzové přežití. Na úrovni krajů je k dispozici 11 kontejnerů nouzového přežití a soupravy nouzového přežití k okamžitému a následnému použití. Každý kontejner je určen pro 20 - 50 osob, tj. celkem pro 275 - 550 osob (25).

1.6 Sociální zařízení

Model poskytování péče nesoběstačným členům rodiny je v české populaci vnímán tradičním způsobem předpokládajícím, že za zaopatrění potřeb těchto osob je primárně odpovědná rodina. Na zajištění těchto potřeb formálním způsobem, resp. státní službou, přichází řada tehdy, kdy neformální poskytovatelé chybí či péči nejsou schopni zvládnout.

Dostatečná nabídka služeb, které mohou rodinu a její pomoc doplnit či nahradit, je dnes již velmi kvalifikovanou alternativou podporující nesoběstačné členy rodiny v jejich přirozeném prostředí. Služby s ohledem na individuální potřeby každého klienta sociálního zařízení jsou dnes již přirozenou prioritou. Pobytová sociální zařízení a jeho služby jsou určeny nesoběstačným lidem, kteří nemohou nadále žít ve svém původním přirozeném prostředí. Zdravotní a sociální péči v sociálním zařízení nelze v mnoha ohledech od sebe oddělovat. Při práci s klienty těchto zařízení je důležitá činnost multidisciplinárního týmu složeného z mnoha profesí. Tým sociálního zařízení se skládá ze zdravotníků, sociálních pracovníků, pedagogických pracovníků, duchovních a dalších odborníků (26).

Prioritou péče o klienty je zdravotní péče. Tu zajišťuje praktický lékař pro dospělé spolupracující s rodinou i ostatními složkami primární péče.

Klientovi sociálních služeb je poskytnuta pomoc při péči o vlastní osobu, ubytování, zajištění stravování, ošetřování, poskytnutí informace nebo také usnadnění zajištění chodu domácnosti. Další významnou službou je zprostředkování kontaktu se

společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů. Úkolem sociální služby je umožnit společensky znevýhodněným lidem zkvalitnit jejich život a v maximální možné míře tyto osoby přirozeně začlenit do společnosti.

Kvalitní sociální služby jsou významnou pomocí pro uživatele, ale také pro jeho rodinu (27). Organizace sociální péče poskytující vynikající služby, které mají spokojené klienty i zaměstnance, jsou v současnosti v hojném zastoupení české nabídky. Přetrvávají však i takové organizace, které nevynikají ani svými službami, ani ochotným přístupem pracovníků.

Do problematiky sociálních služeb byla vnesena otázka standardů, o které se velmi živě diskutovalo. Standardizace zajištění kvality je i v sociální oblasti dosažitelná. Je však zapotřebí optimální přístup, který spočívá v definování minimální úrovně profesionálního jednání, jež lze kdykoli překonat ve smyslu zlepšení kvality. Standardy kvality se zabývají měřitelnými procesy. Kvalita zde může být negativně spojována s průnikem cizí profese, konkrétně managementu. Průnik managementu usilující o ekonomizaci sociální práce. Trendem takového uvažování je přirovnání sociální práce ke zboží a tendence chápat klienta jako zákazníka v komerčním sektoru. Pro pracovníky sociálních služeb mohou znamenat požadavky na kvalitu sociální práce nárůst množství administrativy, přetíženost a zkrácení času na přímou práci s klientem (28).

Poskytování sociálních služeb lze rozdělit na 3 odlišné formy. Těmi jsou služby pobytové, ambulantní a terénní. Pobytové služby jsou chápány jako služby spojené s ubytováním v zařízeních sociálních. Ambulantní služba je taková služba, kdy klient dochází nebo je doprovázen do sociálního zařízení. Součástí ambulantní služby není ubytování. Úkolem terénní sociální služby je zajistit službu klientovi v jeho sociálním prostředí.

V případě, kdy dojde ke zhoršení zdravotního stavu nesoběstačné osoby a je potřeba zajistit dlouhodobou péči, která nemůže být rodinou již poskytnuta, lze zvolit možnou alternativu sociální služby. Vhodný výběr konkrétní alternativy služby anebo formy péče je dán mírou závislosti či soběstačnosti osoby a jejím aktuálním zdravotním stavem (27).

1.6.1 Pobytová sociální zařízení

V současnosti je trendem českých sociálních služeb klást důraz na poskytování sociálních služeb dodržujících lidská práva s ohledem na individuální potřeby klienta. Další významnou zásadou je respektování svobodné vůle osob, jejich začlenění do společnosti a zajištění důstojného života.

Propojení pečovatelské služby a pobytového zařízení udalo směr tzv. domům s pečovatelskou službou. Cílem těchto zařízení je racionalizace poskytování pečovatelské služby soustředěním klientů do jednoho místa a simultánně vyřešení často nevhodného bydlení klientů. Výhodou tohoto zařízení je přítomnost pečovatele po celou pracovní dobu, obvykle v pracovních dnech.

Typické pobytové zařízení seniorů je domov pro seniory. Pobytové služby domova pro seniory jsou poskytovány hlavně osobám se sníženou soběstačností především z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Dalším zařízením pro seniory jsou domovy se zvláštním režimem. V těchto domovech je poskytován servis osobám se sníženou soběstačností z důvodu chronického duševního onemocnění anebo závislosti na návykových látkách. Dále jsou služby poskytovány osobám se stařeckou Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Režim a způsob života klientů v tomto zařízení je přizpůsoben specifickým nárokům těchto osob.

Dalším typem pobytového sociálního zařízení jsou zdravotnická zařízení ústavní péče. V těchto zdravotnických zařízeních je zajišťována péče o osoby, které již nepotřebují lůžkovou péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby, a proto nemohou být propuštěny ze zdravotnického zařízení lůžkové péče. Propuštění lze uskutečnit až tehdy, kdy jim je zajištěna pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou (27).

Velmi často je pobytovým službám vyčítáno přílišné „ústavní“ prostředí jak po stránce architektonické, tak po sociální. Již několik let jsou nejen v celé řadě evropských zemí provozovány domy pro seniory, jejichž stavební i funkční řešení umožňuje bydlení v konceptu „skupinových bytových jednotek,“ tzv. systém unit care. Takto vytvořené bydlení řeší nedostatky nežádoucího „ústavního“ prostředí. Centrem

každé jednotky systému unit care je velký společný prostor sestávající z kuchyňské části, jídelny a obývací části. Kolem tohoto „srdce domácnosti“ je obvykle 10-12 jednolůžkových pokojů s předsíňkou a vlastním sociálním zařízením. Systému skupinové bytové jednotky je přizpůsoben i denní režim domácnosti. Každá domácnost má svého tzv. „manažera“ a stálý tým zaměstnanců. Takto vytvořený moderní systém funguje jako větší domácnost s maximálním uspokojením individuálních potřeb klientů (29).

1.7 Stáří

Stárnutí populace je vysoce aktuálním tématem naší společnosti. Stáří je totiž přirozenou součástí lidského života a je zároveň jeho poslední etapou (30). Nejedná se jen o přidání let k životu, ale také o přidání života k létům (31). Úctou ke stáří by měl mít každý z nás. I ti, kteří si myslí, že se jich stáří netýká, stárnou. Každý člověk stárne, pomalu a jistě se blíží k hranici, kdy oficiálně stáří začíná (30). Povinností celé společnosti je péče o seniory, není to jen záležitostí státu a jeho institucí. Věda zabývající se především zlepšením kvality života stáří se nazývá gerontologie (31).

Celosvětově je potřeba se staršími lidmi počítat ve zdravotnictví, v sociální péči a bez pochyby i v ekonomice (32). Skutečné problémy lidí se zdravotním postižením obecně mohou unikat představám nepostižených lidí a mohou být skryty pod odbornými pojmy nebo zpolitizovanými požadavky na finanční podpory (33).

Senioři mají obavu ze změny životního stylu způsobené odchodem do starobního důchodu, ztrátou blízkých osob a vrstevníků, odchodem z místa dosavadního bydliště s následným vstupem do institucionálního zařízení a obavu z blížící se smrti (34). Starý člověk je jako každý jiný, nechce být pouze trpěn. Chce cítit a chce být přijímán jako stále plnohodnotný člen lidského společenství. Hlavně ti senioři, kteří nemají vážné zdravotní problémy, by se velice rádi zapojili do aktivního života. Jsou však bohužel často odmítáni. Je nezbytné si uvědomit, že dnešní senioři nás pouze předběhli v čase, a kde jsou nyní oni, tam budeme za pár let i my (32).

Dětství a stáří jsou životní fáze, které jsou od sebe nejvíce vzdálené. A přesto mají k sobě velmi blízko. Dětství i stáří jsou ohraničené nebytím. Dítě přichází z nebytí a starý člověk do něho odchází. Malé dítě získává neustále na síle a jeho schopnosti a dovednosti rostou, senior sílu naopak ztrácí a jeho schopnosti klesají. Stáří je období, ve kterém se jedinec často vzpomínkami ve své mysli vrací do dětství a ke kořenům. Senioři srovnávají prožitý život s hodnotami, které jim byly v dětství předávány, se svými představami, jež měli o životě.

Mnoho lidí vidí stáří jako jedno z nejkrásnějších životních období, kdy mají volný prostor k uskutečnění všeho, co dosud v životě z různých důvodů nemohli stihnout. Lidé, kteří umí využít možnosti každého dne, umí také zdravě a pohodově zestárnout (36).

V pozdějším věku tělo vykazuje určitá opotřebení. A přesto jsou senioři, kteří neberou běžně žádné léky. Již od nepaměti se badatelé snažili najít prostředek nebo „lék“ proti stáří. Takový, který by zachoval věčné mládí. „Nemoc“ zvanou stáří nelze léčit ani vyléčit prostě proto, že nemocí není (32).

Nejen ve vyspělých, ale i v rozvojových zemích je zaznamenáno stárnutí populace. Jedním z takových symptomů stárnutí je nárůst procentuálního podílu staršího obyvatelstva k celkovému počtu populace. Koncem 60. let minulého století doporučila Organizace spojených národů vnímat jako demograficky staré populace ty, které charakterizuje víc než 7 % obyvatel nad 65let (37).

1.7.1 Specifika v komunikaci se seniorem obecně

Jednou z primárních a nejvíce požadovanou lidskou potřebou v životě je komunikace. Předávání zpráv, obecně komunikování, je složitý proces, ve kterém může docházet k mnoha problémům, jako je následné nedorozumění nebo vzájemné nepochopení. Mezi lidmi je mimořádně důležité porozumění. O to víc, pokud se při MU jedná o život nebo zdraví.(38). Při práci se staršími lidmi je velmi významné být schopný věnovat jim svůj čas a aktivně naslouchat jejich životnímu příběhu. Nezbytným požadavkem komunikace je zájem a pozornost o druhého, vstřícnost,

trpělivost a pochopení. To vše přispívá ke snadnější a cílenější spolupráci nejen se seniory (39).

Při komunikování se seniorem je důležité uvědomit si a přijmout změny, které stáří přináší. Se zvyšujícím se věkem dochází ke snížení smyslových funkcí, jedná se zejména o sluch a zrak. Přizpůsobením vhodného tempa řeči a přiměřeně hlasitým hovorem lze společně s dobrou artikulací účinně komunikovat se seniorem, který má snížené některé smyslové funkce. Trpělivost je základní pravidlo pro jednání se staršími lidmi. Demence, která se nevyhýbá mnohým seniorům, také velmi negativně ovlivňuje jejich komunikační schopnosti. Časová a místní dezorientace, zhoršování paměti a racionálního úsudku patří ke změnám přinášejícím stáří. Projevy problémů s abstraktním myšlením a zhoršování vyjadřovacích schopností společně se změnami nálad a chování patří rovněž na seznam potíží, které by měl komunikující bezpochyby zohlednit (40).

Komunikující nejen se seniorem s problémy komunikace by měl umět vnímat i informace mimo řeč. Lidé vnímají nejvíce informací neverbální komunikací, pouhých 10% připadá samotným slovům (41). Personál nebo člen zásahu při MU, který umí dobře naslouchat, sleduje i mimoslovní signály. Lépe si pak uvědomí, zda setrvat v hovoru nebo mlčet, zůstat či odejít (42).

Velkou vypovídající hodnotou při kontaktu lidí je současné chování. Většina komunikantů se soustředí především na to, co říká. Zapomínají se ale zaměřit na to, jak to říkají a především jak se u toho chovají. Při práci mezi uživatelem a personálem nebo členem zásahu je přínosný nedirektivní rozhovor. Tento nedirektivní přístup znamená určité přátelství v komunikaci. Pracovník nabízí uživateli podporu, povzbuzuje ho a dává mu také prostor pro vyjádření. Strohý a odměřený rozhovor většinou nesměřuje ke společnému cíli, ale citlivý a přátelský ano. Rovnocenné chování komunikujících partnerů, vyjádření zájmu o osobu, která má své starosti, stesky či potíže, ale i radosti velmi napomáhá kladné komunikaci všeobecně.(36)

Zásady komunikace se seniorem obecně:

- Respektovat identitu pacienta, oslovovat jménem nebo odpovídajícím titulem. Nevyžádaná familiární oslovení jako je „babi“ a „dědo“ jsou ponižující.

- Vyhýbat se zdětinštění starého člověka, ani s nemocnými se syndromem demence nehovořit jako s dítětem formou ani obsahem.
- Při komunikaci s klienty a při jejich ošetřování cílevědomě chránit jeho důstojnost, snažit se vyloučit podceňování a nepodložené přisuzování závažných funkčních deficitů (např. v komunikativní oblasti).
- Respektovat princip zpomalení a snažit se ochránit seniory před časovým stresem. Při komunikaci se seniorem je důležité počítat se zpomalením psychomotorického tempa a se zhoršenou pohyblivostí.
- Složitější nebo zvláště důležité informace (termíny vyšetření, přípravu na ně, způsob užívání léků) několikrát opakovat nebo raději napsat na papír.
- Aktivně a taktně ověřit možné komunikační bariéry (porucha sluchu, zraku apod.) a přizpůsobení se tomu v komunikaci.
- K usnadnění komunikace se zdržovat v zorném poli pacienta, mluvit srozumitelně a udržovat oční kontakt. Při pochybnostech je důležité ověřit správné využití kompenzačních pomůcek.
- Bez ověření nedoslýchavosti nezesilovat hlas. Porozumění řeči se ve stáří zhoršuje v hlučném prostředí, proto „nepřekřikovat“ jiný hovor, rozhlas nebo televizi. Významné je proto snažit se hluk odstranit.
- Aktivně se snažit pomoci při pohybu, při odkládání oděvu či při uléhání na lůžko. Důležité je vždy nabídnout pomoc, úměrně zdravotnímu postižení pacienta, ale nevnucovat se. Umožnit používání opěrných pomůcek, jako jsou hole nebo chodítka.
- Při ústavním ošetřování by komunikace i ošetřovatelská aktivita měla cíleně směřovat k podpoře a k udržení nebo dokonce obnově soběstačnosti seniora. Aktivita personálu by neměla předčasně předpokládat její ztrátu a vést k imobilizaci (43).

1.7.2 Specifika v přístupu k hypomobilní osobě

Hypomobilitu charakterizuje malý objem pohybových aktivit, malá vzdálenost ušlá za časové období (např. za týden), ale také omezená pohyblivost, limitace v rychlosti či výdrži chůze. To může v případě MU představovat možné potíže a ztížení zásahu.

Hypomobilita, svévolná anebo okolnostmi či režimově vynucená je nejen ve stáří častým a závažným jevem, rizikovým faktorem nebo indikátorem několika negativních vstupů. Důvody geriatrické hypomobility jsou různé. Skládají se z faktorů tělesných, sociálních, psychických či faktorů prostředí, ve kterém se postižený nachází. Množství pohybu a současný pohybový výkon je výrazně ovlivněn nejen tělesnými limitacemi (bolestí, svalovou slabostí, instabilitou, kloubním či intervačním omezením), ale také odhodláním a motivací hypomobilního klienta.

Primárním preventivním, ale i léčebným opatřením je motivace těchto osob k pravidelné pohybové aktivitě. Úměrně aktuálnímu stavu fyzické zdatnosti a pohybovému omezení konkrétní hypomobilní osoby je primárním zabráněním i léčbou komplikací oběhových a metabolických změn osob právě pohybová aktivita. Čím je výchozí fyzická kondice lepší a čím časněji se zahájí program na zlepšení zdatnosti, tím je podstatně efektivněji dosažen výsledek z hlediska zachování funkční kondice každého (44).

Zásady komunikace s hypomobilní osobou:

- Komunikovat při zjišťování anamnézy zásadně s osobou s pohybovým postižením a nikoliv s jeho případným doprovodem.
- Při nezbytné manipulaci s klientem pohybově postiženým (uložení na lůžko aj.) je nutné mu vysvětlit, co konkrétně od něj potřebujeme. Také je nutné klienta vyzvat, aby nás informoval o tom, jak mu lze pomoci. Většina klientů přesně popíše způsob manipulace.
- Dbát na to, aby klient s pohybovým postižením měl ve svém dosahu nezbytné kompenzační pomůcky. Tím lze zvýšit jeho jistotu a pocit soběstačnosti.
- V případě potřeby zdravotnického výkonu (odběr krve, aplikace injekce apod.) je výhodou požádat klienta, aby si sám, pokud je to možné, zvolil místo vpichu či jiného zákroku. Klienti obvykle ví, které místo je nejvhodnější.

- Dbát zásadně na to, aby klientovi s pohybovým postižením byly dopravovány i jeho osobní nezbytné kompenzační pomůcky.
- Při delším pobytu v jakémkoli zařízení je potřeba tomuto klientovi zjistit bariéry, které brání v pokoji a jeho okolí samostatnému pohybu pacienta. Důležité je snažit se tyto bariéry odstranit.
- Snažit se o to, aby klient nebyl trvale upoután na lůžko.
- Jen v nezbytně nutné době používat pomůcky, jako je permanentní močový katétr apod. Je to velmi ponižující pro všechny.
- Při podávání stravy je důležité se vždy informovat, zda je klient schopen se najíst, nakrájet si jídlo apod.
- Zvláště při delších vyšetřeních je nutné dbát na časový prostor na použití WC (43).

1.7.3 Specifika v přístupu k osobě se zrakovým postižením

Komunikování s lidmi s vadou zraku má svá specifická pravidla, která je potřeba respektovat. V případě MU jsou zkušenosti a znalosti v této problematice bezpochyby výhodou, která může zefektivnit konkrétní zásah. První podstatné pravidlo komunikace s osobou se zrakovým postižením je představit se nejen svým jménem, ale také svou funkcí. Také je důležité klást důraz na oslovení s pevným dotykem na rameno či loket. Dotykem totiž získá nevidomý informaci o tom, kde jste a kdo jste. Povědomý dotyk vyvolá jistou důvěru. Personál nebo zasahující člen při MU musí užívat při komunikaci s takto postiženou osobou přesných výrazů, jako například ne tamhle, ale vlevo, nahoru a podobně. Velkou výhodou pro obě strany je užívání Braillova písma.

Klient se zrakovou vadou by měl být při provádění výkonu dostatečně informován o všech krocích postupu s popisem předmětů, tvarů, barev nebo materiálů. Uklidnění klienta lze docílit také využitím jeho hmatových schopností. Stejně jako u hypomobilních osob je velmi nevhodné komunikovat s doprovodem této osoby. V takové situaci nastane zřejmě vyřazení klienta z komunikace. Také přehnaný soucit je velmi negativním faktorem, kterého je potřeba se vyvarovat.

Vedlejší zvuky při péči či zásahu mohou vyvolat nežádoucí obavy zrakově postiženého. Zajištění stability prostředí pro snadnou orientaci v místnosti je pro tyto osoby zásadní. Při odchodu je důležité se s klientem rozloučit shodným dotykem jako při příchodu a upozornit ho na to, že odcházíte (45).

Zásady komunikace s osobou se zrakovým postižením:

- Jednat tak, aby se necítil ponížěn. Nelze se spoléhat na nějaký jiný, zvláště vyvinutý způsob vnímání klienta (např. dobrý hmat či sluch).
- Komunikovat přirozeně a přímo. Nikdy ne skrz doprovod klienta.
- Žádoucí je pozdravit nevidomého vždy jako první. Pozdrav s vlastním představením a funkcí je vhodné doplnit oslovením zrakově postiženého.
- Podání ruky při pozdravu vynahrazuje nevidomému vizuální kontakt. Při komunikaci je podstatné udržovat oční kontakt se zrakově postiženým. Není vhodné odvracet při hovoru tvář, protože to nevidomí často poznají.
- Při jakékoli činnosti týkající se nevidomého je nezbytné vysvětlit postup činnosti s popisem přístrojů.
- Dveře do místností nevidomého by měly zůstat zcela otevřené anebo zcela zavřené.
- Velmi důležité je nemanipulovat s věcmi nevidomého bez jeho vědomí.
- Při komunikaci s nevidomým není chybou používat slova typu: vidět, kouknout se, mrknout nebo prohlédnout si. Pro nevidomého jsou tato slova způsobem vnímání: cítit, hmatat a dotýkat se.
- Lidé se zrakovým postižením vodící psa mají přístup do zdravotnických zařízení. Nevhodné je od cizích osob psa hladit, krmit či na něj mluvit bez vědomí majitele.
- Při jednání s nevidomým je podstatné dodržovat předem dohodnutý čas. (46).

1.7.4 Specifika v přístupu k osobě s poruchou sluchu

Hluchota neboli sluchová porucha je snižená či chybějící schopnost vnímat zvukové informace, které mohou být v případě mimořádné události zásadním vodítkem k záchraně. V případě takto závažné situace je velmi podstatné myslet i na tyto osoby a

specificky přistupovat k jejich ochraně. Dodržování zásad při komunikování s klienty s poruchou sluchu je významné pro obě strany.

Zřetelná a pomalá mluva je základní dovednost, na kterou je nutné myslet po celou dobu komunikace společně s používáním krátkých a jednoduchých vět. Vhodné je zeptat se, ze které strany klient slyší lépe. Pomoc v komunikaci přináší ukazování na konkrétní předměty a opakování sdělení jinak.

Další zásadou v komunikaci s takto postiženou osobou je mluvit vždy o jedné věci či na jedno téma, teprve až druhý porozumí, je možné se věnovat dalšímu tématu. Následně je nutné ověřit opakovaným dotazováním, zda druhý sdělení skutečně porozuměl. Vhodné je, aby neslyšící následně sděloval slyšené. V místnosti je potřebný dostatek světla, aby neslyšící viděl na ústa mluvícího. Mluvit tváří v tvář a udržování očního kontaktu musí být samozřejmostí.

Odezírání je velice namáhavé, proto je důležité dát klientovi dostatek času na porozumění dané problematice, mít trpělivost a projevovat takt, vlídnost a zájem (45).

Zásady komunikace s neslyšící osobou:

- Mluvit přirozeně, pomalu, čelem a s „prázdnými ústy“. Při mluvení by jednající osoba neměla jíst, pít, kouřit, žvýkat, podpírat si bradu či dávat si ruce před ústa. Je vhodné udržovat pomalejší rytmus řeči a nezvyšovat hlas.
- Pro komunikaci s neslyšícím je dobré využívat výrazy obličeje a gesta rukou. Přijímání zpráv je pro neslyšícího stejně důležité jako jejich předávání.
- Komunikovat „přes papír“ s neslyšícími je většinou neúčinné. Lidé, kteří se narodili jako neslyšící nebo ztratili sluch v raném věku, nemají dostatečnou slovní zásobu, takže psaný projev pro ně neznamena úlevu.
- Odezírání pro neslyšící také nepředstavuje úlevu. Je zjištěno, že odezírání je pro neslyšící zřetelné pouze z 30-40%.
- Pokud jednající osoba neslyšícímu nerozumí, je vhodné požádat neslyšícího, aby zpomalil nebo větu zopakoval.
- Pokud je to možné, používat alespoň základy znakového jazyka či prstové abecedy.
- Při konverzaci ve skupině je třeba říci neslyšícímu téma rozhovoru tak, aby se necítil vyčleněn.

- Kontakt s neslyšícím je zapotřebí udržovat přímým pohledem z očí do očí.
- Při komunikaci s neslyšícím je žádoucí vypnout všechny rušivé zvuky (mobil, rádio, televize apod.).
- Pokud chceme získat zpětnou vazbu a ujištění, že neslyšící našemu sdělení skutečně porozuměl, není dobré ptát se, zda porozuměl, ale položit otázku: „Co jste mi rozuměl?“ (47).

1.7.5 Specifika v přístupu ke klientovi s demencí

Demence je nejčastější organickou duševní poruchou ve stáří. Přestože její nástup vypadá spíše na pouhé zhoršování psychických funkcí, jde o onemocnění končící úmrtím pacienta. Postupné zhoršování výkonu běžných funkcí způsobuje, že postižený člověk je denně závislý na péči a pomoci druhých (42).

V České republice žije v současné době kolem sto padesáti tisíc osob trpících demencí, z toho se více než polovina potýká s Alzheimerovou chorobou. Počty osob trpících touto chorobou se zvyšují a snižuje se i věk nemocných (38). Současný model péče poukazuje na nutnost využít v péči pozitivní potenciál klienta, jeho zachovalé schopnosti a dovednosti, včetně rituálů, které je nutné poznávat a znát (49). Péče o osoby s tak vážným onemocněním je velmi náročná a vyžaduje vysoký standard kvality (48).

V případě MU, která se bohužel nevyhýbá ani takto nemocným, jsou na zasahující složky kladeny tím vyšší nároky a je zapotřebí umět postiženým vhodně a kvalifikovaně pomoci.

Zásady komunikace s osobou trpící demencí:

- Komunikovat při omezení rušivých a rozptylujících vlivů prostředí (např. rozhlasové vysílání). Ujistit se, že osoba dobře slyší, že má správně nastaveny kompenzační pomůcky (naslouchadla) a že netrpí komunikační poruchou ve smyslu afázie.

- Osobu s demencí je potřeba povzbuzovat vlídným zájmem a při komunikaci je potřeba usilovat o klidné chování a pozitivní výraz. Dále omezit prudké pohyby a přecházení. Zůstat v zorném poli klienta.
- Mluvit srozumitelně, pomalu a v krátkých větách.
- V hovoru se vyhýbat odborným výrazům, žargonu, ale i frázím či ironicky míněným protimluvům. Používat výrazy klientovi známé a přiměřené.
- Používat přímá pojmenování, vyhýbat se zájmenům. Vhodné je ukazovat na předměty, osoby, části těla, o nichž hovoříme. Pokud klient něco správně nepochopil, důležité je používat jinou formulaci a neopakovat stejná slova.
- Aktivně navazovat a udržovat oční kontakt. Průběžně ověřovat, zda klient našim informacím správně porozuměl, důležité údaje je výhodou napsat navíc na papír. Pro získání pozornosti, případně pro zklidnění, používat dotek.
- Využívat neverbální komunikaci, mimiku anebo dotek. Tyto projevy je potřeba sledovat i u dementní osoby. Žádoucí je být vnímavý k projevům úzkosti, strachu, deprese či bolesti.
- Nutné je dát zřetelně najevo, zda odcházíme jen na chvíli nebo zda konzultace skončila.
- Osobu s demencí není vhodné podceňovat nebo omezovat v komunikaci. Je potřeba přizpůsobit vše jejím schopnostem. Tyto osoby je nezbytné informovat o povaze a důvodu vyšetření či jiné činnosti a v průběhu toho je vhodné s nimi komunikovat, uklidňovat je a postup komentovat.
- V neposlední řadě je důležité chránit důstojnost lidí trpících syndromem demence, bránit jejich ponižování, posilovat jejich autonomii a možnost rozhodovat o sobě (43).

2 Výzkumná otázka a metodika výzkumu

V následující kapitole je uvedena výzkumná otázka, jejíž zodpovězení jsem si stanovila jako cíl své diplomové práce. Je zde rovněž objasněno, jak jsem na danou otázku získala odpověď. Metodika výzkumu vysvětluje, jaké metody byly využity pro zpracování tématu a s kým jsem v rámci výzkumu spolupracovala.

2.1 Výzkumná otázka

Je připravenost a informovanost personálu sociálního zařízení na mimořádné události a krizové situace na úrovni požadované předpisy ochrany obyvatelstva?

2.2 Hypotéza

Hypotéza H_1 a H_2 byly určeny v rámci statistického šetření, které není součástí zadání této diplomové práce, ovšem byly nápomocné k ověření znalostí personálu DS.

- H_1 Znalosti personálu DS jsou v oblasti ochrany obyvatelstva blízké normálnímu rozdělení.
- H_2 Personál DS má vyšší úroveň znalostí v ochraně obyvatelstva po přednesené prezentaci.

2.3 Metodika výzkumu

K objasnění cílů diplomové práce (dál jen „DP“) byl použit ke sběru dat kvalitativní výzkum. Technika tohoto výzkumu spočívala v dotazníkovém šetření s uzavřenými otázkami. Touto metodou lze stanovit jednoduše, rychle a přehledně výsledky šetření. V dotazníku byly zvoleny uzavřené otázky s nabídkou konkrétních možností a dvě informativní otázky. Dotazník obsahoval 27 otázek zaměřených na obecnou informovanost v oblasti ochrany obyvatelstva a na ochranu obyvatelstva s konkrétní aplikací na DS. Dotazník je k dispozici v příloze č. 1. Otázky se týkaly hlavně varování, evakuace, požární připravenosti personálu, umístění hlavních uzávěrů

médií a hlavního jističe elektrické energie a znalosti postupů v konkrétní mimořádné události (dále jen „MU“). Respondent volil 1 správnou odpověď ze čtyř nabízených možností. Dotazníky byly vyplňovány vybranými respondenty DS v Blatné v tištěné podobě. Výzkumného šetření se účastnil personál kanceláří, technického zabezpečení, ošetrovatelský a zdravotnický personál. Personál úklidu a kuchyně nebyl do výzkumného šetření zahrnut z důvodu malé souvislosti jejich pracovní náplně ve vztahu k ochraně obyvatelstva. Dotazníky vybraný personál vyplňoval v průběhu měsíce června 2015 a následně byly vyhodnoceny deskriptivní a matematickou statistikou.

2.4 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor byl tvořen vybraným personálem DS. Výzkumného šetření se účastnilo 39 osob. Konkrétně byl osloven personál kanceláří, technického zabezpečení, zdravotnický a ošetrovatelský. Celkem bylo v první fázi šetření rozdáno 39 dotazníků tištěnou formou. Zpět se navrátilo 39 dotazníků. Návratnost činila tedy 100%. Vyplnění dotazníků bylo dobrovolné a anonymní. Šetření probíhalo se souhlasem vedení DS.

2.5 Statistické šetření

Dotazníky byly vyhodnoceny deskriptivní a matematickou statistikou za pomoci počítačového programu Microsoft Excel. V této části DP jsou popsány první čtyři kroky statistického šetření – formulace statistického šetření, škálování, měření v deskriptivní statistice a elementární statistické zpracování.

2.5.1 Formulace statistického šetření

Jedná se o základní formu deskriptivní statistiky. Formulací statistického šetření lze vymezit tyto pojmy:

- 1) hromadný náhodný jev (HNJ)
- 2) statistická jednotka (SJ)
- 3) statistický znak (SZ)

- 4) hodnoty statistického znaku (HSZ)
- 5) základní statistický soubor (ZSS)
- 6) náhodný výběr (NV)
- 7) výběrový statistický soubor (VSS) (8).

2.5.2 Škálování

Škálování spočívá v rozčlenění HSZ do přiměřeného počtu skupin, které se nazývají prvky škály. K vyjádření hodnot statistického znaku pomocí prvků škály byla zvolena *robustní analýza* (8).

2.5.3 Měření

Použitím robustní analýzy lze zobrazit množiny statistických jednotek v množině reálných čísel. Výsledky měření VSS budou zobrazeny v hodnotách statistického znaku. Jedná se o přiřazování statistických jednotek prvkům škály a údaje o absolutních, relativních a kumulativních četnostech (8).

2.5.4 Elementární statistické zpracování

Elementárním statistickým zpracováním lze uspořádat a parametricky i graficky vyjádřit výsledky, které byly zjištěné měřením. Pomocí tabulek jsou přehledně výsledky měření uspořádány a grafické vyjádření je zpracováno empirickými rozděleními. Parametrizace je vyjádřena vhodnými empirickými parametry (8).

2.5.5 Tabulka

Obsahuje osm sloupců, kde první čtyři slouží k zřehlednění výsledků měření a k znázornění empirického rozdělení. Zbývající čtyři sloupce poskytují snadný a rychlý výpočet empirických parametrů:

Označení sloupce:

- 1) x_i - prvky škály
- 2) n_i - absolutní četnosti prvků škály
- 3) n_i/n - relativní četnosti prvků škály
- 4) $\Sigma n_i/n$ - kumulativní četnosti

Součiny potřebné pro výpočet empirických parametrů:

- 1) $x_i n_i$
- 2) $x_i^2 n_i$
- 3) $x_i^3 n_i$
- 4) $x_i^4 n_i$ (50).

2.5.6 Empirické rozdělení

Empirické rozdělení je grafické vyjádření výsledků měření vyjádřené polygonem. Použitím hodnot získaných v tabulce uvedené pro absolutní, relativní a kumulativní četnosti získáme polygony daných četností (8).

2.5.7 Empirické parametry

Empirické parametry jsou parametry vystihující povahu zkoumaného statistického souboru. Definovány jsou vztahy pro vyjádření obecných a centrálních momentů. Dále jsou vyjádřeny potřebné centrální momenty pomocí obecných momentů a momenty normované pomocí centrálních momentů. Následují vztahy pro výpočet jednotlivých momentů:

Obecné a centrální parametry:

- 1) Obecný moment r-tého řádu:

$$o_r(x) = \frac{1}{n} \sum n_i x_i^r$$

- 2) Obecný moment 1. řádu:

$$o_1(x) = \frac{1}{n} \sum n_i x_i$$

- aritmetický průměr

3) Centrální moment r-tého řádu:

$$C_r(x) = \frac{1}{n} \sum n_i (x_i - O_1)^r$$

4) Centrální moment 2. řádu:

$$C_2(x) = \frac{1}{n} \sum n_i (x_i - O_1)^2$$

- vyjadřuje střední kvadratickou chybu

- empirický rozptyl aritmetického průměru

5) Směrodatná odchylka:

$$S_x = \sqrt{C_2}$$

Obecné momenty vyjádřené pomocí centrálních momentů:

1) $C_2 = O_2 - O_1^2$

2) $C_3 = O_3 - 3 O_2 O_1 + 2 O_1^3$

3) $C_4 = O_4 - 4 O_3 O_1 + 6 O_2 O_1^2 - 3 O_1^4$

Normované momenty vyjádřené pomocí centrálních momentů:

1) Obecný vztah pro normovaný moment r-tého řádu:

$$N_r(x) = \sum \frac{n_i}{n} \left(\frac{x_i - O_1}{S_x} \right)^r$$

$$N_3 = \frac{C_3}{C_2 \sqrt{C_2}}$$

$$N_4 = \frac{C_4}{C_2^2}$$

- Obecný moment 1. řádu O_1 lze označit jako *aritmetický vážený průměr* a určuje *polohu empirického grafu* (Gaussovy křivky) na ose x.

- Centrální moment 2. řádu C_2 zobrazuje *parametr variability* (proměnlivosti) a označuje se jako *empirický rozptyl*. Druhou odmocninou tohoto rozptylu je směrodatná odchylka S_x , která určuje jakou výpovědní hodnotu má aritmetický průměr.
- Normovaný moment 3. řádu N_3 udává *parametr šikmosti*, který se nazývá *koeficient šikmosti* a při kterém platí:

$N_3 > 0$ zešikmení doleva → nižší prvky škály mají větší četnost než vyšší prvky škály

$N_3 < 0$ zešikmení doprava

- Normovaný moment 4. řádu N_4 udává *parametr špičatosti*, který se nazývá *koeficient špičatosti* a při kterém platí:

$N_4 0,6 - 15$ optimální Gaussova křivka

$N_4 < 0,6$ plochá křivka

$N_4 > 15$ špičatá křivka

Další významná veličina je *exces*. Exces je definován vztahem $E = N_4 - 3$. Porovnává špičatost empirického rozdělení se špičatostí známého normovaného normálního rozdělení. Pokud je *exces* kladný, je empirické rozdělení špičatější než toto rozdělení. Pokud má *koeficient špičatosti* hodnotu 3, lze jej považovat za ideální (50).

2.5.8 Neparametrické testování

Neparametrické testování je metoda matematické statistiky, kdy lze ověřit platnost zvolené hypotézy. Nejprve bude provedeno intervalové rozdělení četností na 7 intervalů. Následně bude použit χ^2 test dobré shody, kterým lze pomocí pravděpodobnostní funkce, dané testovanými hypotézami, vyjádřit statistický rozdíl

mezi hodnotami očekávanými a u provedeného šetření skutečně naměřenými. Pro porovnání statistického rozdílu je nutné vypočítat χ^2_{exp} a χ^2_{teor} .

Pro výpočet statistického rozdílu platí:

$$\chi^2_{exp} = \sum_{i=0}^k \frac{(n_i - np_i)^2}{np_i}$$

Následujícím krokem lze potvrdit či vyvrátit určené hypotézy na základě porovnání:

$$\chi^2_{exp} > \chi^2_{teor} \quad \text{nebo} \quad \chi^2_{exp} < \chi^2_{teor}$$

Zhodnocení proběhlo na hladině statistické významnosti $\alpha = 0,05$ (50).

2.5.9 Dvojběžerové parametrické testování

Dvojběžerové parametrické testování se zakládá na aparátu dvou hlavních hypotéz. Testování je založeno na porovnání empirického parametru $\mu_1 = O_1$ nebo empirického parametru $\sigma_1 = S_x$ (znaky O_1 a S_x) s teoretickými údaji μ_2 a σ_2 . Parametrické testování je obvykle doplněno aparátem kritického oboru W.

Vhodný dvojběžerový *t-test* pro testování hypotézy o rovnosti středních hodnot s neznámými rozptyly σ_1 a σ_2 , který bude použit, je popsán tvarem:

$$t_{exp} = \frac{\mu_1 + \mu_2}{\sqrt{(n_1 - 1)S_{x1}^2 + (n_2 - 1)S_{x2}^2}} \sqrt{\frac{n_1 n_2 (n_1 + n_2 - 2)}{n_1 + n_2}}$$

$$W = (-\infty; -t_{n_1+n_2-2}(\alpha/2)) \cup (t_{n_1+n_2-2}(\alpha/2); \infty),$$

kde n_1, n_2 značí rozsahy výběrových statistických souborů $VSS_1, VSS_2, S_{x1}, S_{x2}$ značí směrodatné odchylky odpovídajících VSS. Výrazem $n_1 + n_2 - 2$ je určen počet stupňů volnosti (51).

2.6 Prezentace pro zvýšení úrovně informovanosti personálu DS

V návaznosti na dotazníkové šetření byla vytvořena prezentace ke zkvalitnění úrovně informovanosti personálu. Prezentace byla zaměřena na problematiku ochrany obyvatelstva s aplikací na Domov pro seniory v Blatné. Prezentace je k dispozici v příloze č. 2. Obsahovala obecné znalosti o ochraně obyvatelstva Blatné se zvukovou demonstrací 3 tónů sirén (všeobecná výstraha, požární poplach, zkouška sirén). Prezentace byla dále zaměřena na krizové stavy, krizové štáby (dále jen „KŠ“), čísla tísňového volání, charakteristiku a rozdělení mimořádných událostí, evakuaci, evakuační zavazadlo, improvizované a stálé úkryty v Blatné a na ochranu obyvatelstva přímo v DS. Cenné informace pro vytvoření této přednášky byly získány z dokumentace DS a od pracovníka krizového oddělení v Blatné pana J. Novotného, který byl ochotně nápomocen odpovědět na dotazy a nesrovnalosti zjištěné v průběhu nastudování související dokumentace.

Získaná data byla nejdříve seříděna a následně byly získané výsledky těchto šetření přehledně zobrazeny pomocí grafů. I v tomto případě byly dotazníky vyhodnoceny statistickým šetřením a porovnány s dotazníky vyplněnými před prezentací.

3 Výsledky

V následující kapitole je detailně popsán Domov pro seniory v Blatné. Obsahuje například posláni DS, zásady poskytované sociální služby a také závazné dokumenty DS. Podkapitola Domov pro seniory v Blatné z pohledu ochrany obyvatelstva představuje velkou část této kapitoly spolu s grafickým vyhodnocením dotazníkových šetření.

3.1 Popis DS v Blatné

Domov pro seniory v Blatné je moderní zařízení, jehož provoz byl zahájen v srpnu 2002. Jeho snahou je zajistit uživatelům prožití klidného a důstojného stáří. Poskytuje odbornou zdravotnickou, ošetrovatelskou a sociální péči. Zřizovatelem je Město Blatná (52).

Obrázek 5: Budova DS

Zdroj: Vlastní zdroj

Domov pro seniory v Blatné poskytuje v hlavní činnosti pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- poskytnutí ubytování
- poskytnutí stravy
- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu

- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- sociálně terapeutické činnosti
- aktivizační činnosti
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
- služby spojené s prodejem požadovaných materiálních prostředků

Dále zajišťuje pro pečovatelskou službu přípravu obědů. Ve vedlejší činnosti zajišťuje přípravu a podávání obědů pro veřejnost, přednostně pro osoby zdravotně postižené a seniory (3).

1) Poslání DS v Blatné:

Posláním Domova pro seniory v Blatné je poskytovat pobytové sociální, ošetrovatelské a zdravotní služby seniorům, kteří potřebují podporu a pomoc při zvládnutí běžných denních činností.

Snahou je služby poskytovat tak, aby mohly být rozvíjeny sociální kontakty s rodinou, přáteli i veřejností, aby poskytování služby přispívalo k aktivizaci uživatelů a nedocházelo k prohlubování závislosti na poskytované službě. Pomoc a podpora vychází z individuálních přání, potřeb a zvyklostí seniorů, snaží se respektovat a zachovávat důstojnost a základní lidská práva uživatelů služby.

Domov pro seniory je určen pro osoby starší 60 let se sníženou soběstačností, které pro svůj věk, zdravotní stav nebo sociální situaci potřebují pravidelnou pomoc druhé osoby a nemohou dále žít ve svém přirozeném prostředí (53). Přednostně jsou přijímáni žadatelé o poskytnutí sociální služby z Blatné a případně osoby, jejichž pobyt bude zajištěn financováním z jiných zdrojů (3).

a) Sociální služby domova jsou určeny:

- seniorům, kteří potřebují částečnou nebo úplnou podporu při zvládnutí běžných denních činností
- seniorům částečně nebo zcela imobilním
- seniorům s chronickým onemocněním

b) Služby domova nejsou určeny:

- osobám mladším 60 let
- soběstačným seniorům
- seniorům, kteří jsou závislí na alkoholu či jiných návykových látkách
- seniorům s mentálním postižením
- seniorům s poruchami osobnosti a těžkým duševním onemocněním

2) Zásady poskytované sociální služby:

První zásadou DS je hájit oprávněné zájmy všech uživatelů bez ohledu na národnost, věk, víru, pohlaví, politické přesvědčení, společenské postavení. Povinností DS je chovat se zdvořile ke všem uživatelům, přistupovat ke každému s pochopením, úctou, empatií, bez předsudků, s trpělivostí a respektem. Nutné je také respektovat soukromí uživatelů, důvěrnost jejich sdělení, nepřipouštět se zneužití důvěry ve vztahu k uživateli a jeho závislosti. Zásadní je v DS také komunikovat s uživateli profesionálním přístupem, uživatele personál neoslovuje familiárně, nejedná arogantně, nemanipuluje s nimi a všímá si všech projevů uživatelů služby.

Každý uživatel DS je rovnocenným partnerem, který podle svých schopností a sil spolurozhoduje o rozsahu a způsobu poskytované pomoci.

DS nikdy neposkytuje žádné informace o uživateli služby bez jeho souhlasu, s výjimkou život ohrožujících skutečností.

3) Metodika práce při poskytování služby

Základní metodou práce s uživatelem je individuální přístup a individuální rozhovory za použití technik aktivního naslouchání. Domov má zpracovány metodické pokyny a pracovní postupy, které zaručují řádný průběh poskytování sociální služby.

Práce s uživatelem:

- a) zahrnuje přímou práci s uživatelem
  - pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu
  - pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
  - zprostředkování kontaktu se společenským prostředím

- sociálně terapeutické činnosti
  - pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí
- b) zahrnuje nepřímou práci
- administrativní práce spojená s poskytováním služeb
  - zpracovávání metodických postupů pro zajištění řádného průběhu poskytování pobytové sociální služby

4) Další služby poskytované v DS v Blatné

Uživatelé se mohou stravovat v hlavní jídelně domova, jídelnách na podlažích nebo na svých pokojích. Kuchyně v DS má kapacitu 250 jídel. Denně jsou pro uživatele připravována 3 hlavní jídla (snídaně, oběd a večeře) a 2 svačiny.

Ošetrovatelskou a zdravotní péči provádí 6 všeobecných sester dle ordinace ošetřujícího nebo odborného lékaře. Všechny všeobecné sestry mají požadovanou registraci a průběžně si doplňují své vzdělání formou distančního studia, následným samostudiem a účastí na odborných konferencích a seminářích.

Přímou obslužnou činnost poskytuje 18 pracovníků v sociálních službách. Všichni jsou absolventi rekvalifikačního kurzu nebo kurzu pro sanitáře s doplněním vzdělávacích kurzů pořádaných Zdravotně sociální fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Při pracovních postupech se vždy vychází z ošetrovatelských standardů vypracovaných pro zařízení.

Domov pro seniory nemá žádného smluvního lékaře. Pravidelnou ambulantní péči poskytují uživatelům praktičtí lékaři, kteří na žádost uživatelů do DS dochází. Svobodná volba lékaře není dotčena. Do zařízení pravidelně dochází psychiatr, ortoped a na pozvání dermatolog, internista a neurolog.

Odborné rehabilitační úkony uživatelům poskytují 2 diplomovaní fyzioterapeuti dle indikace lékaře. Běžné rehabilitační úkony jsou poskytovány na přání uživatele na rehabilitačním pracovišti nebo na jeho pokoji. Rehabilitační úsek je vybaven vodoléčbou, magnetoterapií, termoterapií, laserem, ultrazvukem, elektroléčbou,

vířivkou, tělocvičnou, cvičebním náradím a různými kompenzačními pomůckami, které lze na žádost uživatele půjčit (např. vozíky, chodítka, francouzské hole a další).

Domov nabízí různé možnosti využití volného času uživatelů. Tuto péči zajišťují 2 pracovníce v sociálních službách pro základní výchovnou nepedagogickou činnost, které každý měsíc sestavují nabídku aktivizačních činností dle zájmů, osobních cílů, chuti a nálady uživatelů DS.

Obrázek 6: Zájmová činnost

Zdroj: Vlastní zdroj

K pravidelným činnostem patří práce v dílně (šití, pletení, malování, práce s papírem, hlínou, přírodninami), dále probíhají paměťová cvičení, přednášky, besedy, výlety, společné vycházky, nákupy a také růžencové modlitby. V DS se vyrábí dekorace na výzdobu domova. Ergoterapeutky provádějí aktivizační činnosti (křížovky, soutěže, kvízy, společenské hry, četba, cvičení, hudební vystoupení). Klientům neschází katolické bohoslužby, koncerty dětí ze ZUŠ, sezónní návštěvy výstav v ZŠ nebo návštěvy MŠ Vrchlického. Pravidelně do domova dochází několik dobrovolníků (53).

3.1.1 Závazné dokumenty DS v Blatné

Závazné dokumenty DS jsou určené zaměstnancům a některé také klientům DS. Jsou v nich definována práva a povinnosti zaměstnanců i klientů DS a je nezbytné jejich striktní dodržování. S těmito řády a pravidly jsou seznámeni všichni zaměstnanci domova bez rozdílu a jsou povinni při výkonu práce podle nich postupovat. Všichni

uživatelé sociálních služeb, jejich rodinní příslušníci i veřejnost se s nimi může seznámit v recepci domova (52).

Mezi závazné dokumenty DS patří:

1. Etický kodex pracovníků domova pro seniory
2. Organizační řád
3. Provozní řád
4. Pracovní řád
5. Požární řád
6. Domácí řád
7. Archivační a skartační řád
8. Standardy kvality sociálních služeb
9. Vnitřní směrnice
10. Metodické pokyny k poskytování pobytové sociální služby
11. Příkazy ředitele domova

3.2 Domov pro seniory v Blatné z pohledu ochrany obyvatelstva

V oblasti péče a organizačního zabezpečení provozu má ředitel DS kompetence přijímat a realizovat nutná opatření. V období přípravy na řešení krizových situací pro období krizového stavu má management DS povinnost průběžně aktualizovat vnitřní předpisy obsahující organizační zabezpečení provozu v krizové situaci. Dále jsou v rámci přípravy a při vytváření podmínek pro řešení krizových situací přijímána preventivní opatření, zajišťován výběr, školení a výcvik zaměstnanců, popř. uživatelů DS. Také jsou uzavírány smlouvy k zabezpečení spolupráce v období krizového stavu.

V období vyhlášení krizového stavu jsou naplánována další opatření k zajištění nezbytných materiálových a energetických zdrojů a techniky (např. potraviny, léky, voda, hygienické potřeby, potřeby pro nouzové ubytování a stravování a protipožární opatření).

Je-li to nutné, může dojít k omezení práv uživatelů i zaměstnanců (personálu) sociálního zařízení, jako například nařízení pracovní pohotovosti zaměstnancům, rozhodnutí o změnách druhů práce stávajících zaměstnanců nebo stanovení navýšení počtu zaměstnanců sociálního zařízení. Také například v případě nebezpečí silného větru může ředitel DS vyhlásit zákaz opouštět zařízení. V sociálním zařízení, v době krizového stavu, může rovněž dojít k omezení rozsahu péče či zrušení aktivizačních programů.

Oprávněná osoba sociálního zařízení v případě nutnosti, pokud nedostačují síly vlastní, může požádat místní orgán krizového řízení o uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci jiným osobám k výpomoci při organizačním zabezpečení provozu sociálního zařízení.

Plán pro řešení mimořádných a krizových situací v DS je dokument, který obsahuje souhrn opatření a činností, jejichž účelem je odvrácení nebo zmírnění následků mimořádné události dotýkající se areálu DS. Je schvalován statutárním zástupcem organizace. Tento dokument není neměnný, musí být průběžně aktualizován v souladu se změnami, které probíhají uvnitř a vně objektu domova. Tento plán platí pro celý objekt budovy DS, pro všechny jeho zaměstnance a uživatele (54).

3.3 Popis objektu DS v Blatné

Okolí domova a přístup ke vchodům do domova je bezbariérový. Domov má dostatek parkovacích míst a možnost příjezdu přímo ke vchodu. Vchody do budovy jsou z důvodu bezpečnosti monitorovány kamerovým systémem. Součástí objektu domova je nádvoří ohraničené ambity pro odpočinek a posezení venku, kam je možný vjezd autem. Domov pro seniory v Blatné je čtyřpodlažní budova s půdorysem ve tvaru „U“, vybudovaná v roce 2002 (54). Objekt je vystavěn z nehořlavých materiálů. V I. nadzemním podlaží (dále jen „NP“) se nachází recepce, ve které je zřízena ohlašovna požáru, kanceláře vedení, kuchyně, jídelna, skladovací prostory, dílny, strojovna výtahu a elektrorozvodna (55). Dále se zde nachází kotelna, strojovna pracovníků údržby a

šatny. Pokoje uživatelů a pracovny pracovníků v přímé péči a zdravotníků jsou ve 2., 3. a 4. NP (53). Ve II. NP jsou 2 ubytovací části, levá a pravá. Dále je zde umístěna ohlašovna požáru na ošetřovně, kde je zavedena stálá služba ošetřujícího personálu. Ve II. NP se také nachází prádelna, sušárna, žehlárna a pracovna vedoucí zdravotnického úseku. Ve III. NP jsou opět 2 ubytovací části, pracovna sociálních pracovníků, pracovna fyzioterapeuta, tělocvična a sklady. Ve IV. NP je kromě 2 ubytovacích částí také pracovna instruktora volného času, místnost pro zájmovou činnost, šatna personálu úklidu a šatna pracovníků v přímé péči a všeobecných sester. Půdní prostory nejsou využívány. Ubytovaní je poskytováno v celkové kapacitě 89 lůžek v 53 jednolůžkových pokojích o výměře 14,9 m a 18 dvoulůžkových pokojích o výměře 23,5 m.

Tabulka 1: Počet uživatelů/ počet pokojů v DS:

Podlaží	II.A	II.B	III.A	III.B	IV.A	IV.B
Počet uživatelů	21	15	13	13	13	13
Počet pokojů	12	11	12	12	12	12

Zdroj: DS Blatná

U jednolůžkových pokojů je samostatné kompletní sociální zařízení v bezbariérovém provedení (53). Každý pokoj je vybaven elektrickým polohovacím lůžkem, stolem, židlí, podnožkou ke křeslu, nočním stolem, šatní skříní, prádelníkem, židlí nebo polokřeslem, event. pojízdným křeslem, stropním světlem a lampičkou zabudovanou v polici. Elektrická polohovací lůžka jsou vybavena antidekubitní matrací a lůžkovinami (prošívaná deka a polštář, vše je plněno dutým vláknem.) Na každém pokoji i toaletě je signalizační zařízení s výstupem v pracovně sester. Součástí každého pokoje je také přípojka na společnou anténu na příjem televizního signálu. Jednolůžkové pokoje mají samostatné sociální zařízení- sprchový kout a WC v bezbariérovém provedení (52).

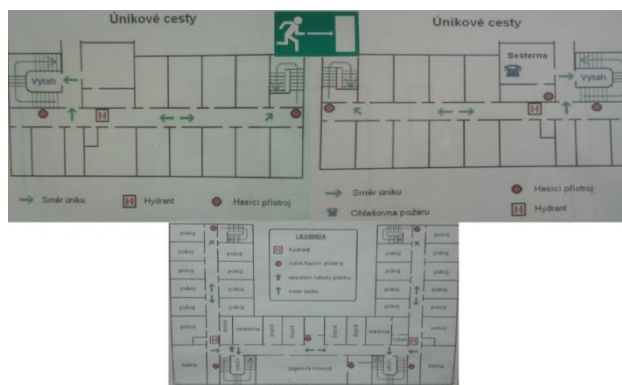
Dvoulůžkové pokoje ve II. nadzemním podlaží mají společné bezbariérové sociální zařízení, které je určeno také pro uživatele z vedlejšího pokoje, šest dvoulůžkových pokojů, určených pro ležící uživatele, mají toaletu přímo na pokoji a čtyři jednolůžkové

pokoje mají společné bezbariérové sociální zařízení, které je určeno také pro uživatele z vedlejšího pokoje (53). Dvoulůžkové pokoje jsou pouze na II.podlaží a jsou vybaveny obdobně jako pokoje jednolůžkové. Na každém podlaží se nacházejí manželské apartmány.

Ve II.a III.podlaží je společná koupelna s masážní vanou (51). Z pokojů ve II. a III. nadzemním podlaží je možný vstup na balkón.

Na každém podlaží domova je kuchyňka vybavená kuchyňskou linkou, chladničkou, rychlovarnou konvicí, mikrovlnou troubou a plotýnkovým vařičem pro potřeby uživatelů. Uživatelům je také dále k dispozici knihovna a kuřárna, které jsou vybaveny televizorem (53).

Z budovy vedou 4 nechráněné únikové cesty na volné prostranství. Z každého NP vedou dvě únikové cesty po schodištích. Únikové cesty jsou označeny elektrickou signalizací a výstražnými tabulkami (55). Ve střední části budovy jsou dva protipožární prostorné výtahy pro 21 osob (max. nosnost 1600 kg). V budově je v případě nutnosti k dispozici 1 technický výtah vedoucí z varny až do 4. podlaží (možnost přepravy 6 osob- max. nosnost 460 kg) (54).

Obrázek 7: Únikové cesty

Zdroj: Vlastní zdroj

Varování osob nacházejících se v Domově pro seniory v Blatné probíhá místním rozhlasem. Místní rozhlas je rozveden do všech kanceláří, jídelen a chodeb s výjimkou pokojů uživatelů. Vyrozumění členů krizového štábu DS probíhá dle Plánu vyrozumění krizového štábu DS.

Dodávaná média do DS jsou voda, plyn a elektrická energie. Hlavní uzávěr vody je v kotelně I. nadzemního podlaží a ostatní hydranty jsou umístěny systematicky na chodbách DS v každém křídle NP. V DS je celkem 8 hydrantů. Hlavní uzávěr plynu je v „kapliče“ vedle budovy a hlavní jistič elektrické energie je v rozvodně v přízemí vpravo od výtahu u náhradního zdroje elektrické energie. Jističe pro jednotlivá podlaží v sektoru A jsou vždy vlevo v ubytovacím křídle DS, v sektoru B vždy vpravo. V případě výpadku nebo přerušení dodávky elektrického proudu je v domově dieselový agregát, který je schopen zajistit dodávku elektrické energie po dobu max. 7 hodin (nouzové osvětlení na chodbách, schodištích, pokojích uživatelů a provoz výtahu). Hasicí přístroje, které se v DS nachází, jsou sněhové, práškové i vodní.

Obrázek 8: Plynová kotelna

Zdroj: Vlastní zdroj

V případě nutnosti evakuace jsou pokyny popsány v požárním evakuačním plánu. Evakuace je shodná s evakuací v případě požáru. V případě vzniku požáru s potřebou evakuovat osoby řídí evakuaci p. Miroslav Píkl, p. Bc. Věra Kadeřábková, p. Jana Vacková, Dis., a p. Václav Zoubek z recepce Domova pro seniory. Evakuace osob bude provedena za pomoci ředitele DS, vedoucích zaměstnanců, správce budovy a požární preventivní hlídky. Evakuované osoby budou evakuovány z objektu po schodišti na prostor před Domovem pro seniory. Únikové cesty jsou označeny tabulkami se směrem úniku. Evakuaci je možné provádět také výtahem.

Obrázek 9: Evakuační výtah

Zdroj: Vlastní zdroj

Evakuované osoby budou v případě evakuace soustředěny v prostoru před DS. Zaměstnancem, odpovědným za kontrolu počtu evakuovaných je p. Miroslav Píkl, který je zplnomocněným preventistou požární ochrany k zabezpečení plnění úkolů na úseku požární ochrany v Domově pro seniory v Blatné. V případě nutnosti poskytnutí první pomoci bude zraněným osobám přivolána lékařská záchranná služba (č. 155). S evakuací materiálu se nepočítá. Požární evakuační plán je zpracován na základě ustanovení ČNR č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, v úplném znění zákona č.67/2001 Sb.

Další činnosti záleží na zhodnocení konkrétní situace, např. přesun evakuovaných osob ze zařízení do náhradních evakuačních míst. Přesun osob lze uskutečnit do prostoru ZŠ T. G. Masaryka v Blatné, pro imobilní osoby je možné využít výtah do druhého a třetího patra ve vedlejší budově Městského úřadu. Další možností evakuování osob je dočasné umístění klientů do jejich vlastních rodin či k osobám blízkým.

Náhradní stravování je v případě nutnosti zajištěno ZŠ T. G. Masaryka v Blatné, Domovem Petra Mačkov či firmou Gastro Strakonice.

Vznikne-li na území města Blatná nebo v jeho okolí krizová situace, jejímž důsledkem bude nutnost evakuace většího množství osob, může být objekt domova využit na nezbytnou dobu (max. 1 týden) jako evakuační středisko. O této skutečnosti se vedení DS dozví od krizového štábu města Blatná. Po obdržení této zprávy je vedení DS

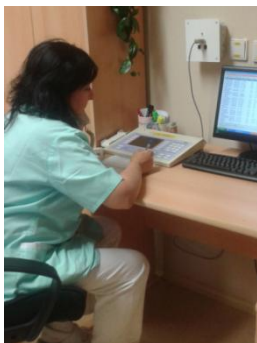
povinnou uzpůsobit budovu k příjmu evakuovaných osob, určit místnosti, toalety a jiné potřebné prostory, které předá evakuovaným. Dále, je-li to nutné, musí DS přizpůsobit chod domova této skutečnosti (54).

3.3.1 Povinnosti zaměstnanců

Všeobecnou povinností všech zaměstnanců DS je seznámit se ve stanoveném rozsahu s obsahem Plánu pro řešení MU a KS v DS a včas upozornit na změny svých osobních údajů v plánu vyrozumění. Dále je nutné zúčastňovat se ve stanoveném rozsahu periodického seznamování s tímto plánem a procvičování stanovených opatření, neprodleně ohlásit skutečnost vzniku mimořádné události v areálu DS řediteli nebo jeho zástupci. Samozřejmě musí být, že personál DS je povinen řídit se v průběhu mimořádné události či krizové situace pokyny nadřízeného a přerušit telefonní hovory, pokud se netýkají bezpečnosti DS a ochrany osob (54).

Mezi povinnosti zaměstnanců také patří znát nebo umět zjistit důležitá telefonní čísla v případě ohrožení DS nepříznivými situacemi. Tato čísla jsou součástí Požárních poplachových směrnic a jsou vyvěšena na každém patře.

- Tísňové volání s mezinárodní platností 112
- Policie ČR 158
- Hasiči 150
- Zdravotní záchranná služba 155
- Hasičský záchranný sbor (HZS) 383 358 100
- ředitel DS Mgr. Hana Baušová 383 422 026

Obrázek 10: Povinnosti zaměstnanců

Zdroj: Vlastní zdroj

Povinnosti zaměstnanců DS řešící MU a KS:

Povinnost člena týmu zabývajícího se řešením MU a KS je seznámení se s dokumenty ochrany obyvatelstva v DS a umět je použít. Dále má každý člen povinnost účastnit se periodického nácviku řešení mimořádných událostí a seznamování se s dokumenty, připravovat, zpracovávat a neustále upřesňovat a aktualizovat dokumentaci pro řešení mimořádných událostí. Samozřejmostí je průběžné prověřování komunikačních prostředků a materiálně technického zabezpečení pro případ mimořádné (krizové) situace. Člen týmu zabývající se MU a KS v DS, má na starosti činnost na úseku prevence - to představuje revizi přístrojů a zařízení a údržbu evakuačních tras v objektu. Zajištění odborné připravenosti členů týmu a pravidelné procvičování činnosti uvedené v dokumentaci DS je prováděno před vznikem mimořádné události.

Při mimořádné události či krizové situaci plní tým pro řešení MU a KS všechny povinnosti uvedené v části „Úkoly týmu řešící MU a KS“. Vyžaduje-li to situace, shromáždí se členové tohoto týmu bezprostředně k řešení této situace a ke koordinaci opatření na určeném místě. K aktivaci může dojít buď vznikem mimořádné události v areálu DS, nebo vyrozuměním o vzniku mimořádné události či krizové situace mimo areál domova. V tomto případě je DS vyrozuměn Městským úřadem Blatná (dále jen „MěÚ“). Následným krokem je vyrozumění ředitele DS a týmu zabývajícího se MU v DS a jejich shromáždění na krizovém pracovišti (kancelář ředitele, zasedací místnost). Chybějící členy je nutné doplnit náhradníky. Shromáždění kompetentních osob, po podání prvotní informace o situaci a dosavadních rozhodnutích o opatřeních, vede k minimalizaci následků.

Tým pro koordinaci MU a KS v DS také zajišťuje nepřetržitou službu u telefonu a je povinen přijaté a odchozí zprávy zapisovat v záznamníku došlých a odeslaných zpráv. Spojením se s nadřízeným, KŠ města, složkami integrovaného záchranného systému a sousedními objekty podává určený člen týmu zprávy o situaci. Dále je povinností tohoto týmu získávat zprávy, zajistit trvalý odposlech rozhlasu či televize a upřesňovat situaci. Samozřejmostí je průběžné sledování vývoje, hodnocení situace, rozhodování o provádění a korekci jednotlivých opatření plánu, zabezpečování jejich realizace a posuzování jejich účinnosti. V případě provedení evakuace objektu zajistí

členové týmu řešící MU a KS v DS odpovídající podmínky pro práci krizového štábu.

Tabulka 2: Aktuální složení týmu pro řešení MU a KS v DS:

ředitel	vedoucí	Mgr. Hana Baušová
zástupce ředitele	zástupce vedoucího	Ing. Monika Vítová
vedoucí zdravotně ošetřovat. úseku	člen	Bc. Věra Kadeřábková
technický pracovník a vedoucí údržby	člen	Miroslav Píkl
všeobecná sestra	člen	Jana Vacková, Dis.

Zdroj: DS Blatná

3.4 Výsledky získané dotazníkovým šetřením

Výzkumné šetření probíhalo mezi vybranými respondenty DS. Dotazníky byly určeny všem zaměstnancům kromě personálu kuchyně a úklidu. Dotazníkové šetření probíhalo ve dvou etapách. První etapou bylo vyplnění dotazníků před přednesenou prezentací v průběhu měsíce června 2015. Dotazníky vyplnili všichni vybraní respondenti. V návaznosti na dotazníkové šetření byla vytvořena prezentace ke zkvalitnění úrovně informovanosti personálu.

Prezentace trvající cca 45 minut byla přednesena 21. 7. 2015 v místní jídelně pomocí powerpointové aplikace. Prezentace byla zaměřena na ochranu obyvatelstva v sociálním zařízení s velkým počtem osob s aplikací na DS v Blatné. Prezentace se účastnili nejen vybraní respondenti, ale na přání paní ředitelky i personál úklidu a kuchyně. Tomu, kdo se nemohl na přednášku dostavit, byla prezentace v elektronické podobě poskytnuta k prostudování.

Poslední fáze šetření představovala ověření informací získaných z přednášky opět pomocí dotazníku. Druhý totožný dotazník vyplňovalo shodných 39 respondentů (personál kanceláří, technického zabezpečení, zdravotnický a ošetrovatelský personál). Opět byly získány dotazníky od všech dotázaných respondentů.

Tabulka 3: Respondenti zařazení do výzkumných šetření:

ředitel	1
mzdová účetní a personální pracovnice	1
ekonom	1
recepční	2
skladovací účetní	1
technický pracovník a vedoucí údržby	2
vedoucí zdravotně ošetrovatelského úseku	1
všeobecná sestra	6
ošetrovatelský personál	18
fyzioterapeut	2
sociální pracovnice	2
ergoterapeutický personál	2
celkem	39

Zdroj: DS v Blatné

3.4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

1) Pohlaví a věk, profese v DS a počet odpracovaných let

Pohlaví a věk

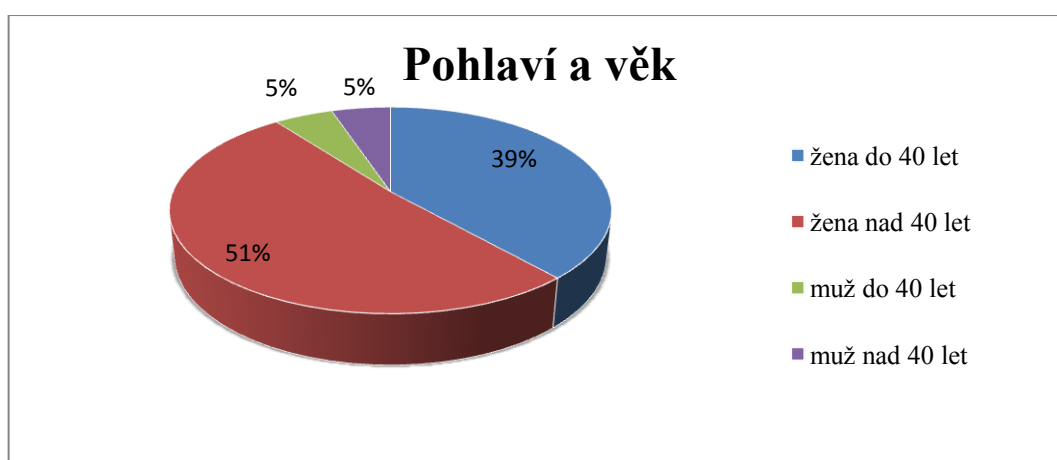
- a) žena do 40 let
- b) žena nad 40 let
- c) muž do 40 let
- d) muž nad 40 let

Profese v DS

- a) zdravotnický personál DS
- b) ošetrovatelský personál DS
- c) kanceláře DS
- d) technické zabezpečení DS
- e) personál pro zajištění stravy v DS
- f) ergoterapeutický personál DS
- g) fyzioterapeutický personál DS

Počet odpracovaných let v DS

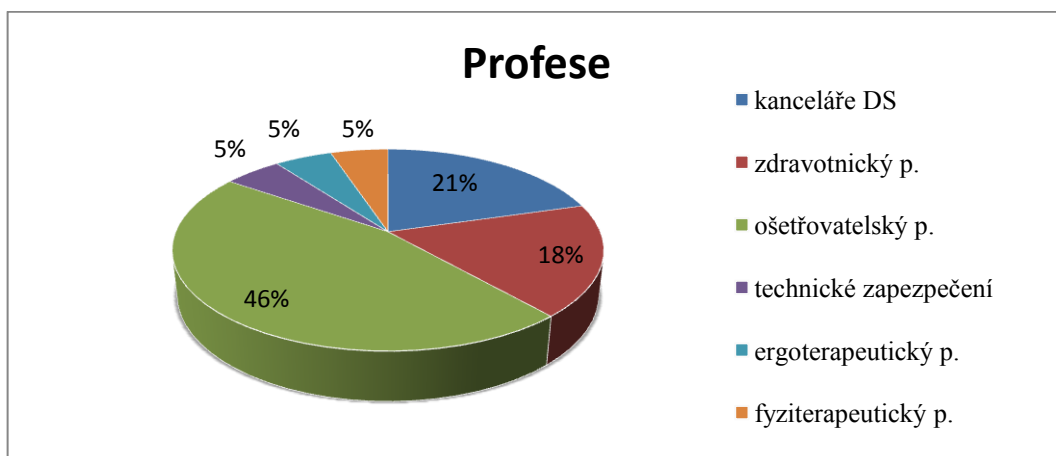
- a) méně než 1 rok
- b) 1-5 let
- c) 6-10 let
- d) 11 let a více

Obrázek 11: Informativní graf pohlaví a věku respondentů

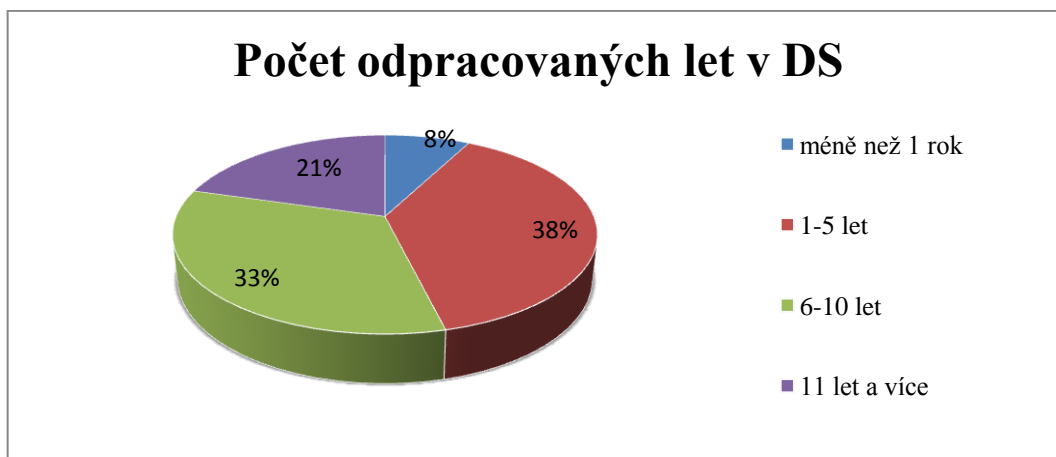
Zdroj: *Vlastní výzkum*

Z celkového počtu 39 bylo 90 % žen a 10 % mužů. Respondentek ve věkovém rozmezí nad 40 let odpovídalo na otázky 20 (51 %) a do 40 let 15 (39 %). Mužské zastoupení ve výzkumu ve stejném věkovém rozmezí bylo v obou případech 2 (5 %).

Obrázek 12: Informativní graf vykonávané profese respondentů
Zdroj: Vlastní výzkum

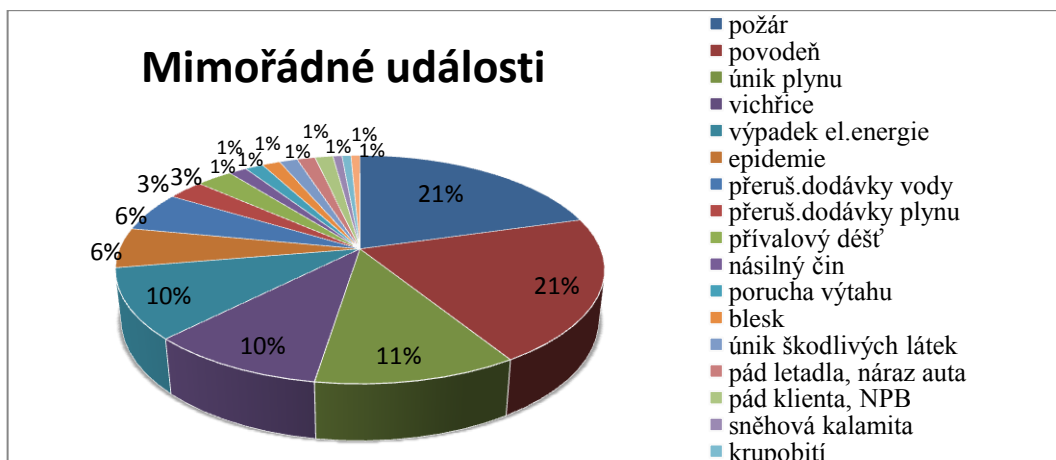
Dotazník vyplňovalo 18 pracovníků zajišťujících ošetřovatelskou péči (46 %), 8 pracovníků z kanceláře DS (21 %), 7 zdravotníků (18 %), 2 (5 %) pracovníci technického zabezpečení, 2 (5 %) pracovníci ergoterapie a 2 (5 %) pracovníci fyzioterapie.

Obrázek 13: Informativní graf odpracovaných let v DS
Zdroj: Vlastní výzkum

Respondentů, kteří pracují v DS 1-5 let, odpovídalo 15 (38 %), 6-10 let pracuje v DS 13 (33 %) dotázaných, 8 (21 %) respondentů odpovědělo, že v DS pracují 11 let a více a 3 (8 %) z dotázaných pracují v DS méně než 1 rok.

2) Ke kterým mimořádným událostem může ve vašem zařízení dojít? (alespoň 5)

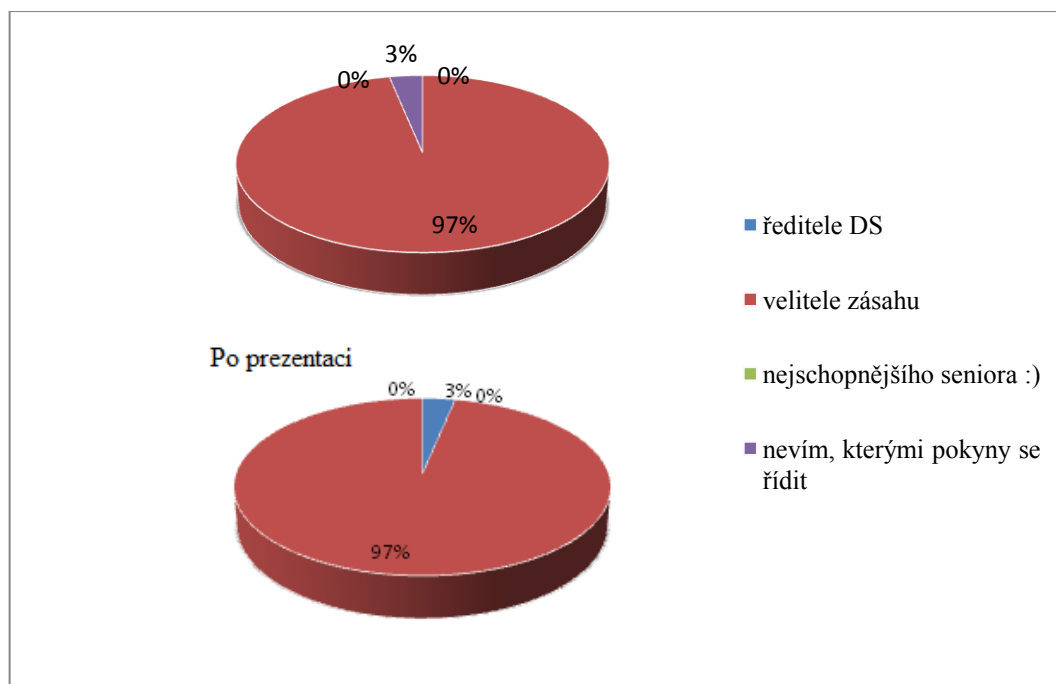
Obrázek 14: Informativní graf událostí, které mohou dle respondentů v DS nastat

Zdroj: Vlastní výzkum

Nejčastěji si respondenti na otázku „Ke kterým MU může ve Vašem zařízení dojít“ vzpomněli na požár a povodeň (21 %), únik plynu představoval 11 % a 10 % získala vichřice s výpadkem elektrické energie. 6 % patřilo epidemii a přerušení dodávky vody. Mezi dále vyjmenovanými MU se objevilo: přerušení dodávky plynu 3 %, přívalový déšť 3 % a násilný čin, porucha výtahu, blesk, únik škodlivých látek, pád letadla či náraz auta, pád klienta, sněhová kalamita, krupobití a náhlé úmrtí 1 %.

3. Po příjezdu IZS při mimořádné události se řídíme pokyny?

- a) ředitele DS
- b) velitele zásahu
- c) nejschopnějšího seniora :)
- d) nevím, kterými pokyny se řídit

Obrázek 15: Úspěšnost respondentů v otázce č. 3 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

38 dotázaných (97 %) odpovědělo, že po příjezdu IZS se při MU řídí pokyny velitele zásahu. 1 (3 %) respondent by v této situaci nevěděl, kterými pokyny se řídit.

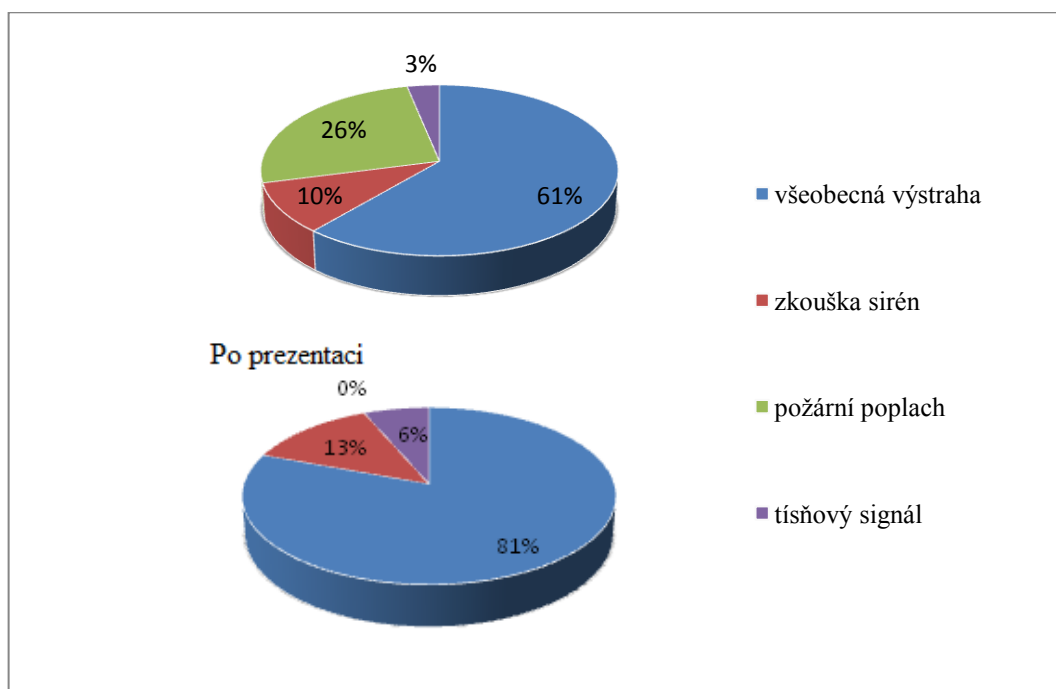
Po prezentaci:

38 dotázaných (97 %) vědělo, že při MU je nutné se řídit pokyny velitele zásahu. 1 (3 %) respondent by se v této situaci řídil pokyny ředitele DS.

4. Který varovný signál je určen pro obyvatelstvo?

- a) všeobecná výstraha
- b) zkouška sirén
- c) požární poplach
- d) tísňový signál

Obrázek 16: Úspěšnost respondentů v otázce č. 4 před prezentací a po prezentací
Zdroj: Vlastní výzkum

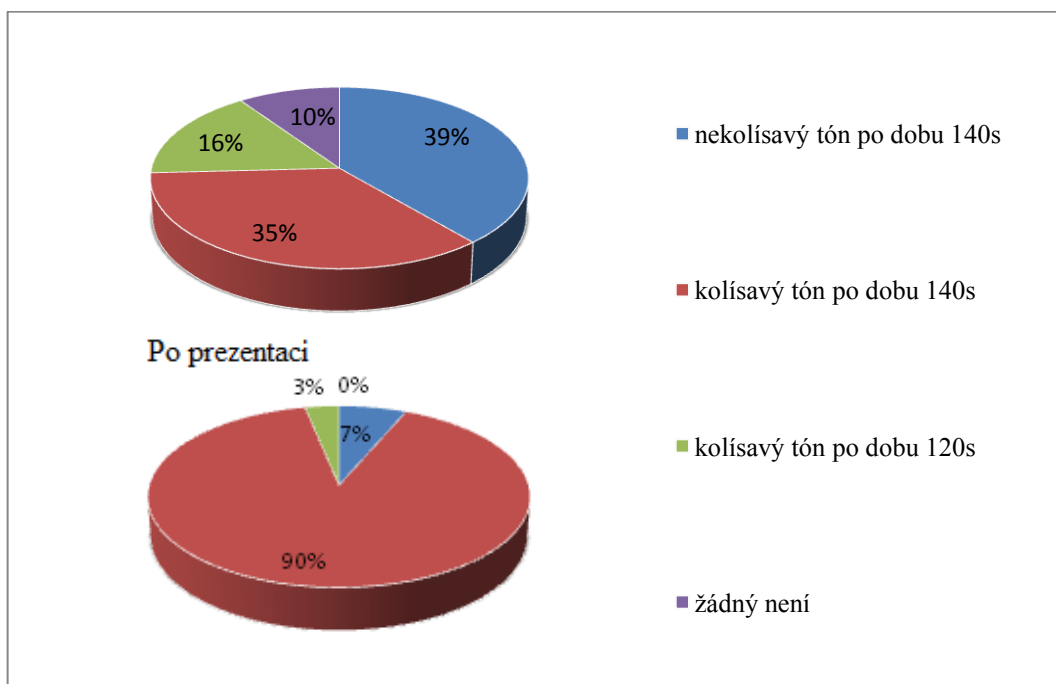
Všeobecnou výstrahu jako varovný signál, který je určen pro obyvatelstvo, označilo 24 (61 %) dotazovaných, 10 (26 %) z celkového počtu si před prezentací myslelo, že pro obyvatelstvo je určen požární poplach, 4 (10 %) respondenti označili zkoušku sirén a 1 dotazovaný určil tísňový signál jako správnou odpověď.

Po prezentaci:

Z celkového počtu 39 osob vybraných v DS zvolilo po přednesené prezentaci jako správnou odpověď všeobecnou výstrahu 32 (81 %). 5 (13 %) respondentů označilo za správnou odpověď na otázku zkoušku sirén a 2 (6 %) označili tísňový signál. Požární poplach nezmínil nikdo.

5. Jak zní tón všeobecné výstrahy?

- a) nekolísavý tón sirény (140 s), může být vysílán po sobě v cca 3 min. intervalech
- b) kolísavý tón sirény (140 s), může být vysílán po sobě v cca 3 min. intervalech
- c) kolísavý tón sirény (120 s), může být vysílán po sobě v cca 3 min. intervalech
- d) žádný není

Obrázek 17: Úspěšnost respondentů v otázce č. 5 před prezentací a po prezentaci
Zdroj: Vlastní výzkum

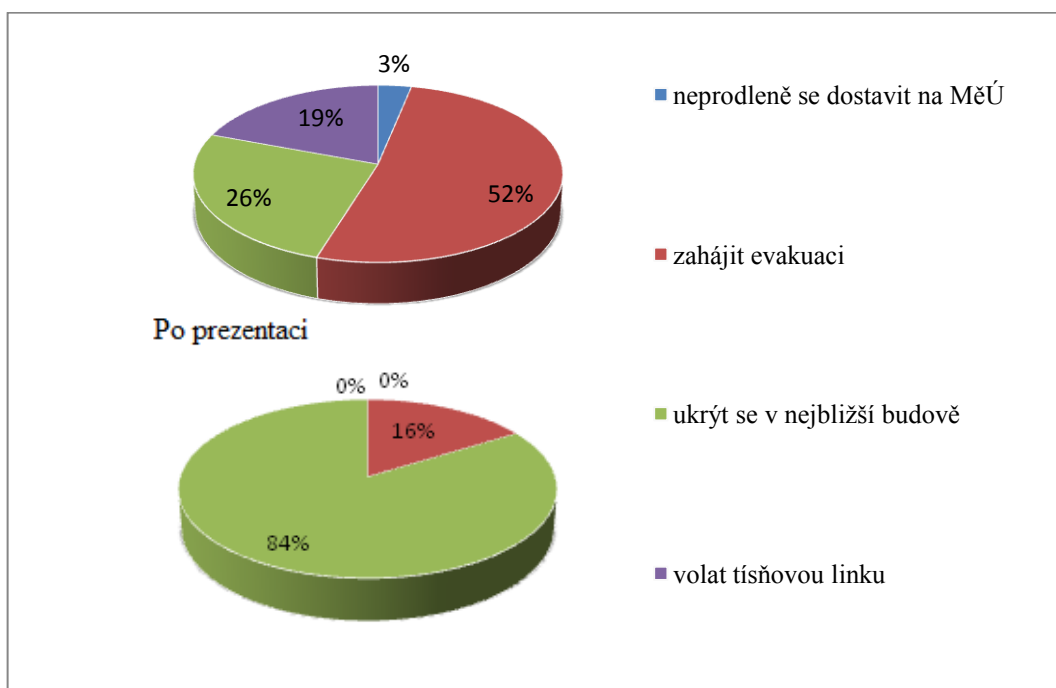
15 (39 %) respondentů odpovědělo, že všeobecná výstraha je nekolísavý tón a 14 (35 %) kolísavý tón po dobu 140 s. 6 (16 %) dotázaných si myslelo, že tón všeobecné výstrahy je kolísavý tón po dobu 120 s a 4 dotázaní (10 %) je přesvědčeno, že pro obyvatelstvo není žádný varovný signál.

Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci 35 (90 %) respondentů odpovědělo, že všeobecná výstraha je kolísavý tón po dobu 140 s a 3 (7 %) dotazovaní odpověděli, že všeobecná výstraha je nekolísavý tón. 1 (3 %) respondent označil za svou správnou odpověď kolísavý tón po dobu 120 s.

6. Jak je nutné se zachovat po zaznění varovného signálu pro obyvatelstvo?

- a) určená osoba (personál) se neprodleně dostaví na městský úřad, kde se informuje, jak se chovat při dané mimořádné události
- b) neprodleně zahájí evakuaci osob ze zasažené oblasti
- c) všechny osoby se neprodleně ukryjí v nejbližší budově a sledují hromadné sdělovací prostředky k získání bližší informace
- d) určená osoba neprodleně zavolá jakoukoli tísňovou linku, kde získá bližší informace, jak se chovat při MU

Obrázek 18: Úspěšnost respondentů v otázce č. 6 před prezentací a po prezentaci
Zdroj: Vlastní výzkum

Po zaznění varovného signálu by zahájilo evakuaci 20 (52 %) respondentů a 10 (26 %) dotázaných by se ukrylo v nejbližší budově. 8 (19 %) zvolilo jako správnou odpověď zavolat v případě vyhlášení všeobecné výstrahy na tísňovou linku k získání informací a 1 (3 %) respondent by získal informace dostavením se na MěÚ.

Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci by se z celkového počtu 39 dotázaných 32 (84 %) respondentů v případě zaznění všeobecné výstrahy ukrylo v nejbližší budově, zbylých 7 (16 %) respondentů by zahájilo evakuaci. Zbývající 2 odpovědi nezvolil nikdo.

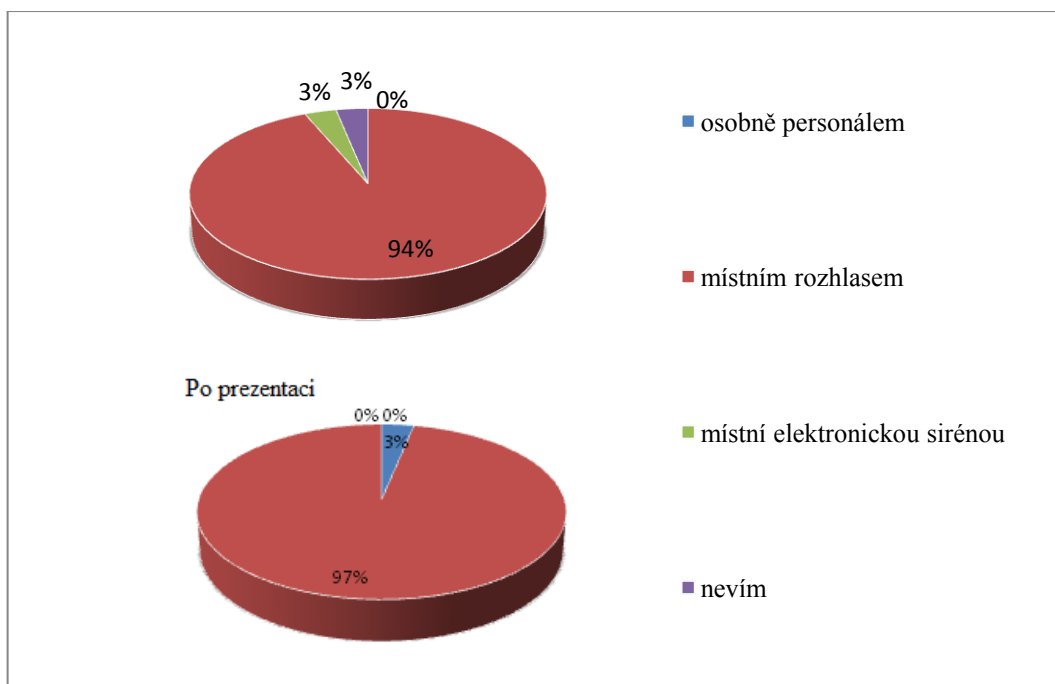
7. Čím lze ve Vašem zařízení vyhlásit varování o mimořádné události?

a) personál je povinen osobně informovat každého klienta

b) místním rozhlasem

c) místní elektronickou sirénou

d) nevím, čím lze vyhlásit varování

Obrázek 19: Úspěšnost respondentů v otázce č. 7 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

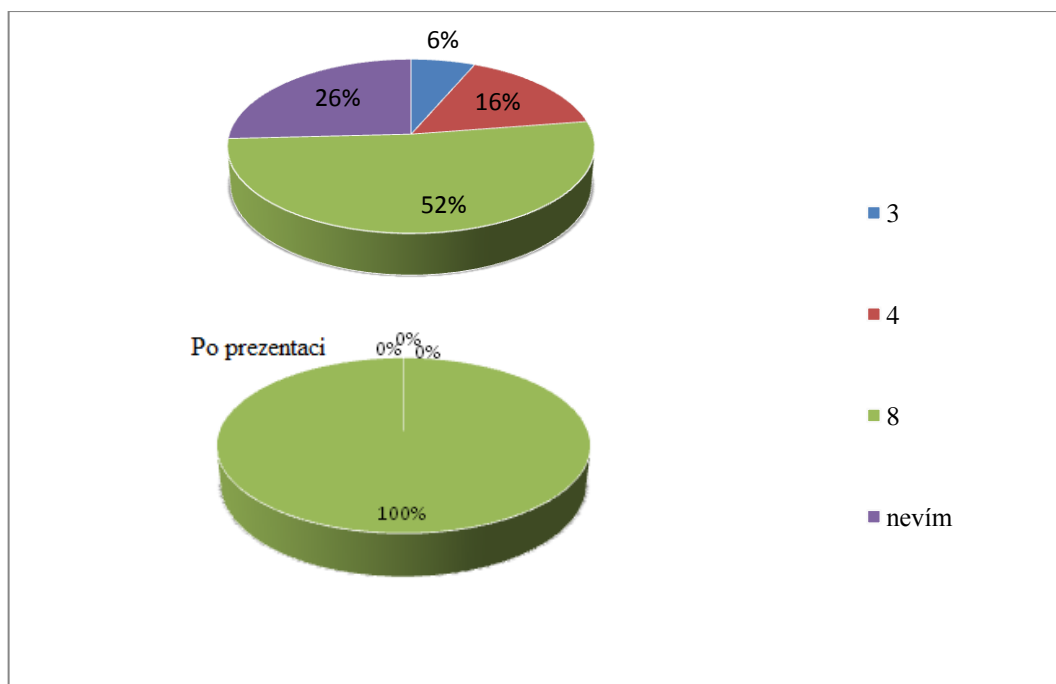
Na otázku, jakým způsobem je v DS vyhlášováno varování odpovědělo 37 (94 %) respondentů místním rozhlasem. 1 (3 %) dotazovaný respondent zvolil odpověď místní elektronickou sirénou a poslední dotazovaný (3 %) nevěděl, jak je zabezpečeno vyhlášení varování v DS.

Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci odpovědělo na stejnou otázku 38 (97 %) respondentů, že varování je v DS vyhlášeno místním rozhlasem. 1 (3 %) respondent zvolil na tuto otázku odpověď osobně personálem.

8. Kolik hydrantů se nachází ve Vašem zařízení?

- a) 3
- b) 4
- c) 8
- d) nevím, kolik hydrantů se nachází v našem zařízení

Obrázek 20: Úspěšnost respondentů v otázce č. 8 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

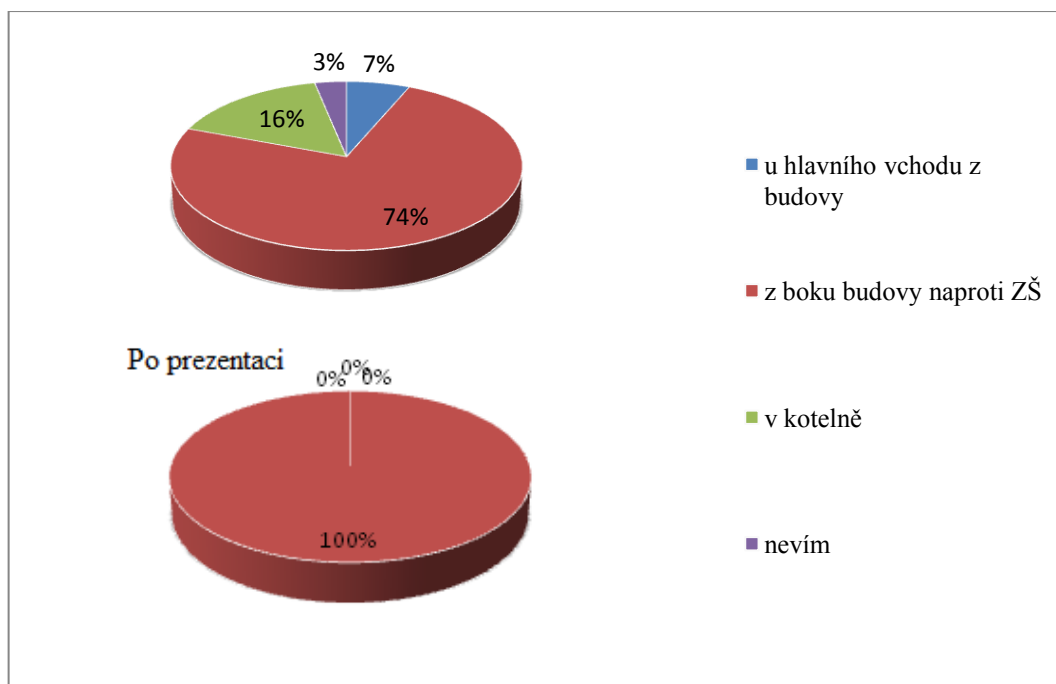
20 (52 %) respondentů si před přednesenou prezentací myslelo, že v DS se nachází 8 hydrantů a 10 (26 %) dotazovaných neznalo počet hydrantů v DS. 6 (16 %) respondentů označilo jako správnou odpověď 4 hydranty a 3 (6 %) dotazovaní označili 3 hydranty.

Po prezentaci:

Z celkového počtu 39 respondentů 39 (100%) označilo, že v DS je 8 hydrantů. Ostatní odpovědi ne zvolil nikdo.

9. Kde se nachází hlavní uzávěr plynu ve Vašem zařízení?

- a) u hlavního vchodu z budovy
- b) z boku budovy naproti základní škole
- c) v kotelně budovy v přízemí
- d) nevím, kde se nachází

Obrázek 21 Úspěšnost respondentů v otázce č. 9 před prezentací

Zdroj: Vlastní výzkum

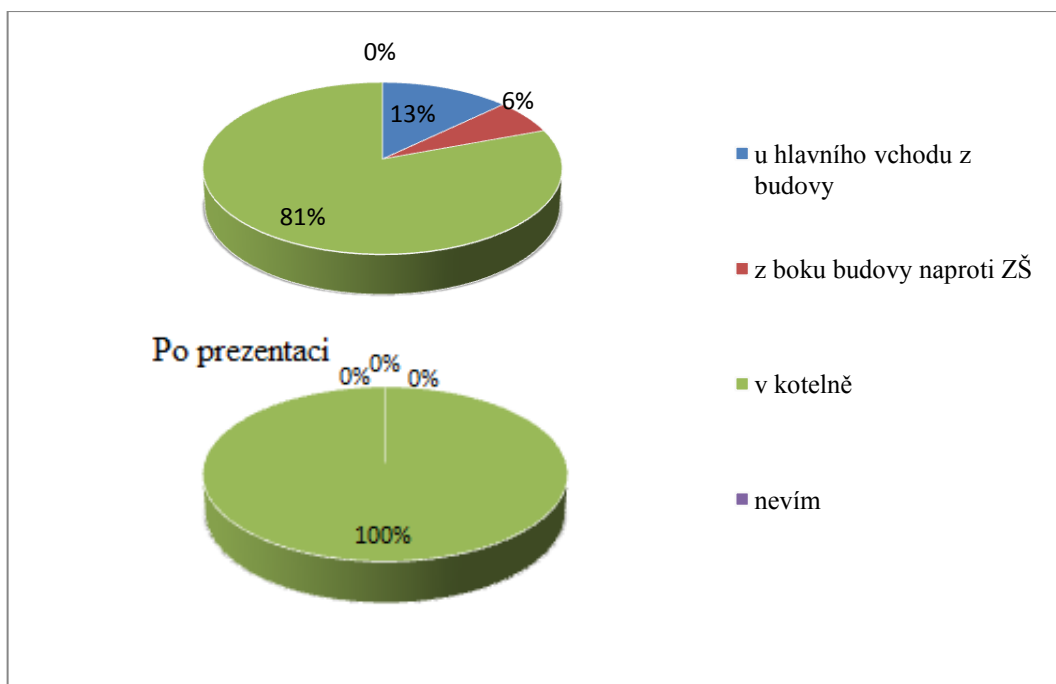
29 dotazovaných respondentů označilo v dané otázce odpověď, že hlavní uzávěr plynu DS se nachází v „kapličce“ z boku budovy. 6 (16 %) respondentů označilo kotelnu, 3 (7 %) označili místo hlavního uzávěru u východu z budovy a zbylý 1 (3 %) dotazovaný nevěděl, kde je hlavní uzávěr plynu.

Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci odpovědělo 39 (100 %) dotazovaných, že hlavní uzávěr plynu je v „kapličce“ z boku budovy.

10. Kde se nachází hlavní uzávěr vody ve Vašem zařízení?

- a) u hlavního vchodu z budovy
- b) z boku budovy naproti základní škole
- c) v kotelně budovy v přízemí
- d) nevím, kde se nachází

Obrázek 22: Úspěšnost respondentů v otázce č. 10 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

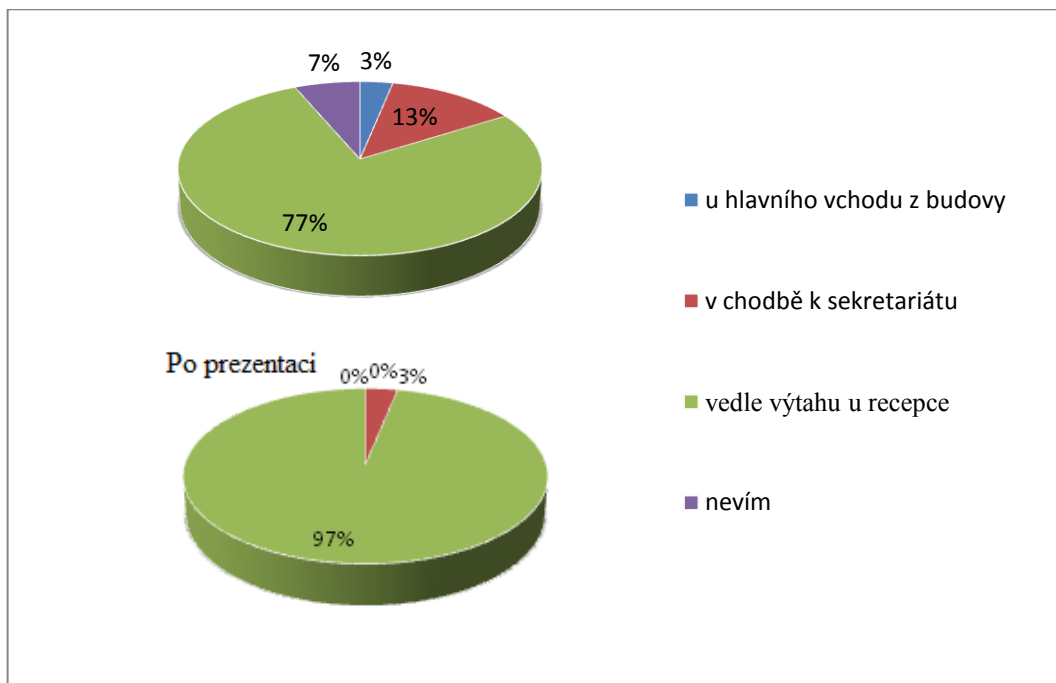
32 (81 %) dotazovaných respondentů odpovědělo na otázku, kde se nachází hlavní uzávěr vody v DS volbou odpovědi v kotelně. Možnost, u hlavního východu z budovy zvolilo 5 (13 %) dotazovaných a 2 (6 %) označili odpověď z boku budovy.

Po prezentaci:

39 z 39 (100 %) dotazovaných odpovědělo po přednesené prezentaci, že hlavní uzávěr vody se nachází v kotelně DS. Ostatní odpovědi ne zvolil nikdo.

11. Kde se nachází hlavní jistič elektrické energie ve Vašem zařízení?

- a) u hlavního vchodu z budovy
- b) v chodbě k sekretariátu
- c) vedle výtahu, který je u recepce
- d) nevím, kde se nachází

Obrázek 23: Úspěšnost respondentů v otázce č. 11 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

30 (77 %) respondentů odpovědělo, že hlavní jistič elektrické energie se nachází vedle výtahu u recepce, 5 (13 %) dotazovaných respondentů označilo jako správnou odpověď v chodbě k sekretariátu a 3 (7 %) nevěděli, kde se nachází hlavní jistič elektrické energie. Poslední respondent (3 %) zvolil jako správnou odpověď u hlavního vchodu z budovy.

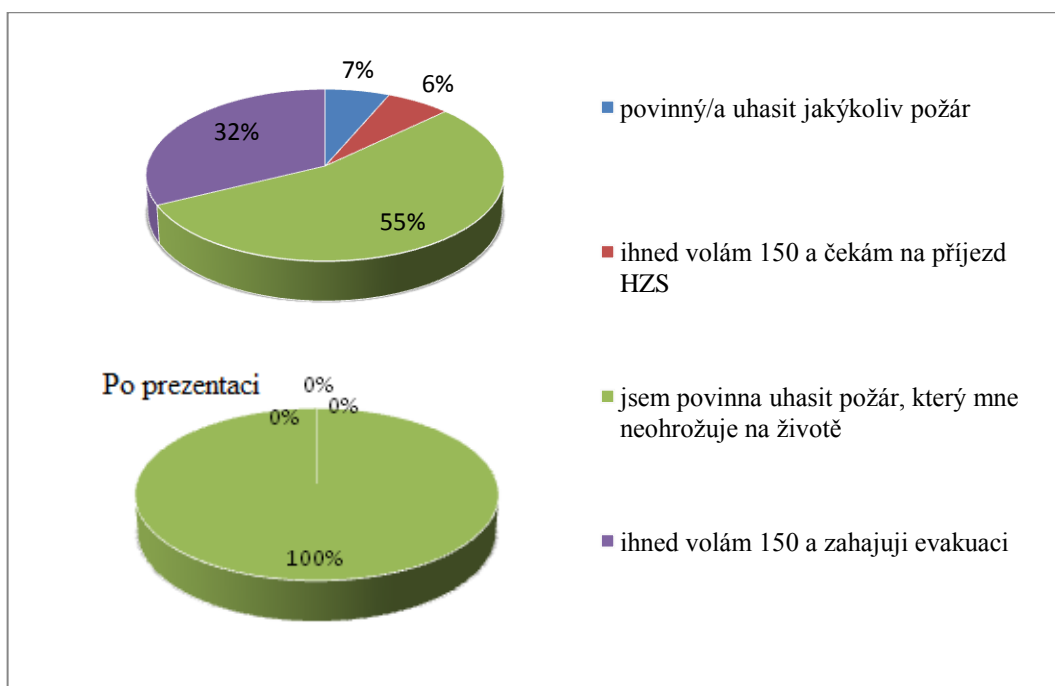
Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci 38 (97 %) dotazovaných odpovědělo, že hlavní jistič elektrické energie se nachází vedle výtahu u recepce. 1 (3 %) respondent odpověděl, že se tento jistič nachází v chodbě k sekretariátu. Ostatní odpovědi nezvolil nikdo.

12. Jak se zachováte v případě požáru?

- a) jsem povinný se pokusit každý požár uhasit, nebo se aktivně snažím požár eliminovat
b) bez ohledu na rozsah požáru ihned volám 150 a čekám na příjezd HZS
c) jsem povinna uhasit požár v případě, že mne bezprostředně neohrožuje na životě, a neprodleně volám 150
d) zavolám 150, po nahlášení informací jsem povinna zahájit evakuaci osob ze zařízení

Obrázek 24: Úspěšnost respondentů v otázce č. 12 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

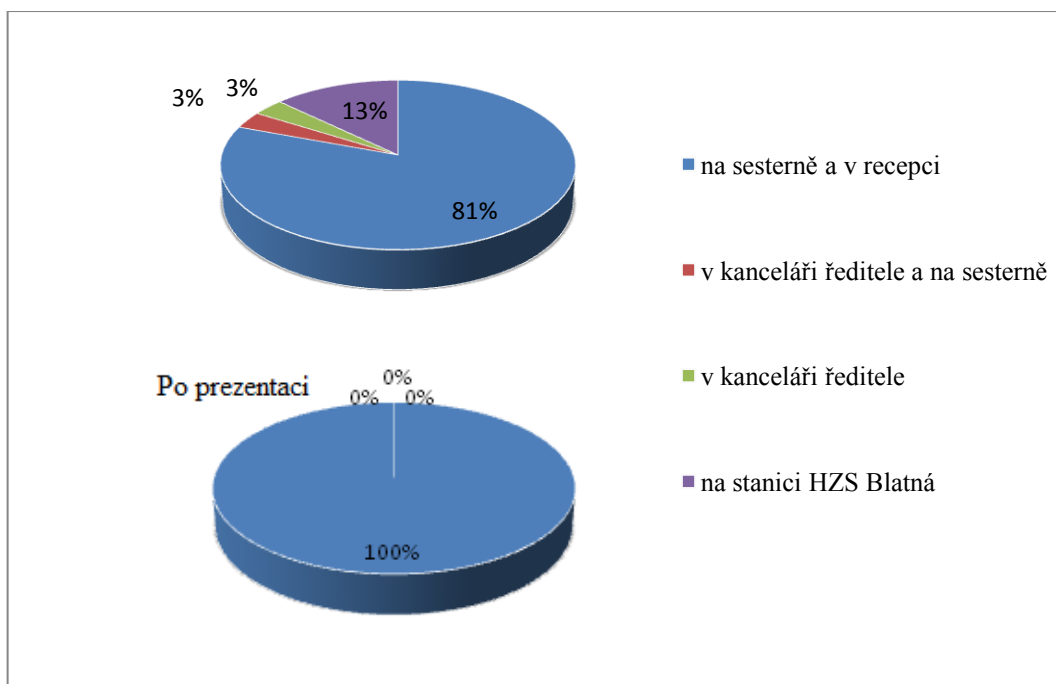
V případě požáru by se zachovalo 22 (55 %) respondentů tak, že by uhasili dostupnými prostředky požár, který by je bezprostředně neohrožoval na životě. 12 (32 %) respondentů by ihned po zavolání čísla 150 zahájilo evakuaci. 3 (7 %) respondenti na tuto otázku odpověděli, že jsou povinni uhasit jakýkoli požár a 2 (6 %) respondenti by v případě požáru v DS po zavolání čísla 150 čekali na příjezd HZS.

Po prezentaci

Po prezentaci odpovědělo všech 39 (100%) respondentů shodně, že jsou povinni uhasit požár, který je bezprostředně neohrožuje na životě. Ostatní odpovědi ne zvolil nikdo.

13. Kde se nachází ohlašovna požáru ve Vašem zařízení?

- a) na sesterně a v recepci
- b) v kanceláři ředitele a na sesterně
- c) v kanceláři ředitele
- d) na stanici HZS Blatná

Obrázek 25: Úspěšnost respondentů v otázce č. 13 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

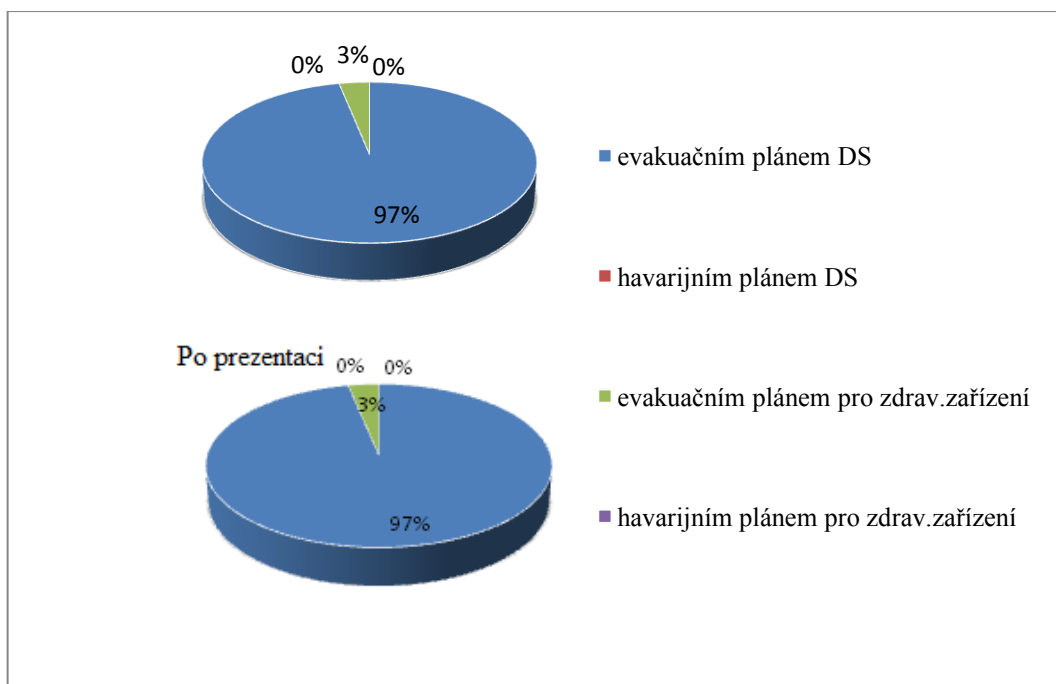
32 (81 %) dotazovaných respondentů jako ohlašovnu požáru v DS označili sesternu a recepci, 5 (13 %) respondentů si myslí, že ohlašovna požáru v DS je na stanici HZS Blatná, 1 (3 %) označil kancelář ředitele a na sesterně a poslední respondent (3 %) označil odpověď v kanceláři ředitele.

Po prezentaci:

Podle 39 (100 %) dotazovaných se ohlašovna požáru po přednesené prezentaci nachází na sesterně a v recepci. Ostatní odpovědi nevolil nikdo.

14. Čím je nutné řídit se při evakuaci osob ve Vašem zařízení?

- a) evakuačním plánem DS
- b) havarijním plánem DS
- c) evakuačním plánem pro zdravotnická zařízení
- d) havarijním plánem pro zdravotnická zařízení

Obrázek 26: Úspěšnost respondentů v otázce č. 14 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

Z celkového počtu 39 respondentů jich 38 (97 %) odpovědělo, že při evakuaci osob je v DS potřeba řídit se evakuačním plánem DS. 1 (3 %) respondent označil za správnou odpověď evakuačním plánem pro zdravotnická zařízení.

Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci označilo opět 38 (97 %) respondentů odpověď evakuačním plánem DS a 1 (3 %) označil evakuačním plánem pro zdravotnická zařízení.

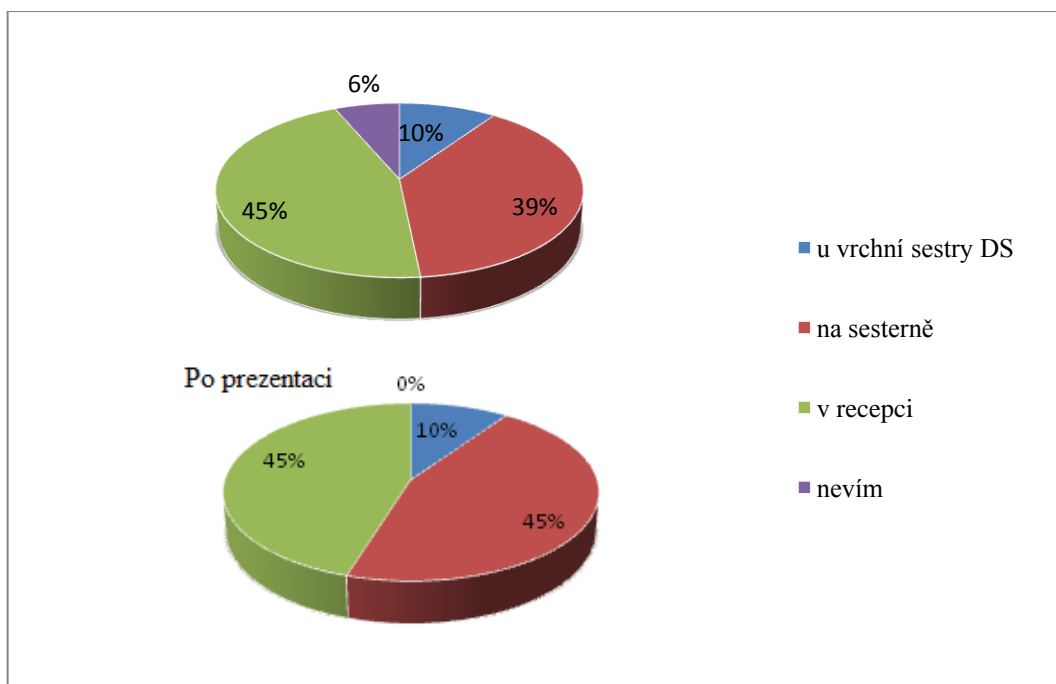
15. Kde zjistíte, např. pro velitele zásahu, přesný počet osob nacházejících se v DS?

a) u vrchní sestry DS

b) na sesterně

c) v recepci

d) nevím, kde tuto informaci zjistit

Obrázek 27: Úspěšnost respondentů v otázce č. 15 před prezentací a po prezentací

Zdroj: Vlastní výzkum

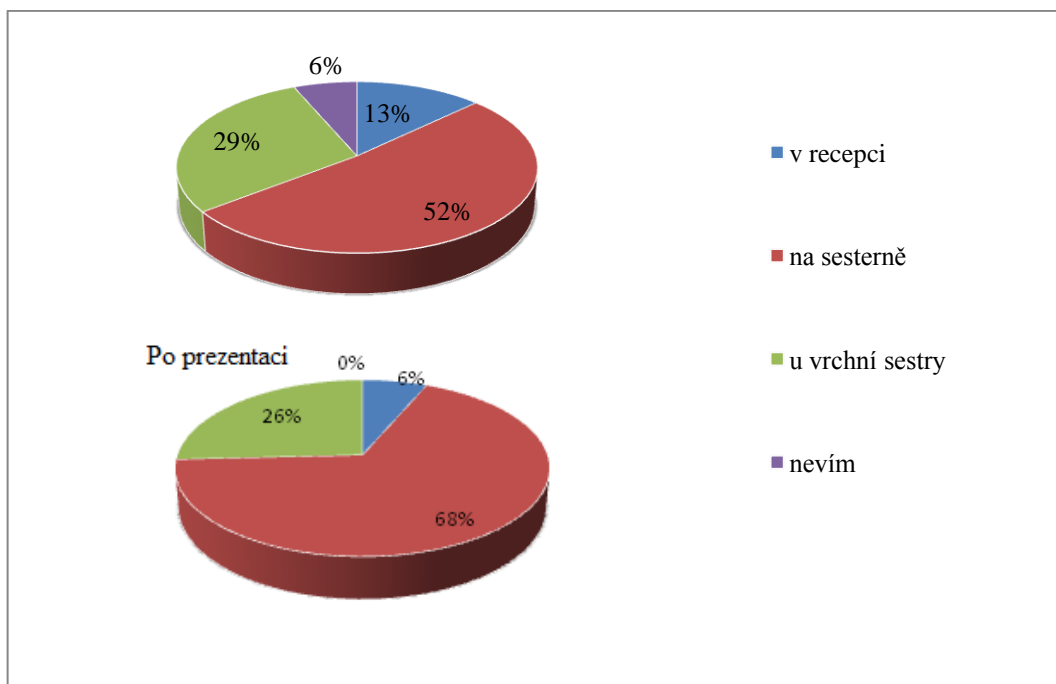
18 (45 %) respondentů odpovědělo na otázku, kde zjistí přesný počet osob v DS, v recepci. 16 (39 %) respondentů by tuto informaci zjišťovalo na sesterně a 3 (10 %) respondenti u vrchní sestry. Poslední 2 (6 %) dotazovaní nevěděli, kde tuto informaci získat.

Po prezentaci:

18 (45 %) respondentů odpovědělo, že přesný počet osob nacházejících se v DS zjistí na recepci. Stejný počet (45%) dotazovaných zvolil odpověď na sesterně a 3 (10 %) respondenti by tuto informaci získali u vrchní sestry.

16. Kde zjistíte, kolik osob z DS není schopno při evakuaci se svépomocí dostavit na určené místo?

- a) v recepci
- b) na sesterně
- c) u vrchní sestry
- d) nevím, kde tuto informaci zjistit

Obrázek 28: Úspěšnost respondentů v otázce č. 16 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

Na otázku, kde lze zjistit informaci, kolik osob je schopno dostavit se při evakuaci na určené místo svépomocí, odpovědělo 20 (52 %) dotázaných na sesterně. 12 (29 %) respondentů by tuto informaci získalo u vrchní sestry a 5 (13 %) na recepci. Zbylí 2 respondenti nevěděli, kde tuto informaci získat.

Po prezentaci:

27 (68%) respondentů po přednesené prezentaci odpovědělo, že tuto informaci zjistí na sesterně, a 10 (26 %) dotazovaných u vrchní sestry. 2 (6 %) dotazovaní by zjišťovali na recepci, kolik lidí je schopno se dostavit při evakuaci svépomocí na určené místo.

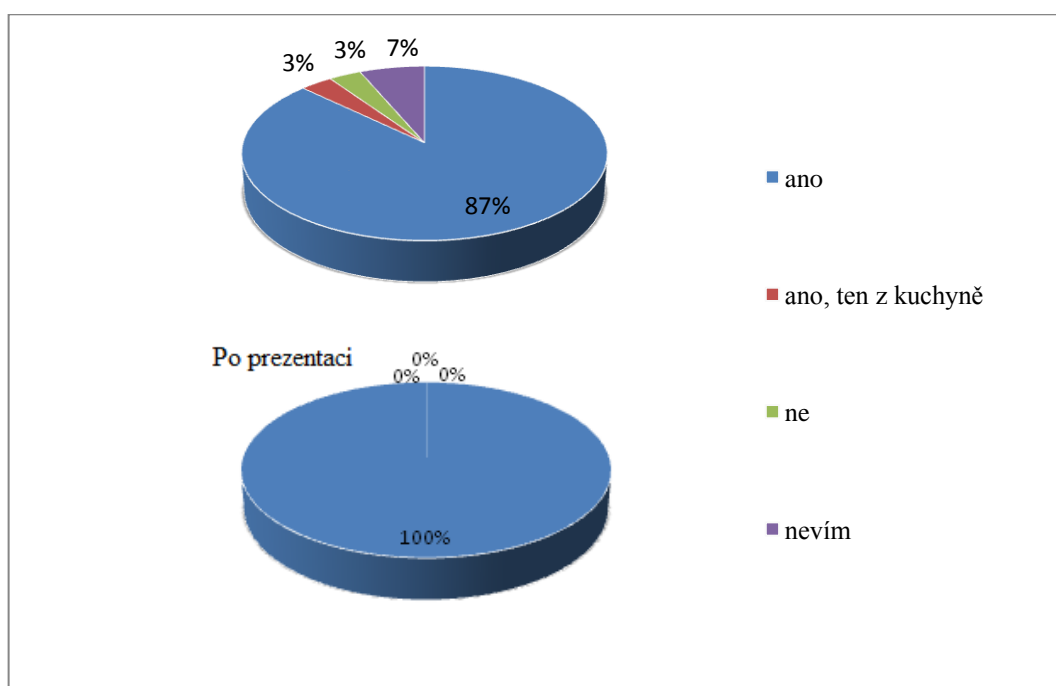
17. Je v DS výtah pro přepravu osob ve Vašem zařízení pro případnou evakuaci protipožární?

a) ano, máme protipožární výtah

b) ano, výtah z kuchyně je zhotoven jako protipožární

c) ne, ani jeden výtah není protipožární

d) nevím, zda jsou výtahy protipožární

Obrázek 29: Úspěšnost respondentů v otázce č. 17 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

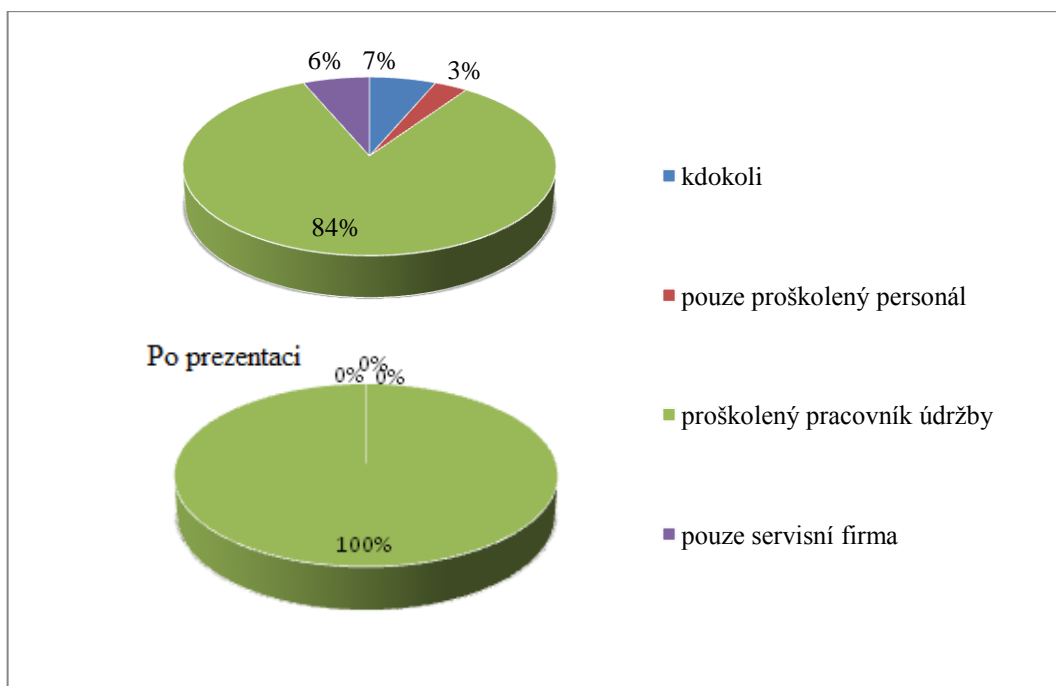
Na otázku, zda je v DS protipožární výtah, odpovědělo kladně 34 (87 %) respondentů. 3 (7 %) dotazovaní nevěděli, zda je v DS protipožární výtah, 1 (3 %) respondent si myslel, že v DS je protipožární výtah z kuchyně a poslední 1 (3 %), že DS nemá takový výtah.

Po prezentaci:

Všichni dotazovaní respondenti 39 (100%) po prezentaci odpověděli, že DS má protipožární výtah pro případnou evakuaci osob. Ostatní odpovědi ne zvolil nikdo.

18. Kdo je oprávněn manipulovat s ruční pákou výtahu v případě uvíznutí osoby?

- a) kdokoli
- b) pouze personál
- c) proškolený pracovník údržby
- d) pouze servisní firma

Obrázek 30: Úspěšnost respondentů v otázce č. 18 před prezentací a po prezentaci
Zdroj: Vlastní výzkum

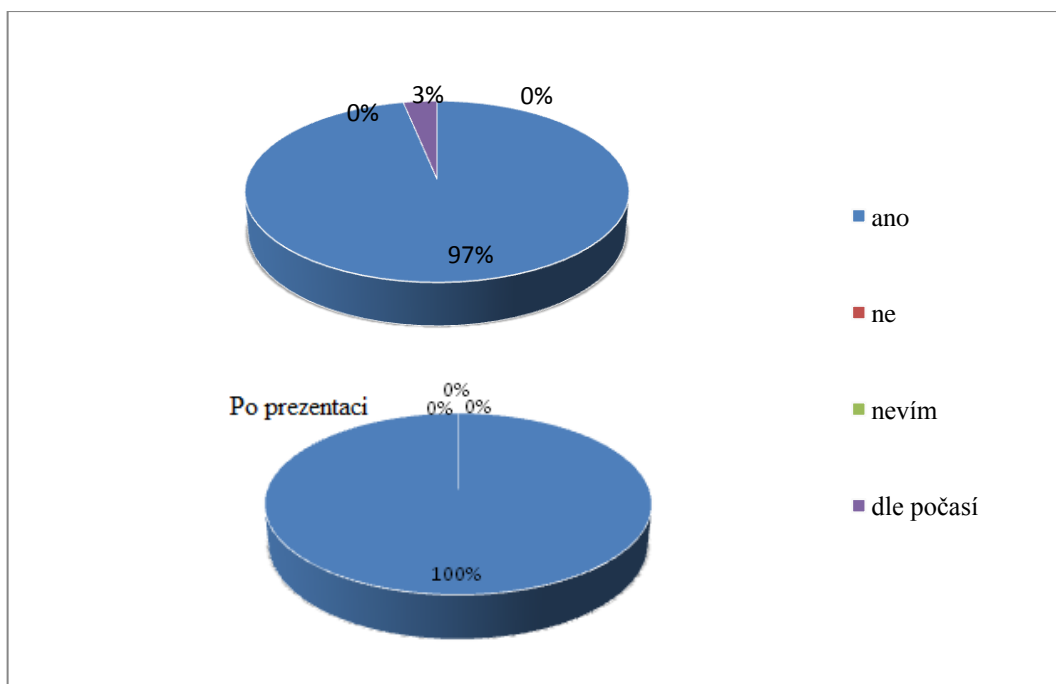
Na otázku, kdo je oprávněn manipulovat s ruční pákou výtahu, odpovědělo 33 (84 %) respondentů, že proškolený pracovník údržby. 3 (7 %) respondenti si mysleli, že s touto pákou může manipulovat v DS kdokoli a 2 (6 %) z dotazovaných odpověděli, že pouze servisní firma. 1 (3 %) respondent na tuto otázku odpověděl, že s pákou výtahu může manipulovat proškolený personál DS.

Po prezentaci:

Z celkového počtu 39 (100%) respondentů jich 39 odpovědělo, že s ruční pákou výtahu může manipulovat pouze proškolený pracovník údržby. Ostatní možnosti ne zvolil nikdo.

19. Je Vaše zařízení v záplavové oblasti?

- a) ano, je v záplavové oblasti
- b) ne, není v záplavové oblasti
- c) nevím, neznám termín záplavová oblast
- d) dle počasí

Obrázek 31: Úspěšnost respondentů v otázce č. 19 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

38 (97 %) dotazovaných respondentů odpovědělo, že DS je v záplavovém území. 1 respondent odpověděl, že záleží na počasí. Ostatní odpovědi nevolil nikdo.

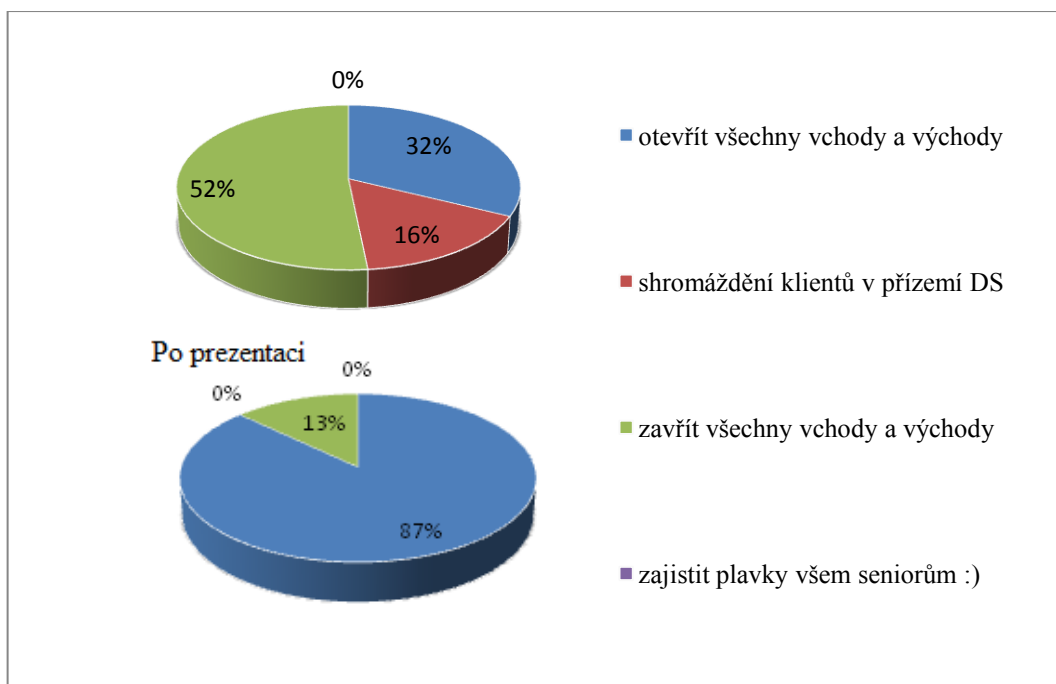
Po prezentaci:

Dotazovaní respondenti odpověděli všichni (100%) na otázku, zda je DS v záplavovém území, shodně, tj ano. Ostatní odpovědi nevolil nikdo.

20. Jaký je postup při hrozící velké povodňové vlně?

- a) otevřít všechny vchody a východy do budovy
- b) shromáždění klientů v přízemí zařízení pro případnou evakuaci
- c) zavřít všechny vchody a východy do budovy
- d) zajistit plavky všem seniorům :)

Obrázek 32: Úspěšnost respondentů v otázce č.20 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

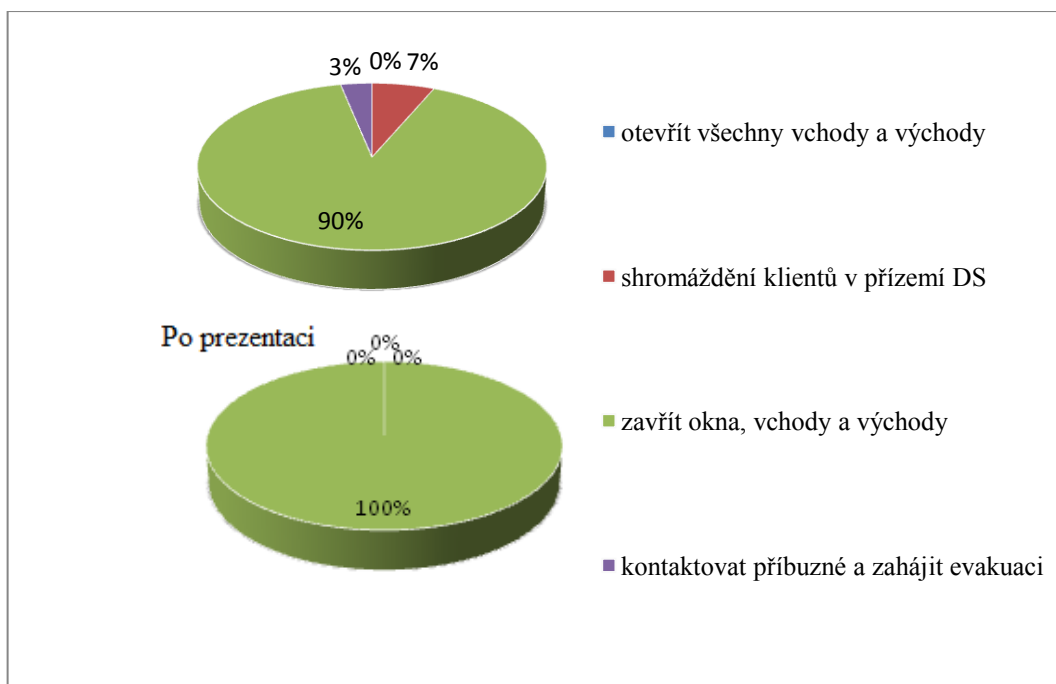
Při velké povodňové vlně by 20 (52 %) respondentů zavřelo všechny vchody a východy do budovy. 13 (32 %) respondentů by naopak všechny vchody a východy otevřelo a 6 (16 %) dotazovaných by shromáždilo klienty DS v přízemí.

Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci odpovědělo 34 (87 %) dotazovaných respondentů, že by při velké povodňové vlně otevřeli všechny vchody a východy budovy. 5 (13 %) respondentů by vyřešilo tuto situaci přesně naopak, tj. zavřením všech vchodů a východů budovy. Ostatní odpovědi ne zvolil nikdo.

21. Jaký je postup při přívalovém dešti?

- a) otevřít všechna okna a vchody a východy do budovy
- b) shromáždění klientů v přízemí zařízení pro případnou evakuaci
- c) zavřít všechna okna a vchody a východy do budovy
- d) neprodleně kontaktovat příbuzné klientů a následně zahájit evakuaci

Obrázek 33: Úspěšnost respondentů v otázce č. 21 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

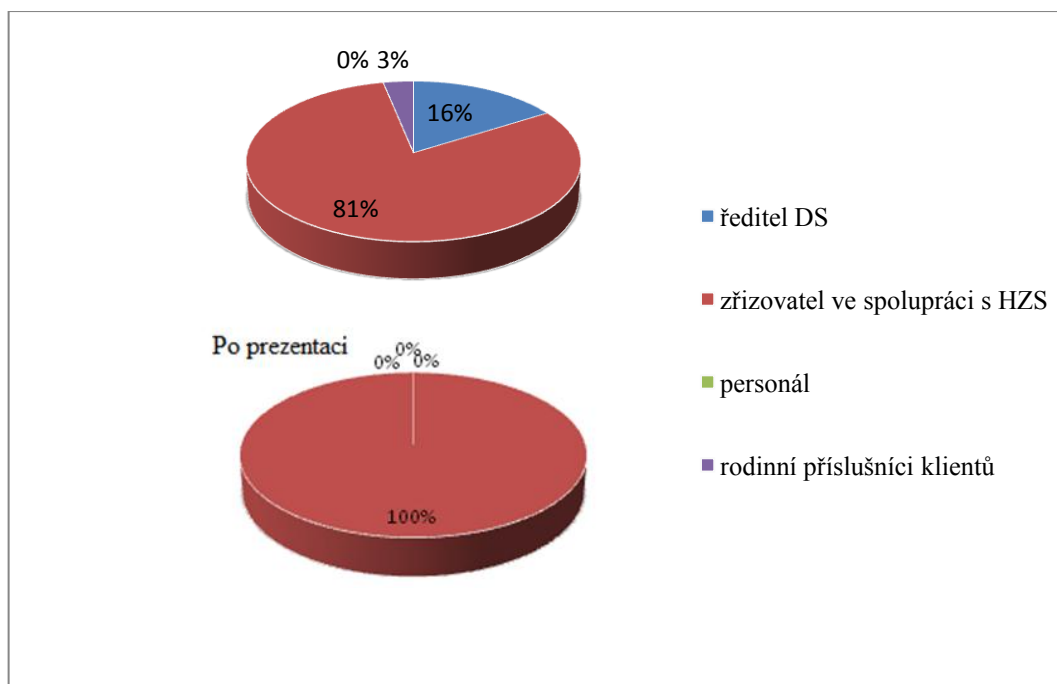
V případě přívalového deště by 35 (90 %) dotazovaných zavřelo všechna okna, vchody a východy budovy. 3 (7 %) respondenti by shromáždili klienty v přízemí DS pro případnou evakuaci a 1 (3 %) respondent by zkontaktoval pro evakuaci příbuzné klientů.

Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci by všichni (100 %) tuto situaci řešili stejně, tj. zavřením oken, všech vchodů a východů budovy. Ostatní možnosti ne zvolil nikdo.

22. Kdo zajistí při dlouhodobém přerušení dodávky vody náhradní zdroj?

- a) ředitel
- b) zřizovatel ve spolupráci s HZS
- c) personál
- d) rodinní příslušníci klientů

Obrázek 34: Úspěšnost respondentů v otázce č. 22 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

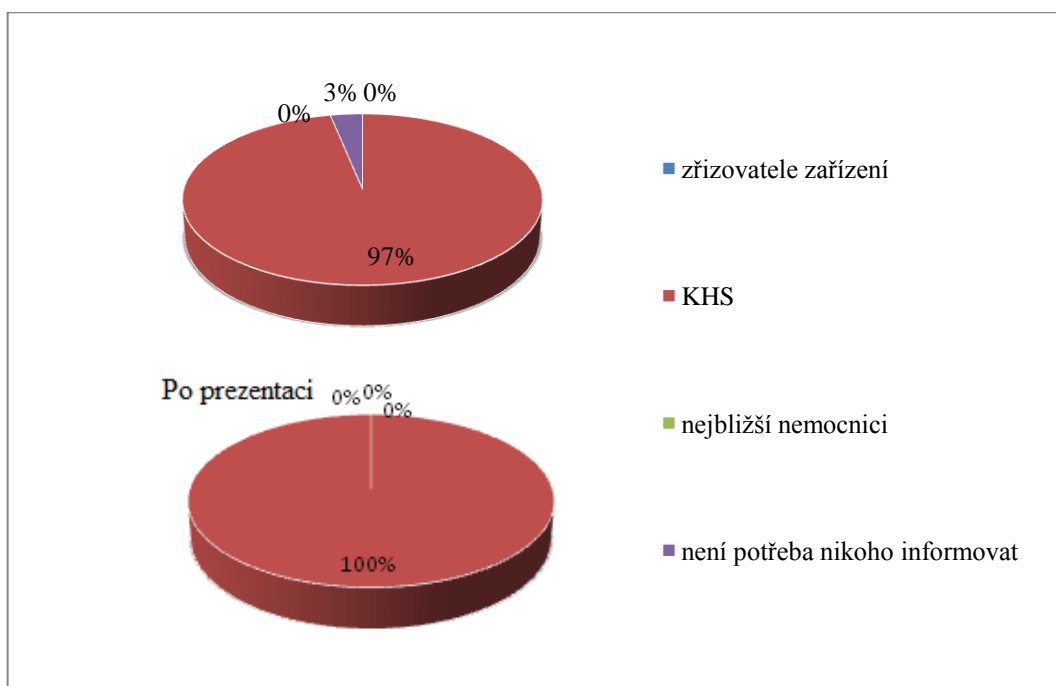
Podle 32 (81 %) respondentů zajistí v případě nutnosti zdroj pitné vody zřizovatel DS ve spolupráci s HZS a podle 6 (16 %) dotazovaných to má za povinnost ředitel DS. 1 (3 %) dotazovaný je přesvědčen o tom, že zdroj pitné vody v případě potřeby pro klienty zajistí rodinní příslušníci.

Po prezentaci:

Z celkového počtu 39 (100%) respondentů odpověděli všichni, že zdroj pitné vody je povinen zajistit zřizovatel DS ve spolupráci s HZS. Ostatní odpovědi nezvolil nikdo.

23. Jakou instituci je potřeba informovat při výskytu závažných infekčních onemocnění ve Vašem zařízení?

- a) zřizovatele zařízení
- b) Krajskou hygienickou stanicí
- c) nejbližší nemocnici
- d) není potřeba nikoho informovat

Obrázek 35: Úspěšnost respondentů v otázce č. 23 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

V případě výskytu závažného onemocnění v DS by KHS informovalo 38 (97 %) respondentů. 1 (3 %) dotazovaný respondent si myslel, že v takové situaci není potřeba informovat nikoho.

Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci odpověděli všichni respondenti stejně. 39 (100 %) dotazovaných by v případě výskytu závažné infekce v DS informovalo KHS. Ostatní možnosti nezvolil nikdo.

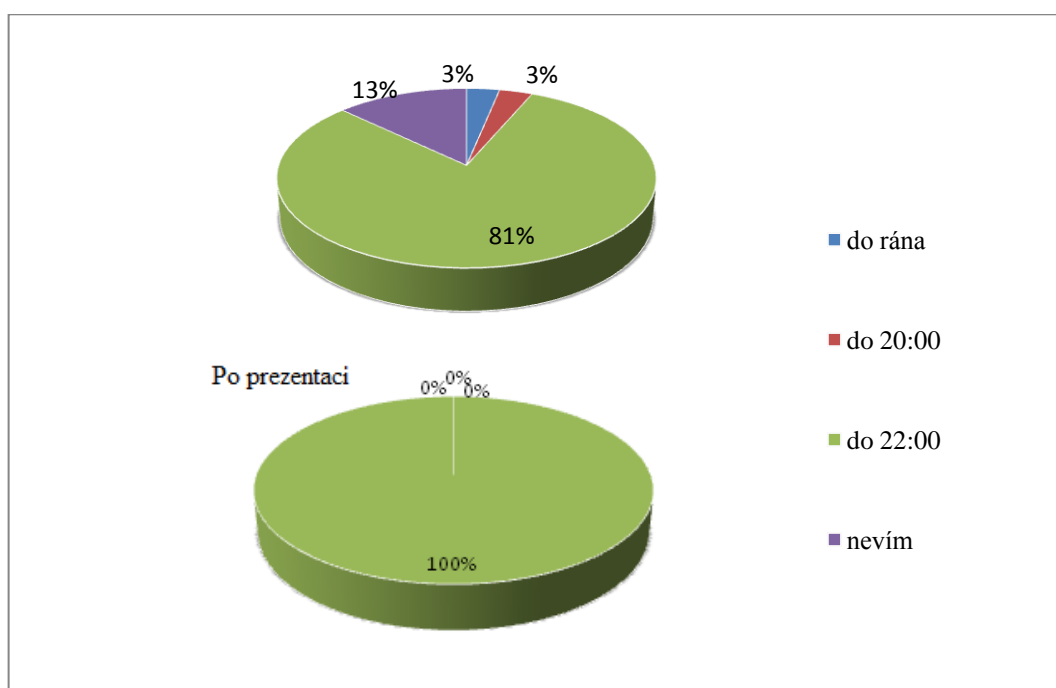
24. Při poslední denní kontrole zjistíte, že se klient nevrátil z vycházky. Dokdy počkáte s nahlášením této události?

a) do rána

b) do 20:00

c) do 22:00

d) nevím, dokdy mají klienti povinnost se vrátit z vycházky

Obrázek 36: Úspěšnost respondentů v otázce č. 24 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

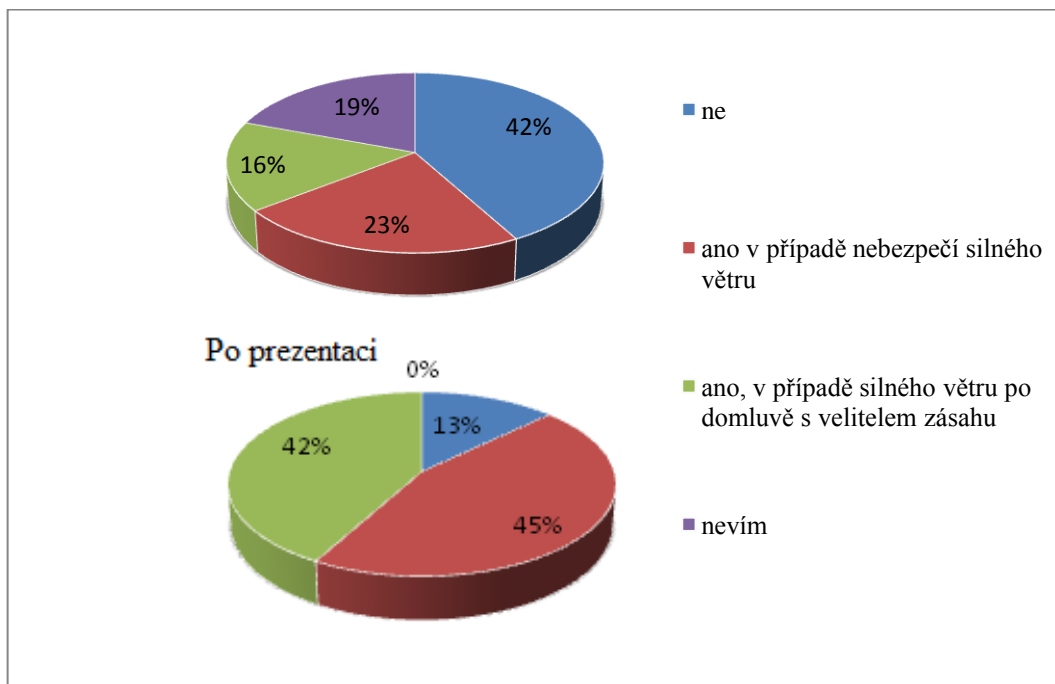
32 (100 %) respondentů odpovědělo, že nahlásí tuto událost po 22:00 a 5 (13 %) respondentů nevědělo, dokdy mají klienti povinnost se vrátit z vycházky. Po 20:00 hodině by 1 (3 %) respondent ohlásil sloužící sestře tuto událost a do rána by s ohlášením čekal 1 (3 %) respondent.

Po prezentaci:

Z celkového počtu 39 (100 %) dotazovaných po přednesené prezentaci označili odpověď do 22:00. Ostatní odpovědi nevybral nikdo.

25. Má právo ředitel domova zakázat opouštět zařízení?

- a) ne, každý občan ČR má vždy právo na svobodný pohyb
- b) ano, v případě, kdy je nebezpečí silného větru
- c) ano, v případě, kdy je nebezpečí silného větru, po domluvě s velitelem zásahu
- d) nevím, zda má ředitel domova takové právo

Obrázek 37: Úspěšnost respondentů v otázce č.25 před prezentací a po prezentaci
Zdroj: Vlastní výzkum

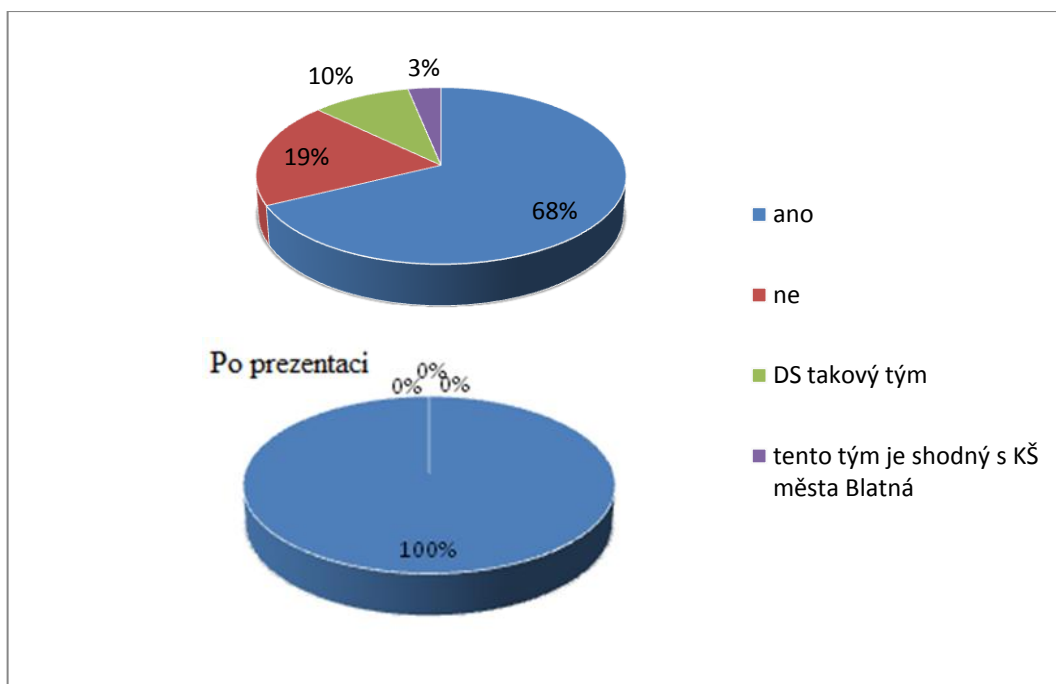
Na otázku, zda má ředitel DS právo zakázat opouštět zařízení, odpovědělo 16 (42 %) dotazovaných záporně. 9 (23 %) respondentů odpovědělo kladně, že ředitel má toto právo v případě silného větru a 8 (19 %) respondentů nevědělo, zda ředitel DS má takové právo. Ředitel DS má právo zakázat opouštět zařízení v případě silného větru, po domluvě s velitelem zásahu, označilo v dotazníku 6 (16 %) dotazovaných.

Po prezentaci:

Po prezentaci 18 (45 %) respondentů odpovědělo, že v případě silného větru může ředitel DS zakázat opouštět zařízení a 16 (42 %) respondentů odpovědělo totéž s dovětkem po domluvě s velitelem zásahu. 5 (13 %) dotazovaných označilo odpověď zápornou.

26. Víte, kdo je členem týmu zabývající se MU a KS v DS?

- a) ano, vím kdo z personálu DS je členem tohoto týmu
- b) ne, nevím kdo je členem tohoto týmu DS
- c) DS nemá takový tým
- d) Tým řešící MU a KS v DS je shodný s krizovým štábem města Blatná

Obrázek 38: Úspěšnost respondentů v otázce č. 26 před prezentací a po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

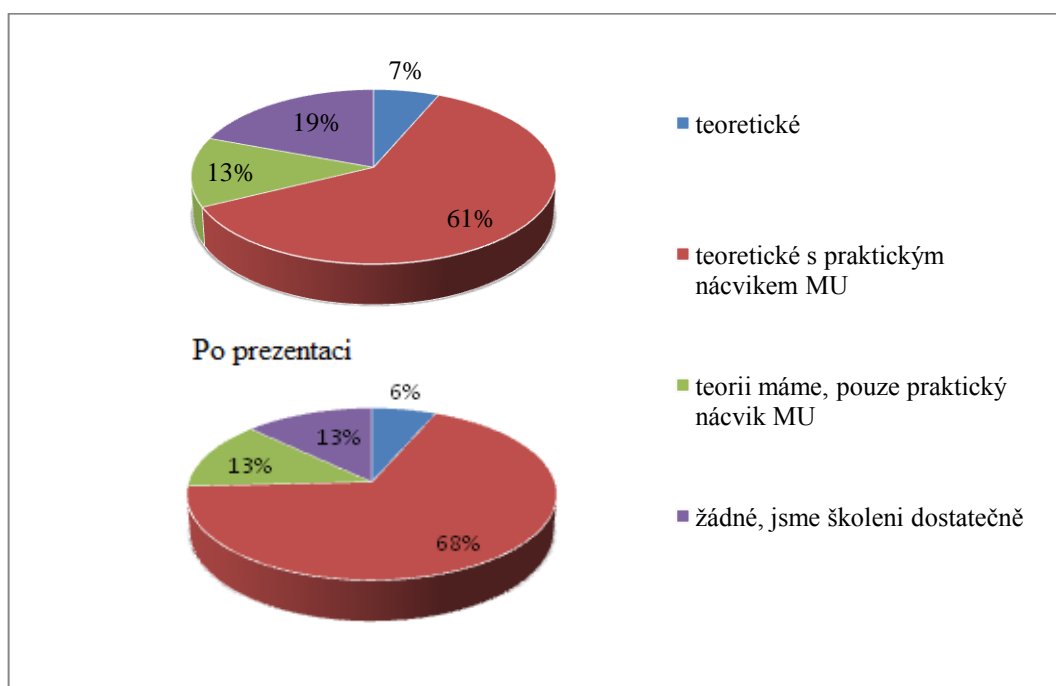
Před přednesenou prezentací 27 (68 %) dotazovaných odpovědělo kladně, že ví, kdo je členem týmu řešící MU a KS v DS. Naopak 7 (19 %) dotazovaných nevědělo, kdo je členem týmu, a 4 (10 %) respondenti byli přesvědčeni o tom, že DS nemá tento tým. 1 (3 %) dotazovaný označil odpověď, že tento tým je shodný s KŠ města Blatná.

Po prezentaci:

Po přednesené prezentaci si všichni 39 (100 %) dotazovaní respondenti uvědomili složení týmu řešící MU a KS v DS. Ostatní možnosti ne zvolil nikdo.

27. Jaké školení by pro Vás bylo přínosné?

- a) teoretické, ať mám účast
- b) teoretické s praktickým nácvikem postupů řešení mimořádných událostí
- c) teorii máme, chtěl/a bych absolvovat praktický nácvik s postupy řešení MU
- d) žádné, jsme školeni dostatečně

Obrázek 39: Úspěšnost respondentů v otázce č. 27 před prezentací a po prezentaci
Zdroj: Vlastní výzkum

Na poslední informativní otázku v dotazníku odpovědělo 24 (61 %) respondentů, že by ocenilo teoretické školení s praktickým nácvikem postupů řešení MU. 7 (19 %) dotazovaných si myslelo, že jsou školeni dostatečně, a 5 (13 %) respondentům by vyhovovalo praktické nacvičení MU bez již známého proškolení teorie. 3 (6 %) respondenti by chtěli pouze teoretické proškolení MU.

Po prezentaci:

27 (68 %) dotazovaných označilo, že by pro personál bylo přínosné teoretické školení s praktickým nácvikem MU a 5 (13 %) by ocenilo praktické proškolení nácviku MU v DS. 5 dotazovaných (13%) je přesvědčeno o tom, že školení nepotřebují, že jsou školeni dostatečně a 2 (6%) respondenti označili odpověď teoretické.

3.5 Statistické vyhodnocení

Jednotlivé kroky statistického šetření odráží základní metody statistiky a to jak deskriptivní, tak matematické. Statistické šetření nebylo součástí zadání DP, ale bylo přínosné pro ověření úrovně znalostí personálu DS. V této kapitole budou postupně popsány metody šetření.

- H_1 Znalosti personálu DS jsou v oblasti ochrany obyvatelstva blízké normálnímu rozdělení.
- H_2 Personál DS má vyšší úroveň znalostí v ochraně obyvatelstva po přednesené prezentaci.

3.5.1 Formulace statistického šetření

- Statistická jednotka — zaměstnanec Domova pro seniory v Blatné
- Statistický znak — počet správných odpovědí v dotazníku
- Hodnoty statistického znaku — množství správných odpovědí u 24 otázek v dotazníku
- Základní statistický soubor — 39 oslovených zaměstnanců DS v Blatné
- Náhodný výběr — nebyl proveden
- Výběrový statistický soubor — Základní statistický soubor

3.5.2 Škálování a měření

Pro metody statistického šetření byla zvolena kvantitativní metrická škála.

Tabulka 4: Škálování výsledků dotazníkového šetření

Skupiny	Počet správných odpovědí	Odpovědi před prezentací	Odpovědi po prezentaci
1	3 a méně	1	0
2	4–7	0	0
3	8–11	0	0
4	12–15	4	0
5	16–19	21	0
6	20–23	7	13
7	24 a více	6	26

Zdroj: Vlastní výzkum

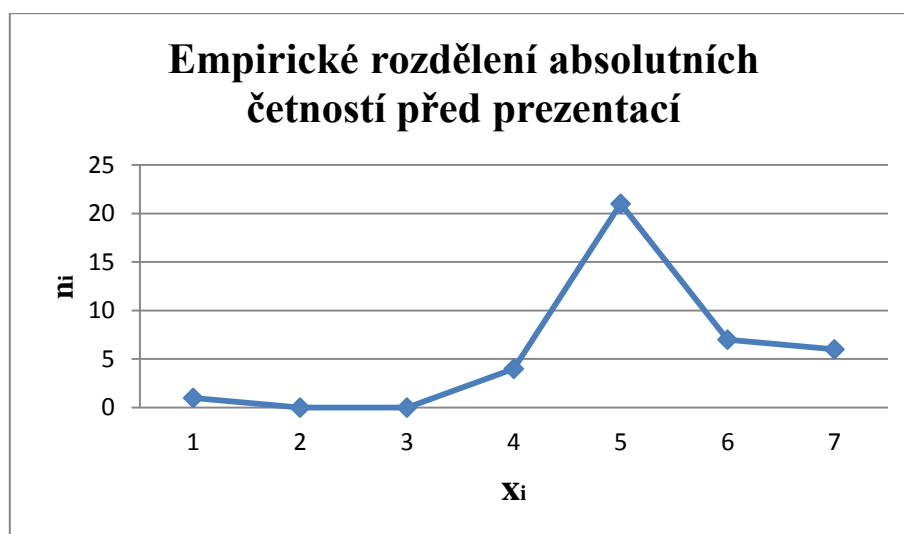
3.5.3 Elementární statistické zpracování dotazníků získaných před prezentací

Tabulka 5: Empirické parametry a výsledky měření získané před prezentací

x_i	n_i	n_i/n	$\Sigma n_i/n$	$x_i n_i$	$x_i^2 n_i$	$x_i^3 n_i$	$x_i^4 n_i$
1	1	0,01	0,01	1	1	1	1
2	0	0	0,01	0	0	0	0
3	0	0	0,01	0	0	0	0
4	4	0,057	0,067	16	64	256	1024
5	21	0,3	0,367	105	525	2625	13125
6	7	0,1	0,467	42	252	1512	9072
7	6	0,085	0,552	42	294	2058	14406
Σ	39			206	1136	6452	37628

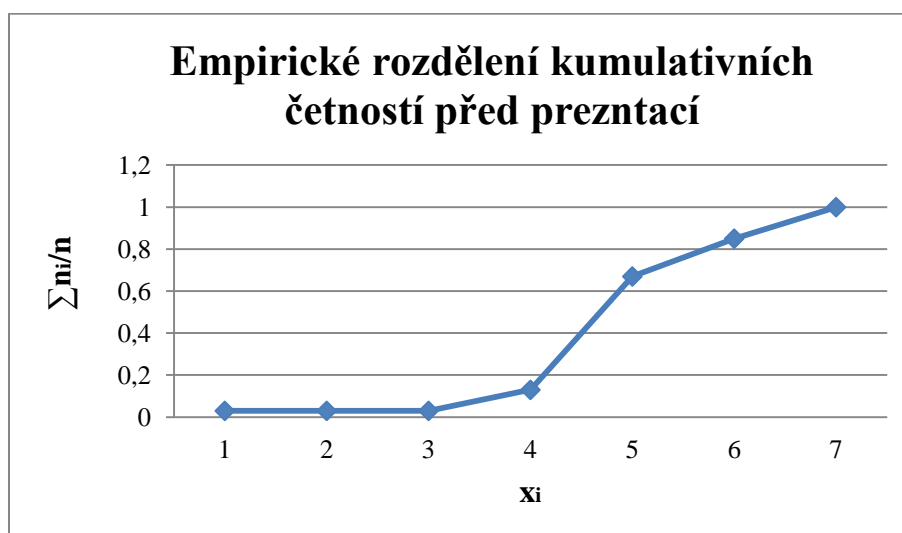
Zdroj: Vlastní výzkum

1) Empirické rozdělení četností

Obrázek 40: Polygon empirického rozdělení absolutních četností před prezentací

Zdroj: Vlastní výzkum

Obrázek 41: Polygon empirického rozdělení kumulativních četností před prezentací

Zdroj: Vlastní výzkum

2) Empirické parametry

Výpočet empirických parametrů:

$$O_1(x) = 5,28$$

$$O_2(x) = 29,13$$

$$O_3(x) = 165,44$$

$$O_4(x) = 964,82$$

$$C_2(x) = 1,25$$

$$S_x = 1,12$$

$$C_3(x) = -1,58$$

$$C_4(x) = 11,7$$

$$N_3(x) = -1,42$$

$$N_4(x) = 7,49$$

$$\text{Exces} = N_4(x) - 3 = 4,49$$

3.5.3.1 Intervalové rozdělení četností

Tabulka 6: Intervalové rozdělení četností výsledků testování znalostí respondentů DS

x_i	intervaly	n_i	n_i/n	$\Sigma n_i/n$	$x_i n_i$	$x_i^2 n_i$	$x_i^3 n_i$	$x_i^4 n_i$
1	$(-\infty; 1,5>$	1	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
2	$(1,5; 2,5>$	0	0	0,03	0	0	0	0
3	$(2,5; 3,5>$	0	0	0,03	0	0	0	0
4	$(3,5; 4,5>$	4	0,1	0,13	16	64	256	1024
5	$(4,5; 5,5>$	21	0,54	0,67	105	525	2625	13125
6	$(5,5; 6,5>$	7	0,18	0,85	42	252	1512	9072
7	$(6,5; \infty)$	6	0,15	1	42	294	2058	14406
Σ		39			206	1136	6451	37628

Zdroj: Vlastní výzkum

Výpočet jednotlivých ploch integrálů:

Proměnná u

$$u = \frac{x - O_1}{S_x}$$

$$u_1 = -3,38$$

$$u_2 = -2,48$$

$$u_3 = -1,59$$

$$u_4 = -0,69$$

$$u_5 = 0,19$$

$$u_6 = 1,08$$

$$u_7 = \infty$$

Funkce F – statistické tabulky

$$F(u_1 = -3,38) = 0,001$$

$$F(u_2 = -2,48) = 0,006$$

$$F(u_3 = -1,59) = 0,05$$

$$F(u_4 = -0,69) = 0,196$$

$$F(u_5 = 0,19) = 0,379$$

$$F(u_6 = 1,08) = 0,481$$

$$F(u_7 = \infty) = 1$$

Tabulka 7: Hodnoty pro jednotlivé integrály pro testování znalostí respondentů DS

x_i	intervaly	n_i	u_i	$\Phi(u_i)$	p_i	np_i
1	$(-\infty; 1,5>$	1	-3,38	0,001	0,001	0,039
2	$(1,5; 2,5>$	0	-2,48	0,007	0,006	0,234
3	$(2,5; 3,5>$	0	-1,59	0,056	0,05	1,95
4	$(3,5; 4,5>$	4	-0,69	0,246	0,196	7,64
5	$(4,5; 5,5>$	21	0,19	0,575	0,379	14,781
6	$(5,5; 6,5>$	7	1,08	0,859	0,481	18,72
7	$(6,5; \infty)$	6		1	0,52	20,28

Zdroj: Vlastní výzkum

3.5.3.2 Aplikace χ^2 testu

Pro vhodnost použití testu normality je nutné, aby v každém intervalu bylo nejméně 5 výsledků měření. Z tohoto důvodu byly sousední intervaly sloučeny.

Tabulka 8: Použití χ^2 testu pro testování znalostí respondentů DS

x_i	n_i	np_i	$(n_i - np_i)^2 / np_i$
1+2+3+4	5	2,223	3,47
5	21	14,781	2,617
6	7	18,72	7,338
7	6	20,28	10,005

Zdroj: Vlastní výzkum

1) Výpočet experimentálního χ^2

$$\chi_{\text{exp}}^2 = \sum \frac{(n_i - np_i)^2}{np_i} = 23,48$$

2) Výpočet teoretického χ^2

$$\chi^2_{teor} = \chi^2_v = \chi^2_{k-r-1}$$

$$\text{počet stupňů volnosti} = v = k-r-1 = 4-1-1$$

$$\chi^2(0,05) = 5,99$$

3) Výsledek aplikace χ^2 testu

$$\chi^2_{exp} < \chi^2_{teor}$$

$$23,48 > 5,99$$

Na hladině statistické významnosti $\alpha=0,05$ **nelze přijmout** hypotézu H1- Laická veřejnost (zaměstnanci Domova pro seniory v Blatné) má v oblasti ochrany obyvatelstva znalosti blízké normálnímu rozdělení.

3.5.4 Elementární statistické zpracování dotazníků získaných po prezentaci

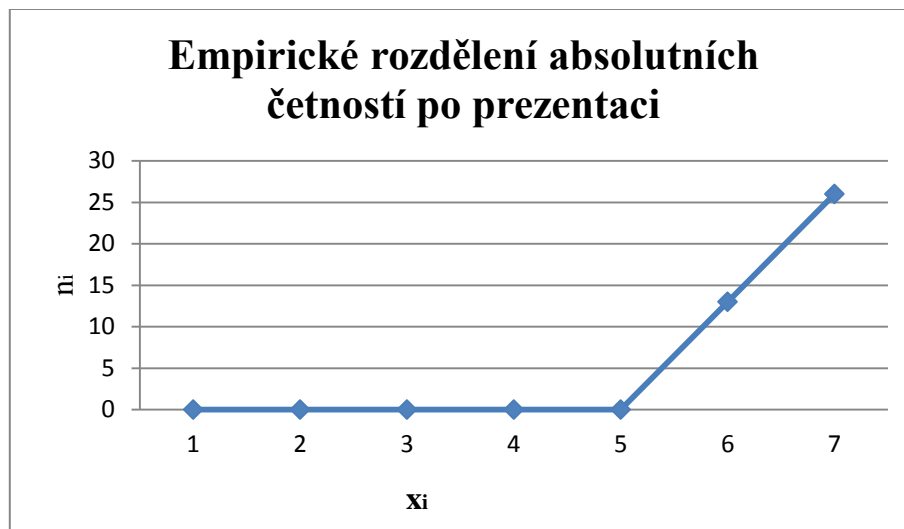
V této části diplomové práce je zpracováno deskriptivní statistické šetření dotazníků získaných po přednesené prezentaci, z důvodu získání hodnot O_1 a S_x potřebných pro porovnání v t-testu. Tímto deskriptivním statistickým šetřením lze dokázat, zda byl po přednesené prezentaci zaznamenán progres ve znalostech personálu.

Tabulka 9: Empirické parametry a výsledky měření získané po prezentaci

x_i	n_i	n_i/n	$\sum n_i/n$	$x_i n_i$	$x_i^2 n_i$	$x_i^3 n_i$	$x_i^4 n_i$
1	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0	0	0
6	13	0,185	0,185	78	468	2808	16848
7	26	0,371	0,556	182	1274	8918	62426
$\sum$	39			260	1742	11726	79274

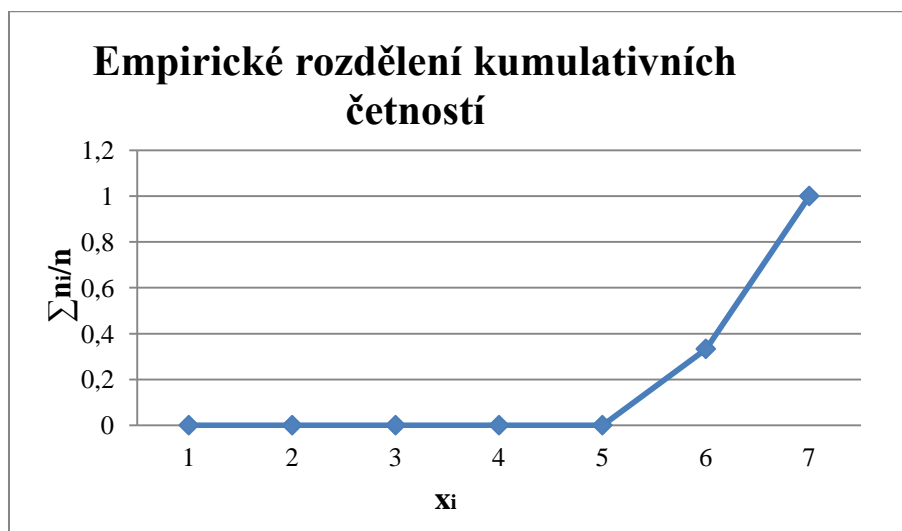
Zdroj: Vlastní výzkum

1) Empirické rozdělení četností

Obrázek 42: Polygon empirického rozdělení absolutních četností po prezentaci

Zdroj: Vlastní výzkum

Obrázek 43: Polygon empirického rozdělení kumulativních četností

Zdroj: Vlastní výzkum

2) Empirické parametry

Výpočet empirických parametrů:

$$O_1(x) = 6,66$$

$$O_2(x) = 44,67$$

$$O_3(x) = 300,67$$

$$O_4(x) = 2032,67$$

$$C_2(x) = 0,31$$

$$S_x = 0,56$$

$$C_3(x) = -1,02$$

$$C_4(x) = 8,75$$

$$N_3(x) = -1,84$$

$$N_4(x) = 91,05$$

$$\text{Exces} = N_4(x) - 3 = 88,05$$

3.5.5 Dvojvýběrové parametrické testování

Empirické parametry z předchozích statistických šetření budou vzájemně srovnány. Uvedená statistická šetření lze porovnat za přijetí obvyklého předpokladu, že vysoké počty bodů při testování úrovně znalostí zjištěné po prezentaci budou mít normální rozdělení.

Hodnoty empirických parametrů pro statistické soubory spojené se znalostmi personálu DS před prezentací budou označeny indexem 1, parametry platící pro soubory znalostí personálu DS po přednesené prezentaci indexem 2.

Z výsledků, které jsou uvedeny v kapitolách 3.5.3 a 3.5.4 je pak možné uvést náležitě empirické parametry následovně:

Pro VSS₁ platí:

$$\mu_1 = O_1 = 5,28$$

$$\sigma_1 = S_{x1} = 1,12$$

Pro VSS₂ platí:

$$\mu_2 = O_2 = 6,66$$

$$\sigma_2 = S_{x2} = 0,56$$

Tabulka 10: Znázornění empirických parametrů použitých pro dvojbýřerový t-test

μ_1	5,28
μ_2	6,66
n_1	39
n_2	39
σ_1	1,12
σ_2	0,56

Zdroj: vlastní výzkum

K ověření hypotézy H_2 bude použita nulová a alternativní hypotéza při použití parametrické metody – dvojbýřerového t-testu na hladině statistické významnosti $\alpha=0,05$. Hypotéza H_2 vymezila předpoklad potřeby přijetí alternativní hypotézy, což znamená na zmíněné hladině významný rozdíl mezi úrovní znalostí personálu DS před prezentací a znalostí personálu DS po prezentaci.

- H_0 – Rozdíl úrovně znalostí personálu DS před prezentací a po prezentaci není statisticky významný.
- H_a – Rozdíl úrovně znalostí personálu DS před prezentací a po prezentaci je statisticky významný.

Při dosazení náležitých hodnot do vzorce dvojbýřerového parametrického t-testu ve znění:

$$t_{exp} = \frac{\mu_1 + \mu_2}{\sqrt{(n_1 - 1)S_{x_1}^2 + (n_2 - 1)S_{x_2}^2}} \sqrt{\frac{n_1 n_2 (n_1 + n_2 - 2)}{n_1 + n_2}}$$

$$W = (-\infty; -t_{n_1+n_2-2}(\alpha/2)) \cup (t_{n_1+n_2-2}(\alpha/2); \infty),$$

$$t_{exp} = -6,8793$$

Výsledné $t_{exp} = -6,8793$ náleží do kritického oboru W , z toho důvodu je potřebné přijetí alternativní hypotézy. Jinak řečeno – rozdíl mezi znalostmi zaměstnanců DS před prezentací a zaměstnanců DS po prezentaci je na hladině $\alpha=0,05$ statisticky významný. Tímto krokem byla potvrzena hypotéza H_2 .

4 Diskuze

Domov pro seniory v Blatné byl vybrán pro nevšednost objektu, jeho umístění a z důvodu vhodných podmínek pro zpracování a výzkumné šetření diplomové práce.

Před samotným zahájením jakékoli činnosti týkající se DP bylo nezbytné domluvit se s vedením DS o možných požadavcích ze strany autorky a o průběhu výzkumného šetření. Vedení DS bylo srozuměno s potřebami týkajícími se vytvoření této práce a nápad zefektivnění informovanosti personálu přijal jako velmi přínosný. I přes zásadní personální obměnu vedení DS nebyl v průběhu tvorby DP problém ve spolupráci s DS. Komunikace s bývalým ředitelem p. V. Kroupou byla velice přínosná pro konkrétní pohled současné ochrany obyvatelstva Domova pro seniory v Blatné. Současná ředitelka DS Mgr. Hana Baušová také neměla připomínky k dokončení práce a byla nápomocná při výzkumném šetření.

Pro průběh vytvoření diplomové práce byla významná rovněž spolupráce s panem J. Novotným, který je vedoucím pracovníkem krizového oddělení v Blatné. Pan J. Novotný poskytoval cenné informace o ochraně obyvatelstva v Blatné v průběhu osobních setkání ve své kanceláři MěÚ Blatná. Také pomocí e-mailu byl velmi ochotný upřesnit nejasnosti zjištěné v průběhu nastudování souvisejících dokumentů ochrany obyvatelstva. Pan J. Novotný vstřícně odpovídal i na informativní otázky autorky týkající se profese pracovníka krizového oddělení a orientačně nastínil aktuální problematiku jeho současné práce související s taktickým cvičením složek IZS s názvem Temelín. Setkání s panem J. Novotným byla velmi zajímavá a poučná.

Dalším krokem po napsání teoretické části diplomové práce bylo vytvoření a rozdáání dotazníků pro vytvoření pohledu na úroveň informovanosti vybraného personálu DS o ochraně obyvatelstva. Vybraný personál DS se skládal z personálu kanceláří, technického zabezpečení, zdravotnického a ošetrovatelského. Rozdané dotazníky byly respondenty vyplňovány v průběhu měsíce června 2015. Dotazník obsahoval obecné znalosti ochrany obyvatelstva a konkrétní ochranu obyvatelstva v DS.

Cílem diplomové práce bylo získat odpověď na výzkumnou otázku: „Je připravenost a informovanost personálu sociálního zařízení na mimořádné události a

krizové situace na úrovni požadované předpisy ochrany obyvatelstva?“. Pro utvoření pohledu na danou věc a získání odpovědi na výzkumnou otázku bylo zapotřebí vyplněné dotazníky vyhodnotit a sestavit grafy s uvedením procentuálního zastoupení konkrétních odpovědí. Tyto grafy jsou uvedeny v kapitole Výsledky. Poznatky získané v celém průběhu zpracování DP umožnily splnit cíl diplomové práce.

Návrhem opatření na zefektivnění informovanosti vybraného personálu DS bylo po domluvě s vedením DS vytvoření a přednesení prezentace na téma ochrana obyvatelstva v DS, která měla obeznámit posluchače s ochranou obyvatelstva v Blatné a se zásadami chování při konkrétních mimořádných událostech s aplikací na Domov pro seniory v Blatné.

Cíl přednáškové činnosti byl naplněn. V průběhu přednášky na téma ochrana obyvatelstva v DS byli posluchači seznámeni se základy ochrany obyvatelstva, byly zopakovány zásady chování při MU v DS. Po domluvě s vedením DS se přednášky uskutečnily 21. 7. 2015 účastnil nejen vybraný personál, ale i ostatní zaměstnanci DS (personál zajišťující stravu a úklid). Posluchači se v průběhu 45 minut dozvěděli nebo si zopakovali, co dělat v případě zaznění signálu všeobecná výstraha, poslechli si i tóny sirén (všeobecné výstrahy, požárního poplachu a zkoušky sirén), informovali se o úkolech ochrany obyvatelstva a krizového štábu. Zopakována byla také čísla tísňového volání a krizové stavy. Druhá část přednášky byla věnována konkrétním rizikům ohrožujícím DS s postupy řešení situací. V průběhu prezentace bylo umožněno posluchačům mít věcné připomínky a dotazy k tématu, čehož bylo rozhodně využito. Posluchačům bylo na otázky odpovězeno. Z věcných připomínek, dotazů a komentářů bylo zřejmé, že se jim přednáška líbila a byla pro ně přínosná. Fotodokumentace je k dispozici v příloze č. 3 DP.

Z důvodu zpětné vazby přednášky a možného porovnání znalostí byly po přednášce rozdány opět totožné dotazníky na zjištění úrovně informovanosti v oblasti ochrany obyvatelstva.

4.1 Podrobné vyhodnocení dotazníků a statistického šetření

Další část kapitoly Diskuze bude věnována podrobnému vyhodnocení dotazníkového šetření první fáze a rozebrání jeho zajímavých výsledků společně s porovnáním výsledků dotazníků vyplněných po přednesené prezentaci na téma ochrana obyvatelstva v DS. K objasnění cílů diplomové práce byl použit ke sběru dat kvalitativní výzkum. Dotazník obsahoval 27 otázek zaměřených na obecnou informovanost v oblasti ochrany obyvatelstva a na ochranu obyvatelstva s konkrétní aplikací na DS.

Dotazníky byly hodnoceny pomocí základní metody statistiky a to jak deskriptivní, tak matematické. Statistickým vyhodnocením výsledků dotazníkových šetření bylo zjištěno, že úroveň znalostí personálu DS v oblasti ochrany obyvatelstva není blízká normálnímu rozdělení laické veřejnosti již před prezentací, ale přibližuje se úrovni odborníků. To je dáno tím, že se personál pravidelně účastní povinných školení v DS. Rozdíl mezi znalostmi zaměstnanců DS před prezentací a zaměstnanců DS po prezentaci je dle statistického šetření významný. U personálu byl zjištěn významný progres v úrovni znalostí v ochraně obyvatelstva po přednesené prezentaci.

První 2 otázky byly informativní a v následujících respondent volil jednu správnou odpověď ze čtyř nabízených možností. Dotazníky byly vyplňovány vybranými respondenty DS v Blatné v tištěné podobě. Výzkumného šetření se účastnil personál kanceláří, technického zabezpečení, ošetrovatelský a zdravotnický personál. První dotazníky vybraný personál vyplňoval v průběhu měsíce června 2015.

Otázky se týkaly hlavně varování, evakuace, požární připravenosti personálu, umístění hlavních uzávěrů médií a hlavního jističe elektrické energie a znalosti postupů v konkrétní MU. Poslední otázkou byl zjišťován typ přínosného školení v oblasti ochrany obyvatelstva dle dotazovaného.

Celkem bylo rozdáno v první fázi šetření 39 dotazníků tištěné formy. Zpět se navrátilo 39 dotazníků. Návratnost činila tedy 100 %. Vyplnění dotazníků bylo dobrovolné a anonymní. Šetření probíhalo se souhlasem vedení DS. Grafické výsledky

dotazníkových šetření jsou k dispozici v kapitole 3.4 Výsledky získané dotazníkovým šetřením.

Úkolem první otázky dotazníku bylo získat informace o pohlaví, věku, profesi a počtu let odpracovaných v DS. Z celkového počtu 39 respondentů bylo 90 % žen a 10 % mužů. (graf č. 1) Respondentek ve věkovém rozmezí nad 40 let odpovídalo na otázky 20 (51 %) a do 40 let 15 (39 %). Mužské zastoupení ve výzkumu ve stejném věkovém rozmezí jako ženy bylo v obou případech 2 (5%).

Dotazník vyplňovalo 18 pracovníků zajišťujících ošetrovatelskou péči (46 %), 8 pracovníků kanceláří DS (21 %), 7 zdravotníků (18 %). 2 (5 %) pracovníci technického zabezpečení, 2 (5 %) ergoterapie a 2 fyzioterapie (5 %). (graf č.2)

Respondentů, kteří pracují v DS 1-5 let odpovídalo 15 (38 %), 6-10 let pracuje v DS 13 (33 %) dotázaných, 8 (21 %) respondentů odpovědělo, že v DS pracují 11 let a více a 3 (8 %) z dotázaných pracují v DS méně než 1 rok. (graf č. 3)

Nejčastěji si respondenti na informativní 2. otázku, ke kterým MU může ve Vašem zařízení dojít, vzpomněli na požár a povodeň (21 %), únik plynu představoval 11 % a 10 % získala vichřice s výpadkem elektrické energie. 6 % patřilo epidemii a přerušení dodávky vody. Mezi dále jmenovanými MU se objevilo: přerušení dodávky plynu (3 %), přivalový déšť (3 %) a násilný čin, porucha výtahu, blesk, únik škodlivých látek, pád letadla či náraz auta, pád klienta, sněhová kalamita, krupobití a náhlé úmrtí (1 %). Informativní otázky byly hodnoceny bez srovnání s dotazníkem vyplněným po přednesené prezentaci. (graf č. 4)

97 % respondentů správně potvrdilo, že v případě MU jsou závazné a určující pokyny velitele zásahu. Toto procentuální zastoupení bylo stejné i po vyhodnocených dotaznících druhého šetření, které probíhalo po přednesené prezentaci. (graf č. 5,6)

Před prezentací bylo jasné pouze 61 % dotazovaným, že pro obyvatele je určen tón všeobecné výstrahy. Tato informovanost vzrostla po přednesení prezentace na 81 %.(graf č. 7, 8)

I přes zvukovou demonstraci všech 3 tónů sirény nebyl ani po přednesené prezentaci všem posluchačům jasný tón všeobecné výstrahy. Správně tento tón označilo 90 % respondentů. V porovnání s dotazníkem první fáze byla úspěšnost respondentů v

této otázce podstatně lepší. Před prezentací označilo pouze 35 % dotazovaných správnou odpověď. Z dotazů a připomínek v průběhu přednášky bylo zřejmé, že většina posluchačů byla toho názoru, že tón zkoušky sirén je určený obyvatelstvu a zazní v případě MU. Bylo velmi zajímavé respondenty přesvědčit o tom, že tón všeobecné výstrahy nemůže být shodný s tónem zkoušky sirén. Pro mnohé byla tato informace novinkou. Pokud by někteří uslyšeli jiný tón než známý tón zkoušky sirén, pravděpodobně by tomu nepřisuzovali patřičnou váhu a mysleli by si, že není určen obyvatelstvu. Zvýšení informovanosti v této otázce ze 35 % na 90 % bylo úspěšným výsledkem. (graf č. 9, 10)

V navazující otázce, co je v případě vyhlášení všeobecné výstrahy nutné učinit, odpovědělo správně nejprve 52 % z celkového počtu dotazovaných, že je nutné ukrýt se v nejbližší budově a sledovat hromadné sdělovací prostředky. Po prezentaci si bylo správnou odpovědí jisto 84 % respondentů. (graf č. 11, 12)

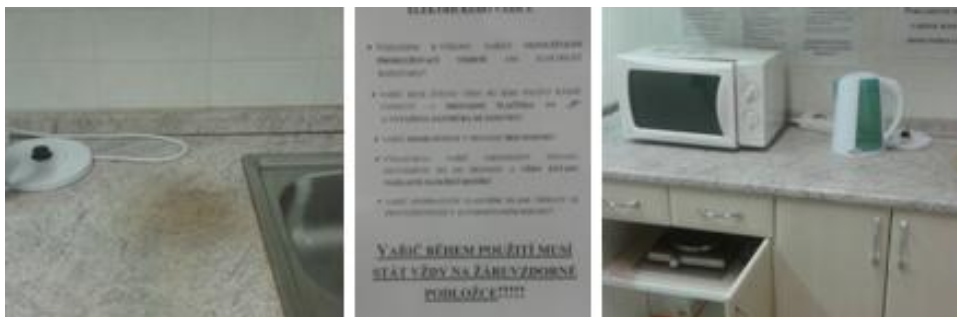
U obou šetření byl procentuální výsledek u otázky, jakým způsobem je v DS vyhlášováno varování, stejný. Místním rozhlasem odpovědělo v obou případech 97 %. (graf č. 13, 14)

Správný počet hydrantů v DS znalo 52 % dotazovaných. Po přednesené prezentaci všichni (100 %) posluchači určili správně, že v DS je 8 hydrantů. (graf č. 15, 16)

Otázky zaměřené na dodávaná média dopadly dle správnosti hodnocení velmi pozitivně již před prezentací. Personál DS správně označil hlavní uzávěr plynu v 74 %, vody v 81 % a hlavní jistič elektrické energie v 77 % odpovědí. Po prezentaci byla znalost v otázce plynu a vody 100% a elektrické energie téměř stejná (97 %). (graf č. 17, 18, 19, 20, 21, 22)

V otázkách zaměřených na požár v DS měli respondenti před prezentací nejasnosti. Jen 55 % respondentů by se snažilo uhasit požár, který je bezprostředně neohrožuje na životě. Prezentací bylo respondentům připomenuto, kde jsou hydranty a jaký je jejich počet či jaké hasicí přístroje se v DS nacházejí. To přispělo k tomu, že v 2. dotazníku odpovědělo již 100 % dotazovaných správně. Zaměstnanci DS jsou povinni uhasit požár, který je bezprostředně neohrožuje na životě, dostupnými prostředky. (graf č. 23, 24) Také diskuze týkající se spotřebičů vyvolala mezi respondenty připomínky. Dle

respondentů i přes vyvěšené pokyny k obsluze spotřebičů v kuchyňce ve 4. patře dochází na pracovní desce k známkám poškození desky vlivem tepla, a tím nastává možné riziko vzniku nebezpečného požáru. Vhodným návrhem řešení této situace a zabránění možnému vzniku požáru v DS by bylo zajištění žáruvzdorné desky pod elektrický vařič nebo zakoupení nového, kvalitnějšího spotřebiče.

Obrázek 44: Poškozená pracovní deska kuchyně

Zdroj: Vlastní zdroj

Otázka týkající se ohlašovy požáru byla dle výsledků 81% jasná již před prezentací. Tato informovanost po prezentaci vzrostla na 100 %. (graf č. 25, 26)

Evakuační plán DS zná 97 % dotazovaných v obou případech šetření, tj. před prezentací i po prezentaci. (graf č. 27, 28)

S překvapivým vyhodnocením otázky č. 15 by 39 % dotazovaných hledalo informaci o počtu osob nacházejících se v DS nesprávně na sesterně. 45 % dotazovaných správně odpovědělo, že tuto informaci získají na recepci. Ve srovnání s dotazníky po prezentaci byla správná odpověď jasná opět 45 % respondentům. Proč jsou výsledky takové, souvisí pravděpodobně s tím, že téměř polovina dotazovaných si neuvědomila, kdo všechno je do tohoto počtu započítán. V případě MU je potřeba do počtu osob nacházejících se v DS započítat personál, klienty, ale také návštěvy klientů a popřípadě i techniky, kteří mohou být také v DS přítomni. Informace o počtu osob v DS, například pro velitele zásahu, je dle paní recepční k dispozici na recepci DS. (graf č. 29, 30)

Otázka č. 16, kde lze získat informaci o tom, kolik lidí není schopno v případě MU dostavit se na určené místo svépomocí, byla pro ověření, zda je tato informace v DS

k dispozici. Z výsledků setření lze informaci získat dle 52 % dotazovaných na sesterně. 29 % respondentů by informaci zjišťovalo u vrchní sestry. Paní ředitelka v rozhovoru uvedla, že informaci dostat lze, ale je relativní a mění se. Problematika této otázky nastává v případě, kdy při noční službě je na směně pouze 1 sestra sama pro 89 klientů. V případě MU je potřeba dle mého názoru, aby měla o tomto počtu přehled, a to každý den. Domov pro seniory Blatná je sociální zařízení s velkým počtem závislých osob, které jsou odkázány na pomoc druhých. Aktuální přehled v případě MU by měl jistě smysl. (graf č. 31,32)

Na otázku týkající se protipožárních výtahů odpovědělo 87 % dotazovaných správně. Po přednesené prezentaci všichni posluchači věděli (100 %), že DS má protipožární výtahy pro případnou evakuaci osob. (graf č. 33, 34)

Uvážení osoby ve výtahu již v DS nastalo a bylo, dle paní ředitelky, zvládnuté rychle a bez závad. Toho se týkala otázka č. 18. 84% dotazovaných ví, že ruční pákou výtahu může manipulovat pouze proškolený pracovník údržby. Zvýšení informovanosti na 100% úspěšnost v této otázce vzrostla po prezentaci. (graf č. 35, 36)

Mnoho dotazovaných respondentů zažilo následky povodní v DS roku 2002. 97 % dotazovaných si uvědomuje, že DS je v záplavovém území. Posluchači byli seznámeni také s informací o zefektivnění průtoku hráze rybníka Pustý, který byl příčinou vyplavení DS po slavnostním otevření zařízení v roce 2002. Dále byli respondenti informováni o vytvoření protipovodňových opatření v okolí DS. Tyto informace byly poskytnuty panem J. Novotným. Informovanost v této otázce vzrostla na 100% úspěšnost. (graf č. 37, 38)

Překvapením pro mnohé bylo, že v případě velké povodňové vlny je z důvodu tlaku potřeba otevřít vchody a východy z budovy. 52 % na tuto otázku odpovědělo správně. Po přednesení prezentace toto opatření znalo 87 % posluchačů. (graf č. 39, 40)

Diskuse o přívalovém dešti byla v průběhu přednášky překvapivá, neboť přívalový déšť způsobil v DS už nemalé škody. Výsledkem zkušenosti s touto MU byla instrukce mít v recepci k dispozici klíč od všech kanceláří, které byly při události zamčené, a tím vznikly vyšší škody. Tyto kanceláře se nachází v přízemí DS. Správnost odpovědi týkající se přívalového deště vzrostla z 90 % na 100% úspěšnost. (graf č. 41, 42)

Nejdříve si uvědomovalo 81 % dotazovaných, že náhradní zdroj pitné vody má za povinnost zajistit zřizovatel DS ve spolupráci s HZS. Následně byla šetřením 2. výsledků zjištěna 100% úspěšnost respondentů v této otázce. (graf č. 43, 44)

V případě výskytu závažného infekčního onemocnění by KHS informovalo 97 % dotazovaných. Po přednesené prezentaci odpověděli všichni dotazovaní stejně. 100 % z nich si uvědomuje nutnost informovat v případě epidemie KHS. (graf č. 45, 46)

Na otázku, dokdy počkáte s nahlášením události, že se klient nevrátil z vycházky, odpovědělo 87 % do 22:00. Tato odpověď byla správná. Z dotazníků rozdaných po prezentaci byla povinnost klientů vrátit se z vycházky do 22:00, pokud není dohodnuto jinak, jasná všem dotazovaným (100 %). (graf č. 47, 48)

Vyhodnocení otázky č. 25 a následná konverzace v průběhu přednášky byly velmi zajímavé. 42 % dotazovaných bylo přesvědčeno o tom, že právo na svobodný pohyb má občan ČR vždy. Pouze 23 % odpovědělo správně, že ředitel DS má právo vyhlásit zákaz opouštět DS např. v případě silného větru. I přes vyjmenování povinností, které je potřeba v případě MU uposlechnout nejen od velitele zásahu, odpovědělo 45 % na otázku, zda má ředitel právo zakázat opouštět zařízení, správně. Positivní bylo procentuální rozložení ostatních výsledků odpovědí. 45 % dotazovaných si myslelo, že toto právo má ředitel po konzultaci s velitelem zásahu. A jen 13 % se nenechalo přesvědčit o tom, že v případě MU v oblasti ohrožení nemají osoby právo na svobodný pohyb. (graf č. 49, 50)

68 % dotazovaných vědělo před prezentací, kdo je členem týmu řešící MU a KS v DS. Po prezentaci byla již 100% znalost složení tohoto týmu. (graf č. 51, 52)

Úkolem poslední otázky bylo zjistit, jaké školení by pro personál DS v ochraně obyvatelstva bylo přínosné. 61 % respondentů by uvítalo teoretické školení s praktickým nácvikem činností při MU. 19 % dotazovaných si myslelo, že nepotřebují žádné školení. 13 % z celkového počtu by naopak uvítalo praktický nácvik činností při MU, již bez teorie. 7 % respondentů mělo zájem pouze o teorii. Po přednesené prezentaci vzrostl počet respondentů, kteří by měli zájem o teorii s praxí na 68 % a opět 13 % dotazovaných mělo zájem o praktický nácvik činností při MU. Klesl počet respondentů, kteří si před prezentací mysleli, že jsou školeni dostatečně. Počet těchto

respondentů klesl na 13%. Podobný počet respondentů jako v prvním dotazníkovém šetření mělo zájem pouze o teoretické školení v problematice ochrany obyvatelstva. (graf č.53, 54)

4.2 Zhodnocení informativních rozhovorů

Součástí tvorby DP byly také 2 informativní rozhovory. Informativní rozhovor s paní ředitelkou DS a paní recepční DS přispěl ke komplexnímu posouzení problematiky ochrany obyvatelstva v DS a k zjištění subjektivních názorů a zážitků týkajících se ochrany obyvatelstva. Rozhovory jsou k dispozici v příloze č. 4.

Na otázku, zda byla paní ředitelka DS přítomna MU v DS, odpověděla, že zažila pouze uvíznutí uživatele ve výtahu. Stalo se to v běžné pracovní době a vyproštění bylo rychlé a bez závad. Na otázku, zda je nová paní ředitelka spokojená se zabezpečením ochrany obyvatelstva v DS, odpověděla, že po cvičení IZS, které v DS proběhlo má pocit, že je zabezpečení dostačující. Tuto odpověď nelze plně zhodnotit pro danou problematiku DP. Koordinace cvičení je plně v kompetenci složek IZS, cvičení se neúčastnil ani personál, ani klienti DS. I v tomto roce měla dle paní ředitelky proběhnout aktualizace zpracovaného plánu krizové připravenosti současně se školením BOZP (Bezpečnost a ochrana zdraví při práci). V DS mají na starosti ochranu obyvatelstva kromě ředitele vedoucí pracovníci, správce budovy a požární preventista. Všichni se řídí Domácím řádem, Krizovým plánem připravenosti, požárními a souvisejícími předpisy v případě MU. Dle paní ředitelky DS nemá Domov pro seniory uzavřené žádné konkrétní smlouvy k zabezpečení spolupráce v KS. Tuto problematiku má v kompetenci zřizovatel DS (MěÚ Blatná). Otázka týkající se dieselového agregátu také byla součástí rozhovoru. Paní ředitelka znala přesnou maximální možnou dobu zajištění nouzové dodávky elektrické energie (7 hodin) a odpověděla, že v případě nepřítomnosti odpovědného pracovníka údržby agregát spustí jeho zástupce. Po informování se u odpovědného pracovníka údržby pana M. Pikla bylo zřejmé, že v tomto případě není zástupce potřeba. Agregát je schopen do 5 sekund naskočit automaticky.

Dalším informativním rozhovorem s paní recepční Jindřiškou Černou bylo zjištěno, že byla v DS přítomna povodni v roce 2002. Zvládnutí této mimořádné události bylo dle paní recepční na výborné úrovni. Na otázku, zda lze v recepci získat informaci o počtu osob v DS, odpověděla kladně. Všechny osoby se aktuálně zapisují a odepisují do předem určených sešitů. Dále byla paní recepční schopna vyjmenovat povinnosti ohlašovny požáru i informace, které je povinna nahlásit dispečinku při ohlášení požáru v DS. Na otázku, zda má k dispozici generální klíč, odpověděla také kladně. Tento klíč je k dispozici v kuchyňce recepce.

Pro vytvoření prezentace a komplexního pohledu na danou problematiku byly zásadní také rozhovory s panem J. Novotným, který byl ochoten poskytnout informace o varování, evakuaci, nouzovém přežití a ukrytí obyvatelstva přímo v Blatné. Na otázku, jak konkrétně je zabezpečeno varování obyvatelstva v Blatné, odpověděl, že Blatná disponuje 1 elektronickou sirénou a 3 rotačními sirénami v majetku HZS. Elektronická siréna je místní rozhlas s modulací. Umístění rotačních sirén je na vlakovém nádraží v Blatné, na místní spořitelně a v Čekanicích. Varování obyvatelstva v Blatné dle pana Novotného může také probíhat pomocí rozhlasového zařízení na vozidle, které je také k dispozici. Další otázky směřovaly na evakuaci a nouzové přežití v Blatné. Odpovědi na tyto otázky také nebyl problém od krizového pracovníka získat. Evakuaci zajišťuje pracovní skupina krizového štábu v Blatné, evakuační středisko a přijímací středisko. Důležitým sdělením bylo připomenutí doporučeného evakuačního zavazadla a nutná opatření v případě opuštění bytu.

Konkrétní přehledy všech zdrojů humanitární pomoci a poskytování služeb na teritoriu obce s rozšířenou působností Blatná jsou uvedeny v Plánu nouzového přežití obyvatelstva Blatné, který je součástí Havarijního plánu Jihočeského kraje. Pan J. Novotný byl ochoten poskytnout i konkrétní tabulky související s nouzovým přežitím v Blatné a také informace o ukrytí obyvatelstva v Blatné. V případě nutnosti je ukrytí obyvatelstva v Blatné řešeno improvizovaným ukrytím. Dle pana J. Novotného není v Blatné k dispozici stálý úkryt.

1) Zajištění nouzového ubytování v Blatné:

Tabulka 11: Zajištění nouzového ubytování v Blatné

Obec	Adresa	Typ NU	Kapacita osob	Materiál zabezpečení	Poznámka
Blatná	Sokolovna Blatná	tělocvična	80	WC, umyvadlo	Zajištěno stravování
Blatná	ZŠ Blatná- J.A.Komenského	tělocvična	40	WC, umyvadlo	Zajištěno stravování
Bělčice	Sokolovna Bělčice	tělocvična	50	WC, umyvadlo	x
Lnáře	KD Lnáře	sál	40	WC, umyvadlo	Zajištěno stravování
Sedlice	Sokolovna Sedlice	tělocvična	70	WC, umyvadlo, sprcha	Zajištěno stravování
Záboří	Sportovní hala Záboří	sportovní hala	60	WC, umyvadlo, sprcha	x
Kadov	Kadov 2	tělocvična	60	WC, umyvadlo, sprcha	x
Škvořetice	KD Škvořetice	sál	60	WC, umyvadlo	Zajištěno stravování

Zdroj: Krizové oddělení Blatná

2) Další možné zajištění nouzového ubytování v Blatné:

Kapacita ubytování je pro 495 osob, kapacita vyvařování je pro 430 osob.

Tabulka 12: Další zajištění nouzového ubytování v Blatné

	Obec	Název zařízení	Kapacita ubytování/vyvařování	Poznámka
1	Blatná	Hotel Beránek	22/200	Hotel
2	Lnáře	Restaurace na Panské	20/70	Rest.+ byt.
3	Blatná	Ubytovna Tesla	125/Kuchyň	Ubytovna
4	Bělčice	Ubytovna ZD	26/Kuchyň ZD	Ubytovna
5	Předmít	Agrospol a.s.	40 Kuchyň ZD	Ubytovna
6	Sedlice	Chata na Pile	32/60	Rek.zařízení
7	Dol u Sedlice	RZ Radost	100+ 80/100	Ubyt.+ chaty
8	Kadov	DT-SDH Blatná	50/Kuchyň	Chaty

Zdroj: Krizové oddělení Blatná

2) Zajištění stravy na dobu nezbytně nutnou v Blatné:

Tabulka 13: Zajištění stravy na dobu nezbytně nutnou v Blatné

	Organizace	Adresa	Sortiment
1	Pekrařství Vrána	Blatná, Palackého 340	Pečivo
2	Frutana s.r.o.	Blatná, Fügnerova 975	Potraviny
3	Labuť Jednota	Blatná, J.P. Koubka 43	Potraviny, spotř.zboží
4	Masna Příbram s.r.o.	Blatná, Náměstí Míru 202	Maso
5	Maso uzeniny Janota	Blatná, J.P. Koubka 12	Maso
6	Penny Market s.r.o.	Blatná, Vorlíčkova 1234	Potraviny
7	Potraviny Posavád	Blatná, Tyršova 358	Potraviny
8	Potraviny Spar Tvrdý	Blatná, J.P. Koubka 13	Potraviny
9	Potraviny Jednota	Bělčice 129	Potraviny
10	Potraviny Jednota	Lnáře 142	Smíšené zboží
11	Potraviny Jednota	Sedlice 31	Potraviny
12	Potraviny Jednota	Škvořetice,43	Potraviny

Zdroj: Krizové oddělení Blatná

4.3 Další návrhy pro zkvalitnění ochrany obyvatelstva v DS

Dalším vhodným návrhem pro zvýšení úrovně informovanosti personálu v DS, by byly závazné skupinové instruktáže ochrany obyvatelstva v sociálních zařízeních řízené komplexně Ministerstvem vnitra.

Také nutnost úpravy dle legislativy nevhodně zvoleného názvu plánu řešící MU a KS v DS a jeho rozpracování by bylo pro DS žádoucí. V Domově pro seniory v Blatné se tento dokument nazývá „Plán krizové připravenosti“. Vhodným návrhem pro název tohoto dokumentu, by mohl být „Plán řešící MU a KS v Domově pro seniory v Blatné“. V příloze č. 5 diplomové práce jsou identifikované MU ohrožující DS a rozšířené zpracování návrhů řešení rizik způsobených těmito událostmi.

5 Závěr

Cílem diplomové práce bylo identifikovat připravenost personálu Domova pro seniory v Blatné na možný vznik mimořádné události či krizové situace. Výsledkem diplomové práce je návrh opatření pro zlepšení připravenosti personálu v sociálním zařízení s aplikací na Domov pro seniory Blatná.

K objasnění cílů diplomové práce bylo použito ke sběru dat dotazníkové šetření zaměřené na zjištění úrovně informovanosti personálu v oblasti ochrany obyvatelstva. Po zhodnocení výsledků úrovně informovanosti personálu v oblasti ochrany obyvatelstva a konzultaci s vedením DS byl zrealizován návrh opatření pro zkvalitnění informovanosti pomocí prezentace, zaměřené na ochranu obyvatelstva v DS.

Statistickým vyhodnocením výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že úroveň znalostí personálu DS v oblasti ochrany obyvatelstva není blízká normálnímu rozdělení laické veřejnosti již před prezentací, ale přibližuje se úrovni odborníků. To je dáno tím, že se personál pravidelně účastní povinných školení v DS. U personálu byl také statistickým šetřením zjištěn významný progres v úrovni znalostí v ochraně obyvatelstva po přednesené prezentaci.

Nový management DS si plně uvědomuje závažnost této problematiky a nutnost periodického proškolení svých zaměstnanců. Také aktualizace současných předpisů ochrany obyvatelstva je vytyčeným úkolem nového managementu DS.

Využití této diplomové práce není pouze nutností pro dokončení studia, ale také inspirací k žádoucí aktualizaci zlepšení připravenosti personálu v oblasti ochrany obyvatelstva v DS Blatná. Prezentace bude dle vedení DS využita při následných tematických školeních a k dispozici personálu kdykoli k nahlédnutí. V rámci současných aktivit v oblasti ochrany obyvatelstva projevil nový management DS zájem o elektronickou podobu celé diplomové práce.

Důležité je uvědomění, že zkušenost a paměť nás činí připravenými a odolnými, ale také zranitelnými a ustrašenými, a že prevence a připravenost nejsou identické.

Připravenost sociálního zařízení na různé mimořádné události je velmi důležitým faktorem ovlivňujícím úspěch zvládnutí těchto situací. Zvládnutím nebo nezvládnutím jedné události se lidé chystají na zvládnutí nebo nezvládnutí události následující.

6 Seznam informačních zdrojů

1. BAŠTECKÁ, B. *Psychosociální krizová spolupráce*. 1.vydání Praha 2013: Grada Publishing, a.s., 320s, ISBN 978-80-247-4195-6.
2. DOMOV PRO SENIORY BLATNÁ. *Domácí řád*: prosinec 2009.[online]. 2015. [cit. 2015-06-25]. Dostupné také z: <http://www.domovblatna.cz/file.php?nid=3331&oid=2475154>
3. HOSPERGR,J. *Zřizovací listina*: schváleno Zastupitelstvem Města Blatná na své 4.schůzi, konané dne 5.3.2007, usnesením č.7/07.Blatná 2007. [online]. 2015. [cit. 2015-06-25]. Dostupné také z: <http://www.domovblatna.cz/index.php?nid=3331&lid=cs&oid=411400>
4. ŠTĚTINA,J. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. 1.vydání Praha 2014: Grada Publishing, a.s., 584s, ISBN 978-80-247-4578-7.
5. ČESKO. Vláda. Usnesení vlády České republiky ze dne 23. 10. 2013 č. 805 Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. [online]. 2014. [cit. 2015-06-25] Dostupné také z : <http://krizport.firebrno.cz/file/1916>
6. ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb. O integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239><http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
7. ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V. *Právní rámec krizového managementu: (Management záchranných prací)*. 2.aktualizované a rozšířené vydání Ostrava 2007: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 97s. ISBN 80-86634-67-1.

8. DOLEŽALOVÁ, B., *Ochrana obyvatelstva- výuková pomůcka pro seniory*. České Budějovice, 2015. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Brehovská L.
9. NAVRÁTIL, L. *Ochrana obyvatelstva: (doplňkové texty pro posluchače kombinované formy studia studijního programu "Krizové řízení zaměřené pro potřeby zdravotnictví")*. 1. vydání České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2006, 62 s. ISBN 80-704-0880-4.
10. BAŠTECKÁ, B. *Terénní krizová práce: Psychosociální intervenční týmy*. 2. vydání Praha 2005: Grada Publishing, a.s., 300s, [online]. 2015. [cit. 2015-06-18]. Dostupné také z: <http://www.upss.cz/products/terenni-krizova-prace-psychosocialni-intervencni-tymy-on-line/>
11. DUKOVÁ, I., DUKA, M., KOHOUTOVÁ, I. *Sociální politiky (Učebnice pro obor sociální činnost)*, 1. vydání Praha 2013: Grada Publishing, a.s., ISBN 978-80-247-3880-2
12. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistiky. Obyvatelstvo, [online]. 2015. [cit. 2015-06-17]. Dostupné také z: Dostupné také z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide
13. VILÁŠEK, J., FIALA, M., VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*, 1. vydání Praha 2014: Karolinum, 190 s, ISBN: 978-80-246-2477-
14. ČESKO. Vláda. Bezpečnostní strategie ČR 2015, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, Praha, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.

15. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Ochrana obyvatelstva. Varování obyvatelstva. Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-323301.aspx>
16. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Varování. Varování obyvatelstva v České republice. Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>
17. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR LIBERECKÉHO KRAJE. *Preventivně výchovná činnost. Ochrana obyvatelstva. Hzslk.cz* [online]. 2009. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/hzs-libereckeho-kraje-menu-ochrana-obyvatelstva.aspx>
18. ZUZÁK, R., KÖNIGOVÁ, M., Krizové řízení podniku. 2. aktualizované a rozšířené vydání Praha 2009: Grada Publishing, a.s., 256s, ISBN 978-80-247-3156-8.
19. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Ochrana obyvatelstva. Evakuace obyvatelstva. Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/clanek/evakuace-obyvatelstva.aspx>
20. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR LIBERECKÉHO KRAJE. *Preventivně výchovná činnost. Ochrana obyvatelstva. Hzslk.cz* [online]. 2009. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/clanek/hzs-libereckeho-kraje-menu-ochrana-obyvatelstva-evakuace-evakuaceobyvatelstva.aspx>
21. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Ochrana obyvatelstva. Evakuace. Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/clanek/hzs-hlavniho-mesta-prahy-menu-ochrana-obyvatelstva-evakuace-evakuace.aspx>

22. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Ochrana obyvatelstva. Ukrytí.Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/clanek/ukryti-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>
23. KROUPA,M. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek, MV-GŘ HZS ČR*, Praha 2004, ISBN 80-86640-23-X.
24. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Ochrana obyvatelstva. Ukrytí. Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/clanek/hzs-hlavniho-mesta-prahy-menu-ochrana-obyvatelstva-ukryti-ukryti.aspx>
25. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Ochrana obyvatelstva. Nouzové přežití.Hzscr.cz* [online]. 2015. [cit. 2015-06-20]. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/clanek/opatreni-pro-nouzove-preziti-558778.aspx>
26. DVOŘÁČKOVÁ,D.,*Kvalita života seniorů v domovech pro seniory*, 1. vydání Praha 2012: Grada Publishing, a.s., 112s, ISBN 978-80-247-4138-3.
27. HROZENSKÁ,M., DVOŘÁČKOVÁ,D., *Sociální péče o seniory*,1.vydání Praha 2013: Grada Publishing, a.s., 192s,ISBN 978-80-247-4139-0.
28. MALÍK HOLASOVÁ, V. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*, 1.vydání Praha 2014: Grada Publishing,a.s., 160s, ISBN 978-80-247-4315-8.
29. KAINRÁTHOVÁ, R. Unit Care Koncept bydlení pro seniory. *Sociální služby*: 2015, 17,5, 24s, ISSN 1803-7348.
30. HAŠKOVCOVÁ, H. *Fenomén stáří*. 2. vydání Praha 2010: Havlíček Brain Team, 365 s. ISBN 978-80-87109-19-9.

31. PACOVSKÝ, V. *O stárnutí a stáří*. 1. vydání Praha 1990: Avicenum, zdravotnické nakladatelství, 136 s. ISBN 80-201-0076-8.
32. BUKÁČKOVÁ, J. Stáří v kontextu lidského života. In: *Ošetrovatelská péče*. 2012, MK ČR E 19833, č. 1, s. 4-6.
33. MICHÁLEK, M. Velká znevýhodnění, malé výhody jednoho zdravotního postižení. *Sociální služby*: 2015, 17,2, s18, ISSN 1803-7348.
34. MATOUŠEK, O. et al. *Základy sociální práce*. 2. vydání Praha 2007: Portál, 309 s. ISBN 978-80-7367-331-4.
35. SAK,P., KOLESÁROVÁ,K. *Sociologie stáří a seniorů*. 1.vydání Praha 2015: Grada Publishing, a.s., 232s., ISBN 978-80-247-3850-5.
36. MALÍKOVÁ, E. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. 1.vydání 2010 Praha: Grada Publishing, a.s., 328s., ISBN 978-80-247-3148-3.
37. HUDÁKOVÁ,A., MAJERNÍKOVÁ,L. *Kvalita života seniorů v kontextu ošetrovatelství*. 1.vydání Praha 2013: Grada Publishing, a.s., 128s, ISBN 978-80-247-4772-9.
38. POKORNÁ, A. Můžeme si vzájemně porozumět?. In: *Ošetrovatelská péče.*, 2010, č. 1, s. 4-7, ISSN 1213-2330.
39. KLEVETOVÁ, D. ,DLABALOVÁ, I. *Motivační prvky při práci se seniory*. 1. vydání Praha 2008: Grada publishing, a.s., 208 s. ISBN 978-80-247-2169-9.
40. HAUKE, M. *Zvládání problémových situací se seniory-nejen v pečovatelských službách*. 1.vydání Praha 2014: Grada Publishing, a.s., 128 s. ISBN 978-80-247-5216-7.

41. HAUKE, M. *Pečovatelská služba a individuální plánování*. 1. vydání Praha 2011: Grada Publishing, a.s., 136 s. ISBN 978-80-247-3849-9.
42. VENGLÁŘOVÁ, M. *Problematické situace v péči o seniory*. 1. vydání Praha 2007: Grada Publishing, a.s., 96 s. ISBN 978-80-247-2170-5.
43. MURONĚ, J. *Desatero komunikace se seniory (geriatrickými pacienty), pacienty se syndromem demence, pacienty s pohybovým postižením*: aktualizováno 2014, Dostupné také z: http://www.nemzn.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=600118&id=139604&p1=20945.
44. KALVACH, Z., ZADÁK, Z. *Geriatrické syndromy a geriatrický pacient*. 1. vydání 2008 Praha: Grada Publishing, a.s., 336s. ISBN 978-80-247-2490-4.
45. KLEVETOVÁ, D., DLABALOVÁ, I. *Motivační prvky při práci se seniory*. 1. vydání Praha 2008: Grada Publishing, a.s., 208s, ISBN 978-80-247-2169-9.
46. NÁRODNÍ RADA OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ČR. *Desatero komunikace s pacienty se zrakovým postižením*. [online]. 2010. [cit. 2015-07-03]. Dostupné také z: <http://www.nrzp.cz/poradenstvi-sluzby/desatero-pro-komunikaci-s-ozp/352-desatero-komunikace-s-pacienty-se-zrakovym-postizenim.html>
47. NÁRODNÍ RADA OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ČR. *Desatero komunikace se sluchově postiženými*. [online]. 2010. [cit. 2015-07-03]. Dostupné také z: <http://www.nrzp.cz/poradenstvi-sluzby/desatero-pro-komunikaci-s-ozp/191-desatero-komunikace-se-sluchove-postizenymi.html>
48. TAJANOVSKÁ, A. Svět osob trpících demencí si zasluhuje stále větší pozornost. *Sociální služby*: 2015, 17, 4, 28s, ISSN 1803-7348.

49. PROCHÁZKOVÁ, E. Cesta do duše seniorů. *Ošetrovatelská péče*: 2015, 2, 8s, ISSN 2336-1603.

50. ZÁŠKODNÝ, P., HAVRÁNKOVÁ, R., HAVRÁNEK, J a VURM, V. *Základy statistiky (s aplikací na zdravotnictví)*. Praha: CURRICULUM, 2011. ISBN 978-80-904948-2-4.

51. BARTOŇOVÁ, M. *Srovnání znalostí laické a odborné veřejnosti z jaderné fyziky pro ochranu obyvatelstva*. České Budějovice, 2015. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Doc. RNDr. Přemysl Záškodný, CSc.

52. DOMOV PRO SENIORY BLATNÁ. *Prezentace*: aktualizováno 2015. [online]. 2015. [cit. 2015-05-23]. Dostupné také z: <http://www.domovblatna.cz/index.php?nid=3331&lid=cs&oid=732705>

53. DOMOV PRO SENIORY BLATNÁ. *Naše služby*: aktualizováno 2015. [online]. 2015. [cit. 2015-05-25]. Dostupné také z: <http://www.domovblatna.cz/>

54. KROUPA, V. *Plán krizové připravenosti*: vydáno 1.1.2013, schváleno statutárním zástupcem organizace, MěÚ Blatná.

55. NOVÁKOVÁ, V. *Požární řád Domova pro seniory v Blatné*: 29.10.2009. schváleno osobou ke zpracování požárních řádů podle platné vyhlášky MV.

7 Seznam obrázků

Obrázek 1 - Všeobecná výstraha

Obrázek 2 - Zkouška sirén

Obrázek 3 - Požární poplach

Obrázek 4 - Evakuační zavazadlo

Obrázek 5 - Budova DS

Obrázek 6 - Zájmová činnost

Obrázek 7 - Únikové cesty

Obrázek 8 - Plynová kotelna

Obrázek 9 - Evakuační výtah

Obrázek 10 - Povinnosti zaměstnanců

Obrázek 11 - Informativní graf pohlaví a věku respondentů

Obrázek 12 - Informativní graf vykonávané profese respondentů

Obrázek 13 - Informativní graf odpracovaných let v DS

Obrázek 14 - Informativní graf událostí, které mohou dle respondentů v DS nastat

Obrázek 15 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 3 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 16 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 4 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 17 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 5 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 18 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 6 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 19 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 7 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 20 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 8 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 21 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 9 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 22 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 10 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 23 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 11 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 24 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 12 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 25 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 13 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 26 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 14 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 27 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 15 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 28 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 16 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 29 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 17 před prezentací a po prezentaci

Obrázek 30 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 18 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 31 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 19 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 32 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 20 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 33 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 21 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 34 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 22 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 35 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 23 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 36 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 24 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 37 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 25 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 38 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 26 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 39 - Úspěšnost respondentů v otázce č. 27 před prezentací a po prezentaci
Obrázek 40: Polygon empirického rozdělení absolutních četností před prezentací
Obrázek 41: Polygon empirického rozdělení kumulativních četností před prezentací
Obrázek 42: Polygon empirického rozdělení absolutních četností po prezentaci
Obrázek 43: Polygon empirického rozdělení kumulativních četností
Obrázek 44: Poškozená pracovní deska kuchyně

8 Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet uživatelů/počet pokojů

Tabulka 2: Tým pro řešení MU a KS v DS

Tabulka 3: Respondenti dotazníkového šetření

Tabulka 4: Škálování výsledků dotazníkového šetření

Tabulka 5: Empirické parametry a výsledky měření získané před prezentací

Tabulka 6: Intervalové rozdělení četností výsledků testování znalostí respondentů

Tabulka 7: Hodnoty pro jednotlivé integrály pro testování znalostí respondentů

Tabulka 8: Použití χ^2 testu pro testování znalostí respondentů

Tabulka 9: Empirické parametry a výsledky měření získané po prezentaci

Tabulka 10: Znázornění empirických parametrů použitých pro dvojvýběrový t-test,

Tabulka 11: Zajištění nouzového ubytování v Blatné

Tabulka 12: Další zajištění nouzového ubytování v Blatné

Tabulka 13: Zajištění stravy na dobu nezbytně nutnou v Blatné

9 Seznam příloh

Příloha č. 1 - Dotazník pro zaměstnance Domova pro seniory v Blatné

Příloha č. 2 - Prezentace na ochranu obyvatelstva v DS

Příloha č. 3 - Fotodokumentace z přednášky

Příloha č. 4 - Strukturované rozhovory

Příloha č. 5 - Mimořádné události ohrožující DS a návrh řešení těchto MU

Příloha č. 1 : Dotazník pro zaměstnance Domova pro seniory v Blatné

Vážený respondente,

jsem studentkou Jihočeské university v Českých Budějovicích, a tímto bych Vás ráda požádala o vyplnění níže uvedeného dotazníku. Dotazník bude sloužit k získání informací k diplomové práci s názvem Ochrana obyvatelstva v sociálním zařízení s velkým počtem osob. Prosím Vás o pravdivé vyplnění následujícího dotazníku. Dotazníky budou zpracovány naprosto anonymně. Účast na tomto výzkumu je zcela dobrovolná.

Děkuji Vám za spolupráci.

Bc. Veronika Kolářová

<u>1. Pohlaví a věk</u>	<u>Profese v DS</u>	<u>Počet odpracovaných let v DS</u>
a) žena do 40 let	a) zdravotnický personál DS	a) méně než 1 rok
b) žena nad 40 let	b) ošetrovatelský personál DS	b) 1-5 let
c) muž do 40 let	c) kanceláře DS	c) 6-10 let
d) muž nad 40 let	d) technické zabezpečení DS	d) 11 let a více
	e) personál pro zajištění stravy v DS	
	f) ergoterapeutický personál DS	
	g) fyzioterapeutický personál DS	

2. Ke kterým mimořádným událostem může ve vašem zařízení dojít? (alespoň 5)

.....

3. Po příjezdu IZS při mimořádné události se řídíme pokyny?

- a) ředitele DS
- b) velitele zásahu
- c) nejschopnějšího seniora :)
- d) nevím, kterými pokyny se řídit

4. Který varovný signál je určen pro obyvatelstvo?

- a) všeobecná výstraha
- b) zkouška sirén
- c) požární poplach
- d) tísňový signál

5. Jak zní tón všeobecné výstrahy?

- a) nekolísavý tón sirény po dobu 140 s, může být vysílán po sobě v cca 3 minutových intervalech
- b) kolísavý tón sirény po dobu 140 s, může být vysílán po sobě v cca 3 minutových intervalech
- c) kolísavý tón sirény po dobu 120 s, může být vysílán po sobě v cca 3 minutových intervalech
- d) žádný není

6. Jak je nutné se zachovat po zaznění varovného signálu pro obyvatelstvo?

- a) určená osoba (personál) se neprodleně dostaví na městský úřad, kde se informuje, jak se chovat při dané mimořádné události
- b) neprodleně zahájit evakuaci osob ze zasažené oblasti
- c) všechny osoby se neprodleně ukryjí v nejbližší budově a sledují hromadné sdělovací prostředky k získání bližší informace
- d) určená osoba neprodleně zavolá jakoukoli tísňovou linku, kde získá bližší informace, jak se chovat při MU

7. Čím lze ve Vašem zařízení vyhlásit varování o mimořádné události?

- a) personál je povinen osobně informovat každého klienta
- b) místním rozhlasem
- c) místní elektronickou sirénou
- d) nevím, čím lze vyhlásit varování

8. Kolik hydrantů se nachází ve Vašem zařízení?

- a) 3
- b) 4
- c) 8
- d) nevím, kolik hydrantů se nachází v našem zařízení

9. Kde se nachází hlavní uzavěr plynu ve Vašem zařízení?

- a) u hlavního vchodu z budovy
- b) z boku budovy naproti základní škole
- c) v kotelně budovy v přízemí
- d) nevím, kde se nachází

10. Kde se nachází hlavní uzavěr vody ve Vašem zařízení?

- a) u hlavního vchodu z budovy
- b) z boku budovy naproti základní škole
- c) v kotelně budovy v přízemí
- d) nevím, kde se nachází

11. Kde se nachází hlavní jistič elektrické energie ve Vašem zařízení?

- a) u hlavního vchodu z budovy
- b) v chodbě k sekretariátu
- c) vedle výtahu, který je u recepce
- d) nevím, kde se nachází

12. Jak se zachováte v případě požáru?

- a) jsem povinný/a se pokusit jakýkoliv požár uhasit, případně se aktivně snažím požár eliminovat
- b) bez ohledu na rozsah požáru ihned volám 150 a čekám na příjezd HZS
- c) jsem povinna uhasit požár v případě, že mne bezprostředně neohrožuje na životě, a neprodleně volám 150
- d) zavolám 150, po nahlášení informací jsem povinna zahájit evakuaci osob ze zařízení

13. Kde se nachází ohlašovna požáru ve Vašem zařízení?

- a) na sesterně a v recepci
- b) v kanceláři ředitele a na sesterně
- c) v kanceláři ředitele
- d) na stanici HZS Blatná

14. Čím je nutné řídit se při evakuaci osob ve Vašem zařízení?

- a) evakuačním plánem DS
- b) havarijním plánem DS
- c) evakuačním plánem pro zdravotnická zařízení
- d) havarijním plánem pro zdravotnická zařízení

15. Kde zjistíte, např. pro velitele zásahu, přesný počet osob nacházejících se v DS?

- a) u vrchní sestry DS
- b) na sesterně
- c) v recepci
- d) nevím, kde tuto informaci zjistit

16. Kde zjistíte, kolik osob z DS při evakuaci není schopno se svépomocí dostavit na určené místo?

- a) v recepci
- b) na sesterně
- c) u vrchní sestry
- d) nevím, kde tuto informaci zjistit

17. Je v DS výtah pro přepravu osob ve Vašem zařízení pro případnou evakuaci protipožární?

- a) ano, máme protipožární výtah
- b) ano, výtah z kuchyně je zhotoven jako protipožární
- c) ne, ani jeden výtah není protipožární
- d) nevím, zda jsou výtahy protipožární

18. Kdo je oprávněn manipulovat s ruční pákou výtahu v případě uvíznutí osoby?

- a) kdokoli
- b) pouze personál
- c) proškolený pracovník údržby
- d) pouze servisní firma

19. Je Vaše zařízení v záplavové oblasti?

- a) ano, je v záplavové oblasti
- b) ne, není v záplavové oblasti
- c) nevím, neznám termín záplavová oblast
- d) dle počasí

20. Jaký je postup při hrozící velké povodňové vlně?

- a) otevřít všechny vchody a východy do budovy
- b) shromáždění klientů v přízemí zařízení pro případnou evakuaci
- c) zavřít všechny vchody a východy do budovy
- d) zajistit plavky všem seniorům :)

21. Jaký je postup při přivalovém dešti?

- a) otevřít všechna okna, vchody a východy do budovy
- b) shromáždění klientů v přízemí zařízení pro případnou evakuaci
- c) zavřít všechna okna, vchody a východy do budovy
- d) neprodleně kontaktovat příbuzné klientů a následně zahájit evakuaci

22. Kdo zajistí při dlouhodobém přerušení dodávky vody náhradní zdroj pitné vody?

- a) ředitel
- b) zřizovatel ve spolupráci s HZS
- c) personál
- d) rodinní příslušníci klientů

23. Jakou instituci je potřeba informovat při výskytu závažných infekčních onemocnění ve Vašem zařízení?

- a) zřizovatele zařízení
- b) Krajskou hygienickou stanici
- c) nejbližší nemocnici
- d) není potřeba nikoho informovat

24. Při poslední denní kontrole zjistíte, že se klient nevrátil z vycházky. Dokdy počkáte s nahlášením této události?

- a) do rána
- b) do 20:00
- c) do 22:00
- d) nevím, dokdy mají klienti povinnost se vrátit z vycházky

25. Má ředitel domova právo zakázat opouštět zařízení?

- a) ne, každý občan ČR má vždy právo na svobodný pohyb
- b) ano, v případě, kdy je nebezpečí silného větru
- c) ano, v případě, kdy je nebezpečí silného větru po, domluvě s velitelem zásahu
- d) nevím, zda má ředitel domova takové právo

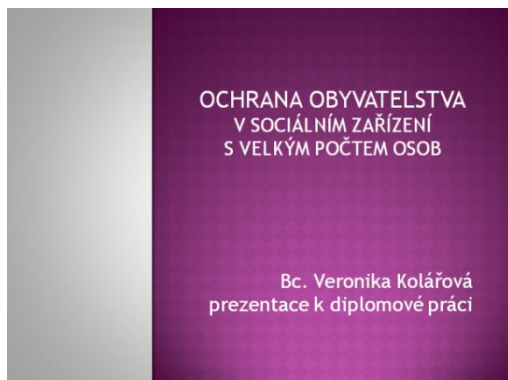
26. Víte, kdo je členem krizového štábu DS?

- a) ano, vím, kdo z personálu DS je členem krizového štábu
- b) ne, nevím, kdo je členem krizového štábu DS
- c) DS nemá krizový štáb
- d) Krizový štáb DS je shodný s krizovým štábem města Blatná

27. Jaké školení by pro Vás bylo přínosné?

- a) teoretické, ať mám účast
- b) teoretické s praktickým nácvikem postupů řešení mimořádných událostí
- c) teorii máme, chtěl/a bych absolvovat praktický nácvik s postupy řešení MU
- d) žádné, jsme školeni dostatečně

Příloha č. 2 : Prezentace na ochranu obyvatelstva v DS

- Bc. Veronika Kolářová
- 506 228 005
- vevakolarova@seznam.cz
- Gymnázium ve Strakonících
- JU- Radiologický asistent
- JU- Civilní nouzová připravenost
- Zaměstnání: radiologický asistent
  - Nemocnice Strakonice, a.s. - detašované pracoviště Blatná

DIPLOMOVÁ PRÁCE

- Název: Ochrana obyvatelstva v sociálním zařízení s velkým počtem osob
- Obsah:
  - Teoretická část
  - Praktická část
    - Výzkum je zaměřen na připravenost personálu Domova pro seniory v Blatné na mimořádné události a krizové situace
  - Průběh:
    - Dotazník č. 1
    - Prezentace
    - Dotazník č. 2

OCHRANA OBYVATELSTVA

- Plnění úkolů civilní ochrany k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku obyvatelstva.
  - Zákon č. 239/2000 Sb. o IZS

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST

- Definice v zákoně 239/2000 Sb. o IZS
- Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

ROZDĚLENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

- Vyvolané přírodními jevy
  - Lokální - povodeň, zemětřesení
  - Globální- pandemie, supervulkanická katastrofa
  - Abiotické- vichřice, požáry (způsobené přírodními ději)
  - Biotické- epizootie, přemnožení škůdců
- Vyvolané lidským činitelem
  - Neúmyslné- technická závada, havárie, nedbalost
  - Úmyslné- sabotáž, terorismus, válka
  - Vojenské- vojenské napadení státu
  - Nevojenské- nepokoje, sociální či ekonom.příčiny
- Vyvolané smíšenými příčinami

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

= Efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události

Základní složky:

- HZS ČR
- PČR
- ZZS

TÍSŇOVÉ TELEFONNÍ LINKY

OBECNÉ ZÁSADY

- **Respektujte** a snažte se získávat informace z oficiálních zdrojů
- **Nerозšířujte** poplašné a neověřené zprávy
- **Varujte** ostatní ohrožené osoby ve svém nejbližším okolí
- **Netelefonujte** zbytečně
- **Nepodceňujte** vzniklou situaci
- **Pomáhejte** sousedům, zejména starým, nemocným a nemohoucím lidem.
- **Uvědomte si**, že největší hodnotu má lidský život a zdraví a až potom záchrana majetku
- **Uposlechněte** pokynů pracovníků záchranných složek

STUPNĚ POPLACHU

- Vyhláší po příjezdu na místo události velitel zásahu dle poplachového plánu IZS či HZS kraje
- Dle závažnosti:
  - 1. stupeň poplachu IZS (HZS)
  - 2. stupeň poplachu IZS (HZS)
  - 3. stupeň poplachu IZS (HZS)
  - Zvláštní stupeň poplachu IZS (HZS)

KRIZOVÁ SITUACE

- ◉ Mimořádná událost, při níž je vyhlášen krizový stav
- ◉ Jedná se o takové stavy, kdy hrozící nebezpečí nelze odvrátit nebo způsobené následky odstranit běžnou činností správních orgánů a složek IZS

4 KRIZOVÉ STAVY

- ◉ Stav nebezpečí
- ◉ Nouzový stav
- ◉ Stav ohrožení státu
- ◉ Válečný stav

KRIZOVÝ ŠTÁB

- ◉ Svolává se operativně pro řešení krizových situací a přijetí krizových opatření spojených s nezbytným omezením lidských práv a svobod.

ÚKOLY OCHRANY OBYVATELSTVA

- ◉ Varování a informování obyvatelstva
- ◉ Evakuace
- ◉ Nouzové přežití
- ◉ Improvizované ukrytí

VAROVÁNÍ A INFORMOVÁNÍ OBYVATELSTVA

- ◉ Zajišťuje Jednotný systém varování a informování
- ◉ Pro obyvatelstvo je pouze 1 varovný signál!!!
- ◉ VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA
  - Kolísavý tón po dobu 140 vteřin
  - Může zaznít 3x po sobě v cca 3minutových intervalech
  - Odpovědnost za varování- HZS, starosta obce
- ◉ Po signálu následuje mluvená tísňová informace
- ◉ HZS ČR má právo vstoupit do sdělovacích prostředků a informovat obyvatelstvo prostřednictvím televize a rozhlasu

VAROVÁNÍ OBYVATELSTVA

- ◉ Po zaznění varovného signálu „ VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA:
  - Okamžité ukrytí ve zděné budově
  - Zavření oken a dveří
  - Získání informací
  - Improvizované ochranné prostředky
    - ◉ Hlava- čepice, klobouk, šála
    - ◉ Oči- lyžařské, motoristické, plavecké brýle
    - ◉ Povrch těla- kombinéza
    - ◉ Nohy- vysoké boty nebo holínky
    - ◉ Ruce- gumové, kožené rukavice
  - ◉ K ochraně dýchacích cest- navlhčenou roušku

SIRÉNY

3 druhy tónu:

- Všeobecná výstraha
- Požární poplach
- Zkouška sirén

- Poslechněte si:

EVAKUACE

- ◉ Přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálů k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených MU do míst, která zajišťují:
  - Pro evakuované obyvatelstvo
    - Náhradní ubytování a stravování
  - Pro zvířata a věci
    - Ustájení a uskladnění
- Přednostně se plánuje pro děti do 15 let
- Pacienty ve zdravotnických zařízeních
- Osoby umístěné v sociálních zařízeních
- Osoby zdravotně postižené
- Doprovod výše uvedených

EVAKUACE

- ◉ Dodržovat zásady pro opuštění bytu
  - Uhasit otevřený oheň v topidlech
  - Vypnout el.spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček)
  - Uzavřít přívod vody a plynu
  - Ověřit, zda i sousedé vědí o evakuaci
  - Dětem vložit do kapsy oděvu cedulku se jménem a adresou
  - Domácí mazlíčky vezměte s sebou v uzavřených schránkách
  - Ostatní zvířata předzásobte vodou a potravou
  - Vzít si s sebou evakuační zavazadlo
  - Na dveře dejte informativní cedulku, že jste opustili byt
    - Jména a příjmení všech osob
  - Dostavit se do určeného evakuačního střediska
- ◉ Co evakuační zavazadlo obsahuje?

EVAKUAČNÍ ZAVAZADLO

- ◉ Základní trvanlivé potraviny (konzervy, zabaleny chléb, hlavně pitnou vodu!)
- ◉ Předměty denní potřeby, jídelní misku, příbor
- ◉ Osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti
- ◉ Přenosné rádio s rezervními bateriemi
- ◉ Toaletní a hygienické potřeby
- ◉ Léky, svítilnu
- ◉ Náhradní prádlo, oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku
- ◉ Kapesní nůž, zápalky, šití a další drobnosti

NOUZOVÉ PŘEŽITÍ

- ◉ Souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších zainteresovaných subjektů a samotných občanů prováděných s cílem **minimalizovat negativní dopady MU a KS na zdraví a životy postiženého obyvatelstva**
- ◉ Plán nouzového přežití (součástí havarijního plánu kraje):
  - Nouzové ubytování
  - Nouzové zásobování pitnou vodou
  - Nouzové základní služby obyvatelstvu
  - Nouzové dodávky energií
  - Organizování humanitární pomoci
  - Rozdělení odpovědnosti za provedení opatření

NOUZOVÉ PŘEŽITÍ

- ◉ Pohotovostní kapacity ČR:
  - Pro 1350 postižených osob
  - Pro uvedené počty osob stát garantuje další nezbytná opatření pro jejich nouzové přežití
- ◉ Kapacity HZS ČR:
  - Na úrovni krajů je zabezpečeno 11 kontejnerů nouzového přežití, a soupravy nouzového přežití
    - Každý pro 20-50 osob

UKRYTÍ OBYVATELSTVA V ČR

- ◉ **Improvizované úkryty**
  - Využívá se v mírové době při velkých haváriích s rizikem kontaminace nebezpečnými látkami a účinky pronikavé radiace
  - Uzavřená místnost v budově s možností poslechu televizního či rozhlasového vysílání
- ◉ **Stálé úkryty**
  - Využívány k OO před účinky ZHN v případě stavu ohrožení státu a válečného stavu
    - Stálé tlakově neodolné
    - Stálé tlakově odolné
    - Ochranné systémy podzemních dopravních staveb
- ◉ **Improvizované úkryty**
  - Budovány k OO před účinky ZHN v případě
    - Stavů ohrožení státu
    - Válečného stavu

tam, kde nelze využít stálé úkryty

DOMOV PRO SENIORY V BLATNÉ DÁLE JEN „DS“

BUDOVA DS

- ◉ 4 podlažní budova s půdorysem ve tvaru „U“
- ◉ Objekt: z nehořlavých materiálů
- ◉ Celková kapacita pro seniory: 89
- ◉ Přístup ke vchodům: bezbariérový
- ◉ Z budovy: 4 nechráněné únik.cesty na volné prostranství
- ◉ Dodávaná média:
  - Plyn
  - Elektrická energie
  - Voda

BUDOVA DS

- ◉ **1.NP:**
  - recepce, kanceláře vedení, kuchyně, jídelna, skladovací prostory, dílny, strojovna výtahu, elektrorozvodna, kotelna, strojovna pracovníků údržby a šatny
- ◉ **2.NP:**
  - 2 ubytovací části, ošetrovna, prádelna, sušárna, žehlárna a pracovní vedoucí ošetrovatel. úseku
- ◉ **3.NP:**
  - 2 ubytovací části, pracovní sociálních pracovníc, pracovní fyzioterapeuta, tělocvična a sklady
- ◉ **4.NP:**
  - 2 ubytovací části, pracovní instruktora volného času, místnost pro zájmovou činnost, šatna uklízeček, šatna pracovníků v přímé péči a všobec.sestra

Půdní prostory nejsou využívány

DODÁVANÁ MÉDIA

- ◉ **Hlavní uzávěr plynu:**
  - V kapliče vedle budovy (naproti ZŠ TGM)
- ◉ **Hlavní jistič el. Energie:**
  - V přízemí v rozvodně u náhradního zdroje el.E
  - V případě výpadku el.E:
    - Dieselový agregát- max. 7 hodin
- ◉ **Hlavní uzávěr vody: v kotelně v 1. NP**
  - Dále: celkem 8 hydrantů (v každém křídle DS)

TÝM PRO KOORDINACI MU A KS V DS

	funkce	funkce v KŠ	titul, jméno a příjmení
ředitel		vedoucí	Mgr. Hana Baušová
zástupce ředitele		zástupce vedoucího	Ing. Monika Vítová
vedoucí zdravotně ošetrovat. úseku		člen	Bc. Věra Kadeřábková
technický pracovník a vedoucí údržby		člen	Miroslav Píkl
všobecná sestra		člen	Jana Vacková, Dis.

VAROVÁNÍ

- ◉ **Blatná:**
  - Funkční rozhlas
  - 1 elektronická siréna
    - 3 sirény
  - 1 vyznamávající rozhlasové zařízení na vozidlo
- ◉ **DS: místním rozhlasem**
  - Rozveden do všech kanceláří
  - Jidelen
  - Chodeb s výjimkou pokojů uživatelů

EVAKUACE

- ◉ Evakuační plán DS
- ◉ Požární evakuační plán
- ◉ Evakuace je shodná s evakuací při požáru
- ◉ Evakuaci řídí:
  - p. Píkl Miroslav
  - p. Bc. Kadeřábková Věra
  - p. Vacková Jana, Dis.
  - p. Zoubek Václav

EVAKUACE

- ◉ Probíhá ve směru evakuačních tras
- ◉ Z objektu po schodišti na volné prostranství před DS
- ◉ S evakuací materiálu se nepočítá
- ◉ Kontrola počtu evakuovaných:
  - p. Píkl Miroslav
  - prevnetista požární ochrany

PŘESUN EVAKUOVANÝCH OSOB

- ◉ Do náhradních evakuačních míst:
  - ZŠ TGM
  - Městský úřad - pro imobilní osoby
  - Do vlastních rodin či k osobám blízkým
  - Zajistění nouz. ubytování v Blatné:

Obec	Adresa	Typ MJ	Kapacita osob	Místní zabezpečení	Poznámka
Blatná	Škola Blatná	školní	80	MČ, uhradit	společné stravování
Blatná	ŘS Blatná J.A. Komenského	školní	40	MČ, uhradit	společné stravování
Blatná	Škola Blatná	školní	20	MČ, uhradit	+
Blatná	KČ uhradit	---	40	MČ, uhradit	společné stravování
Blatná	Škola Blatná	školní	70	MČ, uhradit, sprcha	společné stravování
Blatná	Škola Blatná	školní	70	MČ, uhradit, sprcha	společné stravování
Blatná	Škola Blatná	školní	80	MČ, uhradit, sprcha	+
Blatná	Škola Blatná	školní	80	MČ, uhradit, sprcha	+
Blatná	Škola Blatná	školní	80	MČ, uhradit	společné stravování

DALŠÍ NOUZOVÉ UBYTOVÁNÍ

Obec	Název zařízení	Odpovědný pracovník	Kontakt	Kapacita ubytování	Ubytovací podmínky
1 Blatná	Hotel Beránek	p. Kern Jindřich	383422231	22/200	Hotel
2 Blatná	Restaurace na Panské	p. Zelhamlová	383495290	20/70	Rest. + ubyt.
3 Blatná	Ubytovna Tesla	p. Kalous	383422558	125/ Kuchyně	Ubytovna
4 Blatná	Ubytovna ZD	p. Ochozský	724080305	26/ Kuch.ZD	Ubytovna
5 Předměstí	Agropod a.s.	p. Štá	602718825	40/ Kuch.ZD	Ubytovna
6 Sedlice	Chata na Pile	p. Kláštan Jan	383493521	30/80	Rek. zařízení
7 Důl u Sedlic	RZ Radost	p. Šašková L.	383493398	100+80/100	Ubyt. + chata
8 Kadoň	DT - SOH Blatná	p. Turdy	383422707	50/ Kuchyně	Chata

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI V DS

- ◉ **Sněhová kalamita**
  - Narušení zásobování, nepřítomnost personálu, zajištění lék.péče, ztížení evakuace
  - Všemi dostupnými prostředky odklízet snh
  - Technické služby Blatná
- ◉ **Větrná smršť**
  - KŠ vyhodnotí situaci a míst.rozhlasem uvědomí zaměstnance a klienty DS
  - Ředitel DS může vyhlásit zákaz opuštění DS
  - Uzavřít okna a dveře a zabezpečit je
  - Připevnění pohybl. předmětů
  - Zabezpečení vozidel
  - Sledování stavu situace- likvidace

- ⊗ **Přivalový déšť**
  - Dokonale uzavřít a utěsnit okna a dveře
  - Sledovat toky vody v atriu a okolí domova
- ⊗ **Povodeň**
  - Objekt DS je přímo ohrožen povodní
  - Svolání KŠ- protipovodňová opatření
  - **Důležité je zamezit shromažďování osob v suterénu!!**
  - V případě velké povodňové vlny je potřeba otevřít vchody a východy do budovy- vyrovnání tlaku
    - ⊙ Vytipujte si bezpečné místo, které nebude zaplaveno vodou
    - ⊙ Připravte si pytle s pískem na utěsnění nízko položených dveří a oken
    - ⊙ Připravte si potraviny a pitnou vodu na 2-3 dny
    - ⊙ Vlastníte-li osobní automobil, připravte jej k použití
    - ⊙ Připravte evakuaci zvířat
    - ⊙ Upevněte věci, které by mohla odnést voda
    - ⊙ Připravte si evakuační zavazadlo

POŽÁR

- ⊗ **Požární poplachové směrnice**
- ⊗ **Požární evakuační plán**
- ⊗ **Řád ohlašovy požáru**
  - Neodkladně ohlásit požár
    - ⊙ Ohlašovna požáru v DS- na sesterně a v recepci DS
  - Požár zabezpečit a minimalizovat šíření
  - Zaměstnanec je povinen uhasit požár, který ho neohrožuje na životě
  - V DS je požár vyhlášen voláním „hoří“ do místního rozhlasu
  - Všeobecná sestra ošetřuje zranění, minimalizuje paniku
  - Důležité je zpřístupnit místo požáru jednotkám HZS
  - Po příjezdu HZS se všichni řídí pokyny velitele zásahu

PROVOZNÍ PORUCHY V DS

- ⊗ **Výpadek el. Proudů**
- ⊗ **Přerušeni dodávky vody**
- ⊗ **Přerušeni dodávky plynu (tepla)**
  - Ohlášené
  - Neohlášené
    - ⊙ Zkontrolovat hlavní jistič/ uzávěr
    - ⊙ Zjistit u dodavatele příčinu a předpokládanou dobu výpadku/přerušeni

VÝPADEK EL.ENERGIE

- ⊗ **Hlavní jistič: v přízemí, v chodbě napravo vedle výtahu u recepcie**
  - klič S2 (v recepci)
- ⊗ **Připravít nouzová osvětlení**
- ⊗ **Dieselový agregát- max. 7hodin**
  - Nouzové osvětlení chodeb, schodiště, pokoje klientů, provoz výtahů
- ⊗ **Přízpusobit chod DS**
  - Pečovateľský a aktivizační program
  - Informovat uživatele DS o průběhu a řešení situace
  - Minimalizovat paniku

PŘERUŠENÍ DODÁVEK VODY

- ⊗ **Hlavní uzávěr vody: v kotelně v přízemí**
  - Klič S2
- ⊗ **Zajištění dodávek pitné vody**
  - ⊗ **Zřizovatel DS ve spolupráci s HZS**
    - Zajištění cisteren s pitnou vodou a kádě s užitkovou vodou
- ⊗ **Omezení spotřeby vody**
- ⊗ **V případě úniku vody- uzavřít hlavní uzávěr**
  - Pracovník údržby má povinnost kontaktovat odbornou firmu

PŘERUŠENÍ DODÁVEK PLYNU (TEPLA)

- ⊗ **Hlavní uzávěr plynu: v kapliče vedle budovy**
  - Naproti Z5 TGM
- ⊗ **Celoročné- ohřev teplé vody**
- ⊗ **V zimních měsících- vytápění budovy**
  - Elektrická topná tělesa Zepter ve skladu ve II.patře
  - Omezit větrání, otevírání vchodů a východů
  - Kontaktovat rodinné příslušníky a dohodnout dočasné ubytování
  - Zajistit dostatek příkrývek, dek a přimotopů
- ⊗ **Kuchyně koncipována tak, že zajistí stravování**
  - Plynové i elektrické spotřebiče
- ⊗ **Únik plynu:**
  - Neprodleně nahlásit pracovníkům údržby- zajistit uzávěr plynu
  - Neprodleně kontaktovat odbornou firmu

PORUCHA VÝTAHU

- ◉ **Uvznutí osoby ve výtahu z důvodu:**
  - Poruchy výtahu
  - Ve spojení s jinou mimořádnou událostí
- Stisknutí tlačítka zvonku
- Po přivolání některé osoby zajistit komunikaci s osobou ve výtahu
  - Sluchátko ke spojení je ve 4 patře u výtahu
  - Klíč je v recepci
- Ohlásit pracovníkům údržby
  - Kompetence manipulovat s ruční pákou výtahu
  - Spuštění osoby do nejbližšího patra či přízemí

ÚNIK NEBEZPEČNÝCH ŠKODLIVIN

- ◉ Tesla Blatná
- ◉ **Únik při přepravě nebezpečných škodlivin**
  - Uzavření oken a dveří- ohlásit místním rozhlasem
  - Sledovat situaci- vyhlásit nouzová opatření
  - Umožnit rychlý vstup do budovy osobám pohybujícím se venku
  - Organizovat ukrytí
    - V nejvyšším patře DS
    - Odvračeném místě od místa úniku
  - Omezení pohybu a kouření v DS
  - Připravit prostředky improvizované ochrany
  - Ochrana dýchacích cest
  - Ochrana celého těla

- ◉ **K ochraně dýchacích cest** použijte čistou vodu navlhčenou roušku (složený kapesník, ručník, utěrka) přiložením na nos a ústa.
- ◉ **Hlavu chraňte** čepicí, kloboukem, šálou či kuklou tak, aby vlasy byly úplně zakryty a zvolená pokrývka hlavy chránila též čelo, uši a krk.
- ◉ **Oči chraňte** uzavřenými brýlemi těsnícími na obličej - lyžařskými, plaveckými či motoristickými, ale větrací průduchy přelepte lepící páskou.
- ◉ **Povrch těla chraňte** kombinézou, kalhotami, pláštěnkou do deště, šustákovou sportovní soupravou. Tyto ochranné oděvy je nutné dostatečně utěsnit.
- ◉ **Nohy chraňte** nejlépe vysokými botami nebo holínkami, ruce nejlépe zakryté gumovými nebo koženými rukavicemi.

TERORISMUS

- ◉ Promyšlené použití násilí nebo hrozby násilím
- ◉ Obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám
- ◉ S cílem vyvolat strach a obrátit na sebe pozornost
- ◉ Příkladem:
  - Telefonické oznámení uložení výbušniny
  - Obdržení podezřelé zásilky s neznámou látkou
- ◉ Oznámit řediteli DS, který vyrozumí PČR
- ◉ Dále se řídit pokyny PČR
- ◉ V případě evakuace: Požárně evakuační plán

UŽIVATEL SE NEVRÁTÍ Z VYCHÁZKY

- ◉ Po 22:00 neprodleně oznámit sloužící sestře
- ◉ Zkontrolovat areál DS
- ◉ Zkontaktovat rodinu klienta
- ◉ Neprodleně kontaktovat PČR
  - Inicialy klienta
  - Čas odchodu
  - Cíl vycházky
  - Zdravotní stav klienta
- Výhodou: informace o oblečení klienta, často navštěvovaná místa, rodiště

VÝSKYT EPIDEMICKY ZÁVAŽNÝCH ONEMOCNĚNÍ

- ◉ Nahromadění výskytů onemocnění v časových a místních souvislostech
  - Běžná protiepidemická opatření
  - Navýšení dezinfekčních opatření
  - Karanténa
  - Informovat Krajskou hygienickou stanici
  - Řídit se dle nařízení KHK

DĚKUJI VÁM ZA
POZORNOST 😊

Příloha č. 3: Fotodokumentace z přednášky

Příloha č. 4: Strukturované rozhovory

1) Informativní rozhovor 1

Jméno a příjmení:

Mgr. Hana Baušová

-ředitelka DS

- 1) Byla jste přítomna nějaké mimořádné události v DS? Pokud ano, jaké? Měla jste pocit, že byla ochrana obyvatelstva Vašeho zařízení dobře zabezpečena?

Nebyla, pouze jsem zažila uvíznutí uživatele ve výtahu a tam proběhlo v běžný pracovní den vyproštění rychle a bez závad.

- 2) Vzhledem k Vašemu krátkému působení ve funkci ředitelky DS bych se Vás ráda zeptala, zda jste spokojena s dosavadním zabezpečením problematiky ochrany obyvatelstva ve Vašem zařízení?

Jsou jiné úkoly, které teď řeším, ale v loňském roce proběhlo v DS cvičení hasičů a IZS při cvičném požáru ve III. NP a tam jsem měla pocit, že je zabezpečení dostačující.

- 3) Máte v plánu zabývat se více touto problematikou? Pokud ano, můžete mi říci, jaké změny či aktualizace chystáte?

V DS máme zpracován krizový plán připravenosti, který se každý rok aktualizuje.

- 4) Kdo má na starosti ve Vašem zařízení ochranu obyvatelstva?

Ředitel DS, vedoucí zaměstnanci, správce budovy a požární preventista.

- 5) Probíhají pravidelná školení této problematiky ve Vašem zařízení? Pokud ano, jaká a jak často?

Každoročně probíhá školení BOZP.

- 6) Jaké vnitřní předpisy jsou zahrnuty do organizačního zabezpečení provozu v KS ve Vašem zařízení?

Domáci řád, Krizový plán připravenosti, požární a související předpisy.

- 7) Konkrétně jaké smlouvy jsou uzavřeny k zabezpečení spolupráce v období KS v DS?

Konkrétní smlouvy nemáme uzavřené, tuto problematiku má zajištěnou zřizovatel - MěÚ Blatná v rámci všech svých příspěvkových organizací a v rámci Krizového plánu připravenosti.

- 8) Kde zjistí velitel zásahu v případě mimořádné události přesný počet osob nacházejících se v DS (klienti, zaměstnanci, návštěvy, ostatní)?

V recepci DS a na sesterně ve II. NP.

- 9) Máte informace o počtu osob, které jsou schopny se dostavit na určené místo při mimořádné události svépomocí a komu je nutné pomoci?

Ano, máme, ale informace jsou relativní a mění se.

- 10) Kolik hodin je schopen zabezpečit dieselový agregát Vašeho zařízení nouzovou dodávku elektrické energie? Kde je umístěn a kdo ho umí zprovoznit? Jak je v případě nepřítomnosti této osoby zabezpečeno zprovoznění dieselového agregátu?

Až 7 hodin, odpovědný pracovník údržby, který má svého zástupce.

2) Informativní rozhovor 2

Jméno a příjmení:

Jindřiška Černá:

-recepční DS

- 1) Byla jste přítomna nějaké mimořádné události v DS? Pokud ano, jaké? Měla jste pocit, že byla ochrana obyvatelstva Vašeho zařízení dobře zabezpečena?

V roce 2002 jsem v DS zažila povodeň. Všechen personál vzniklou situaci zvládl výborně.

- 2) Při mimořádné události znáte přesný počet osob nacházejících se v DS (klienti, zaměstnanci, návštěvy, ostatní)?

Samozřejmě, všechny osoby se zapisují do předem určených sešitů.

- 3) Znáte všechny povinnosti ohlašovny požáru? Můžete je vyjmenovat?

Ano. Po obdržení zprávy o požáru okamžitě nahlásit na ohlašovnu HZS kraje. Zabezpečit vyhlášení požárního poplachu v ohrožených částech objektu. Zabezpečit stálou přítomnost a zabezpečení spojovacích prostředků. Zabezpečit volný přístup zásahové jednotce- zpřístupnění objektu.

- 4) Co jste povinna ohlásit dispečinku HZS při ohlašování mimořádné události?

Objekt, kde požár vznikl, prostor, kde požár probíhá, a upřesnění události- co hoří, velikost požáru, přítomnost nebezpečných látek ohrožujících členy zásahové jednotky. Kdo volá (uvést jméno a příjmení), číslo telefonu stanice, ze které volá- pro ověření správnosti ohlášení požáru.

- 5) Kde je umístěn v recepci generální klíč?

V zázemí recepcie- v kuchyňce.

Příloha č. 5: Mimořádné události ohrožující DS

Pro zpracování a aktualizaci samotných havarijních materiálů DS je vždy nutné mít určená rizika ohrožující DS. Na základě souhrnné analýzy vzniku mimořádné události Domova pro seniory v Blatné byla vytipována uvedená rizika, která jsou popsána spolu s možnými dopady. Areál Domova pro seniory v Blatné je potencionálně ohrožen událostmi způsobenými nepřízní počasí, požárem, výbuchem, únikem nebezpečných škodlivin, přerušením dodávek médií a terorismem. Dále existují velmi málo pravděpodobné zdroje ohrožení, mezi které patří například pád letadla na areál DS, destrukce budovy, kontaminace vody a půdy, závažná hromadná onemocnění osob, epidemie a rozpad komunikační sítě, která ale také musí být z důvodu ochrany obyvatelstva zajištěná.

V případě vyhlášení krizového stavu a naléhavosti situace na území města Blatná může být rozhodnuto krizovým štábem města o dočasném využití i areálu DS jako evakuačního střediska pro osoby, které se vlivem krizové situace ocitly bez přístřeší. Vedení DS je povinno uzpůsobit budovu k příjmu evakuovaných osob.

Události způsobené nepřízní počasí

1) Sněhová kalamita

Ke sněhové kalamitě může dojít, pokud v časově krátkém úseku (řádově hodinách) napadne mimořádně velké množství sněhu. Důsledkem může být narušené zásobování DS, nepřítomnost části zaměstnanců na pracovišti, nemožnost zajistit plánovaná vyšetření nebo návštěvy u lékařů. V případě souběhu jiné mimořádné situace je ztížená evakuace domova a práce zásahových jednotek.

2) Větrná smršť

Kritickou rychlostí větru, při níž začíná docházet k materiálním škodám, je 70 km/h. Do rychlosti 130 km/h se dospělý člověk udrží na nohou. Vztah pro přepočet rychlosti větru udané v povětrnostních zprávách je $10 \text{ m/s} = 36 \text{ km/h}$. O blížící se větrné smršti se DS dozví od zřizovatele DS, městského úřadu, z hromadných sdělovacích prostředků (rozhlas, televize), výjimečně může smršť přijít neočekávaně. Důsledkem

větrné smršti může být možnost zranění nekrytých osob v areálu DS, škoda na objektu, zaparkovaných vozech, vyvrácení dřevin a možnost zablokování východů z areálu a vjezdů do něj. Existuje možnost ohrožení druhotnými následky, jako je přerušení dodávky elektřiny, telefonního spojení a podobně.

3) Přívalový déšť

Přívalový déšť může nastat zejména v letních měsících. Tuto mimořádnou situaci může doprovázet krupobití nebo zásah areálu bleskem. Důsledkem může být zaplavení a naplavení nánosů hlíny do prostranství a ambitu DS, vyzkratování elektrických rozvodů a zanesení kanalizace. Dále může dojít k narušení stavby v důsledku podemílání. V případě krupobití může dojít ke škodám na majetku (střešní krytině, oknech, zdivu, zaparkovaných autech DS) anebo k poranění nekrytých osob.

4) Povodeň

Budova DS je zařazena mezi objekty přímo ohrožené povodní. Důsledkem může být zaplavení suterénu budovy vodou (prostory varny, skladu, jídelny, garáží, recepce, výtahů a kanceláří). Uživatelé DS nejsou tedy povodní přímo ohroženi na životě. V případě povodně může dojít k naplavení bahna, nánosů větví a dřeva k budově. Důsledkem povodně je možné i následné poškození zdiva, dveří a dalšího majetku, přerušení provozu kuchyně a výtahů. Také přerušení zásobování pitnou nebo tekoucí vodou, narušení rozvodu elektřiny nebo úplné přerušení dodávky všech médií.

Požár

DS ohrožuje požár v objektu domova, ale i požár v okolí domova. Zvýšené požární nebezpečí v objektu DS je v šatnách, kuárně a kuchyňkách na podlažích. K požáru může dojít v celém areálu DS. Při vzniku požáru v bezprostředním okolí domova může být areál DS také ohrožen. V důsledku požáru může dojít k poškození zdraví nebo smrti klientů, personálu či návštěv nacházejících se v zařízení.

DS má zpracované Požární poplachové směrnice, které definují povinnosti pracovníků v případě vzniku požáru a napomáhají k provedení rychlého a účinného

základu v případě požáru, nehody, pohromy a jiné mimořádné události. Dalším závazným dokumentem je Požární řád a Požární evakuační plán. V domově jsou vyvěšeny plány únikových cest a označeny únikové východy. K evakuaci slouží též výtah, který je zhotoven jako protipožární.

Výbuch plynu

Výbuchem plynu je DS ohrožen nejen přímo v samotném objektu DS, ale i v okolí DS. Místo potenciálně ohrožené výbuchem je plynová kotelna DS. Účinky výbuchu plynu mohou být zasaženy prostory kotelny, části suterénu, chodby v přízemí, šatny, dílny a kuchyně. V pracovní době se zde může nacházet maximálně 30 osob.

Důsledkem výbuchu může být usmrcení a zranění osob, destrukce budovy, druhotná zranění v destrukčním pásmu, vznik požáru a narušení inženýrských sítí (přerušeni dodávek médií). Dále také k narušení psychiky osob v postižené oblasti, osob v objektu DS a příslušníků záchranných jednotek.

Areál domova mohou ohrozit výbuchy z několika potenciálních zdrojů. Těmito zdroji jsou Tesla Blatná, JETE, havárie při přepravě výbušnin po komunikacích vedoucích v okolí DS nebo výbuch zemního plynu v okolní zástavbě. Důsledky výbuchu z okolních potenciálních zdrojů jsou shodné s důsledky výbuchu plynu v objektu DS.

Provozní poruchy

1) Výpadek elektrického proudu

K přerušeni dodávky elektrického proudu může dojít z různých příčin. Toto přerušeni může být krátkodobé nebo dlouhodobé, předem ohlášené nebo neohlášené. Krizová situace by mohla nastat při dlouhodobém, předem neohlášeném přerušeni. Výpadek může být způsoben lokálním problémem nebo vyřazením celé rozvodny z provozu. V DS se nachází dieselový agregát, který obnoví téměř okamžitě (do 5 sekund) dodávku elektrického proudu. Dieselový agregát je schopen zajistit elektrický proud po dobu max. 7 hodin. V době výpadku elektrického proudu je prostřednictvím agregátu zajištěno nouzové osvětlení na chodbách, schodištích, pokojích uživatelů a je

zajištěn provoz výtahů. Kuchyně je koncipována tak, aby v případě výpadku elektrického proudu, byla schopna zajistit stravování uživatelů a strážníků. Nachází se zde spotřebiče elektrické i plynové.

2) Přerušení dodávky pitné vody

Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu bývá zpravidla ve spojení jinou MU (např. extrémním suchem nebo povodní). Při dlouhodobém přerušení dodávky vzniknou zejména potíže s provozem kuchyně a sociálních zařízení. Při takovéto MU může dojít ke kontaminaci pitné vody a sekundárně k epidemii, která se v zařízení DS šíří obvykle velmi rychle.

3) Přerušení dodávky plynu (tepla)

Objekt Domova pro seniory v Blatné může přerušení dodávky plynu ohrozit v souvislosti s vytápěním budovy a ohřevem teplé vody. K havárii může dojít z důsledku lokální poruchy spojené s přírodní pohromou, antropogenní havárií či terorismem. Při dlouhodobém přerušení dodávek plynu vzniknou zejména v zimních měsících potíže s vytápěním a celoročně s ohřevem teplé vody. Kuchyně je koncipována tak, aby v případě výpadku plynu byla schopna zajistit stravování uživatelů a strážníků. V kuchyni se nachází spotřebiče elektrické i plynové.

4) Porucha výtahu

Porucha výtahu může nastat jak důsledek technické poruchy výtahu anebo může nastat v důsledku jiné mimořádné události. Touto událostí je myšlen například výbuch nebo zaplavení výtahové šachty. Dojde-li k poruše výtahu a uživatel nebo zaměstnanec uvízne v jednom ze 2 výtahů, může dojít ke komplikaci náhlým zhoršením zdravotního stavu uvízlé osoby.

Únik nebezpečných škodlivin

Areál DS je potencionálně ohrožen únikem nebezpečných škodlivin do ovzduší z blatenských podniků (Tesla), při havárii při přepravě nebezpečných škodlivin po komunikacích v okolí domova anebo při požáru okolních objektů, při kterých by vznikaly v důsledku hoření nebezpečné škodliviny. O druhu a množství přepravovaných škodlivin není přehled, s největší pravděpodobností se bude jednat o látky s hutností větší než 1, které se budou ve formě plynů, par, mlhy anebo aerosolu držet při zemi. Předpokládá se, že tyto škodlivé látky se budou po úniku šířit ovzduším. Oblak škodlivých látek se šíří dle praktických poznatků po směru přízemního větru. Zamořená oblast má tvar kruhové výseče s vrcholovým úhlem 40° a je orientována ve směru šíření přízemního větru.

Terorismus

Terorismem může být ohrožen i areál DS z důvodu velké koncentrace závislých osob, což může mít velké psychologické dopady na veřejnost. Terorismus je možné popsat jako promyšlené použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach a obrátit na sebe pozornost. Terorismus je v současnosti aktuálně řešeným tématem ohrožujícím civilní obyvatelstvo. V případě této nežádoucí situace mohou být ohroženi klienti, ale i personál DS. Vlivem terorismu může dojít ke zdravotním i materiálním újmám. Budova DS je přístupná veřejnosti po nahlášení informací v recepci DS v přízemí budovy (jména, informace koho jdou navštívit, případně důvod návštěvy). Vchody do budovy DS jsou uzamčeny a monitorovány kamerovým systémem. Příkladem terorismu v DS může být telefonické oznámení uložení výbušniny v DS, nebo obdržení zásilky s neznámou látkou podezřelého vzhledu či zápachu.

Uživatel se nevrátí z vycházky

Uživatelé DS jsou povinni se předem dohodnout se sloužící sestrou o průběhu pobytu v DS. Pokud nejsou domluveni jinak, musí se nejpozději do 22:00 vrátit z vycházky do DS. V případě zjištění, že se uživatel z vycházky nevrátil, může být potencionálně ohrožen jeho život a zdraví a je nutné situaci dále řešit.

Výskyt epidemicky závažných onemocnění

Epidemie je větší nahromadění výskytů onemocnění v časových a místních souvislostech. Příkladem těchto závažných onemocnění je například SARS, černý kašel nebo hepatitida A. Ohrožujícím faktorem při epidemii je infekční agens. Zařízení DS je velmi náchylné ke vzniku epidemie z důvodu akumulace osob vyššího věku se zdravotními problémy, které mají sníženou imunitu. Personál DS je v případě epidemie také ohrožen.

Návrh řešení identifikovaných rizik v DS

Následující část diplomové práce je věnována řešení rizik identifikovaných v analýze rizik. Znat postup činností v konkrétních nežádoucích situacích v DS je povinností každého zaměstnance DS. Také klienti DS jsou povinni dodržovat pravidla a nutná opatření v případě MU.

Respektovat a snažit se získávat informace z oficiálních zdrojů, nerozšiřovat poplašné a neověřené zprávy, varovat ostatní ohrožené osoby ve svém okolí, zbytečně netelefonovat a nepodceňovat vzniklou situaci, to vše patří do obecných zásad, které je v případě mimořádné události potřeba dodržovat nejen v DS. Pomáhat dětem, sousedům zejména starým, nemocným a nemohoucím lidem, by také mělo být jasné všem účastníkům MU. Neuposlechnutí pokynů pracovníků záchranných složek je zásadním problémem, který by se při takovém neštěstí, jako je MU, neměl vyskytovat. Uvědomění si, že největší hodnotu má lidský život a zdraví a až potom záchrana majetku, představuje základní myšlenku celé ochrany obyvatelstva.

Návrh řešení rizik způsobených nepřízní počasí

1) Sněhová kalamita

Plánovaná opatření a postup:

Reakcí na vzniklou sněhovou kalamitu dle plánu činnosti je organizovat dostupnými silami a prostředky odklizení sněhu tak, aby vchody do budovy byly průchodné a cesta pro zásobování domova průjezdná. Prostředky pro odklizení sněhu (lopaty, hrabla, košťata a elektrické koště na odhrabování) jsou uloženy ve skladu zahradníka v přízemí a garáži č. 2. V případě absence některých zdravotníků a ošetrovatelského personálu je potřeba zajistit kontinuitu a dostatečné obsazení služeb. DS má možnost využít techniku Technických služeb města Blatná. Naopak DS může zapůjčit Technickým službám v případě potřeby shrnovací koště, které je součástí multifunkční sekačky.

2) Větrná smršť

Plánovaná opatření a postup:

Reakcí na vzniklou větrnou smršť dle plánu činnosti je, že tým řešící MU a KS v DS vyhodnotí situaci a pomocí místního rozhlasu uvědomí zaměstnance a uživatele služby. Ředitel DS může vyhlásit při této události zákaz opouštět DS. V celém areálu je nutné upozornit všechny osoby o blížícím se nebezpečí, uzavřít okna, dveře a zabezpečit je.

Dalším nutným opatřením je připravení pohyblivých předmětů, zabezpečení vozidel umístěním do garáže, do závětrných prostor či jejich přeparkováním nejmenší plochou proti větru. Dále je nutné ukotvit markýzy, stožáry a předměty s vysoko položeným těžištěm (ozdobné lampy a sochy). V průběhu smršti je potřeba sledovat v hromadných sdělovacích prostředcích vývoj situace a aktuálně reagovat na nebezpečí.

Zdravotnický personál je povinen v případě poranění ošetřovat zraněné osoby a minimalizovat paniku.

Samozřejmostí je sledovat informační zprávy o nebezpečí katastrofální vichřice a řídit se vydanými bezpečnostními nařízeními a doporučeními MěÚ. Je-li to nutné z důvodu minimalizace škod, je potřeba otevřít okna a dveře na závětrné straně k vyrovnání tlaku uvnitř budovy. Ihned po přechodu smršti musí personál provést

inventarizaci škod, případně fotodokumentaci, a zahájit opatření k likvidaci následků smršti.

3)Přívalový déšť

Plánovaná opatření a postup:

Reakcí na vzniklý přívalový déšť dle plánu činnosti je dokonale uzavřít a zajistit všechna okna a dveře, provést kontrolu uzavření a zajištění těsnosti oken, dveří a dalších prostorů v přízemí DS, kam může vniknout voda. V průběhu přívalového deště je potřeba sledovat toky vody v atriu a okolí domova. Následně požární hlídka musí správně vyhodnotit situaci a přijmout patřičná opatření dle aktuální situace. Možností je požádat o pomoc HZS či jednotku sboru dobrovolných hasičů obce Blatná (dále jen „JSDHO“). Po odeznění přívalového deště jsou zaměstnanci povinni provést inventarizaci škod, fotodokumentaci a zahájit opatření k jejich likvidaci vlastními silami. Jsou-li škody velkého rozsahu, je potřeba uvědomit zřizovatele DS.

4)Povodeň

Plánovaná opatření a postup:

Reakcí na vzniklou povodeň dle plánu činnosti je svolání týmu řešící MU a KS v DS. Při hrozící povodni je potřeba dodržet protipovodňová opatření dle pokynů krizového štábu města Blatná. Dalším opatřením je utěsnit dveře a okna a zabezpečit je pytli s pískem. V případě velké povodňové vlny je nutným opatřením otevřít vchody a východy a zabezpečit dveře k vyrovnání tlaku v budově kvůli minimalizaci škod. Důležité je zamezit panice vhodným informováním uživatelů, zaměstnanců a návštěvníků DS.

Nezbytné je zamezit shromažďování osob v suterénu DS. Klienti DS nejsou přímo ohroženi povodní. Pokoje klientů jsou umístěny ve II., III.,IV. NP. V případě potřeby je nutné postupovat dle evakuačního plánu DS. Také je důležité zajistit stravování uživatelům služby ve spolupráci se ZŠ T. G. Masaryka, s Domovem Petra Mačkov a Gastro Strakonice. Dalším nutným krokem je zajistit náhradní zdroj pitné vody po domluvě s dodavatelem. HZS Blatná při povodni zabezpečuje vysoušeče vody. Po opadnutí povodně je nutné zdokumentovat škody na majetku, provést fotodokumentaci

a zahájit opatření k likvidaci škod. V případě škod velkého rozsahu je nutné informovat zřizovatele, požádat o pomoc HZS Blatná nebo JSDHO Blatná.

Návrh řešení rizik způsobených požárem

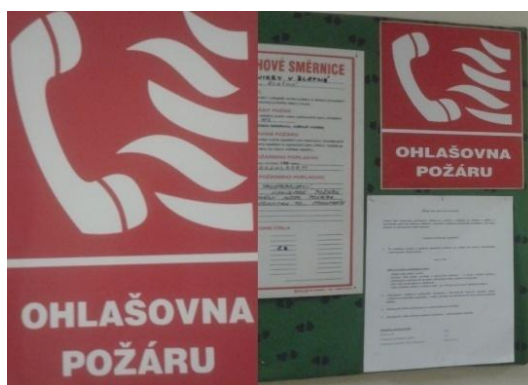
Plánovaná opatření a postup:

Reakcí na vzniklý požár v objektu dle plánu činnosti je postupovat podle zpracovaných Požárních poplachových směrnic. Při požáru se všichni zaměstnanci musí řídit také Požárním řádem a Požárním evakuačním plánem, se kterým jsou seznámeni při zahájení pracovního poměru. V domově jsou vyvěšeny plány únikových cest a označeny únikové východy, kterými se lze evakuovat z místa ohrožení. Evakuace osob je vedena po označených únikových cestách do bezpečné vzdálenosti od ohniska požáru na volné prostranství. K evakuaci slouží též výtahy, které jsou zhotoveny jako protipožární. Povinností každého zaměstnance je ohlásit zjištěný požár neodkladně na určeném místě. Ohlašovna požáru je v DS na recepci nebo na sesterně v II. nadzemním podlaží.

Řád ohlašovny požáru stanovuje povinnost ohlašovny požáru v objektu rychlého a správného převzetí hlášení událostí, včasného vyhlášení požárního poplachu, přivolání pomoci a zabezpečení další činnosti. Po obdržení zprávy o požáru má pracovník ohlašovny požáru povinnost neprodleně nahlásit požár na ohlašovnu požáru Hasičského záchranného sboru kraje- tel. č.150. Dále je nutné nahlásit operátorovi HZS objekt, kde požár vznikl, prostor, kde požár probíhá, a také upřesnění události. Tím je myšleno, co hoří, velikost požáru a přítomnost nebezpečných látek ohrožující členy zásahové jednotky. Dále je nutné uvést jméno, příjmení volajícího a číslo telefonní stanice, ze které se volá. Další povinností pracovníka ohlašovny požáru je zabezpečit vyhlášení požárního poplachu v ohrožených částech objektu, popř. vyhlášení požárního poplachu v celém objektu prostřednictvím preventivní požární hlídky nebo místním rozhlasem. V DS je požární poplach vyhlášován voláním „hoří“ do místního rozhlasu. V případě požáru v objektu je důležité po ohlášení události zabezpečit stálou přítomnost u spojovacích prostředků a zabezpečit volný přístup zásahové jednotce k objektu.

Zjištěný požár je nutné zabezpečit a minimalizovat jeho možné šíření. Malý požár je zaměstnanec povinen uhasit dostupnými prostředky, ručními hasicími přístroji a hydranty, které se nacházejí na každém podlaží. Je-li to možné, musí provést nutná opatření k zamezení šíření požáru. V případě, že zaměstnanec na požár vlastními silami nestačí, nahlásí požár v ohlašovně požáru (v recepci domova nebo na sesterně ve 2. nadzemním podlaží).

Všeobecná sestra musí zajistit ošetření případných zranění uživatelů a minimalizovat paniku. Dalším nutným opatřením je zpřístupnit místo požáru pro zasahující jednotky. Po příjezdu HZS nebo jiných záchranných složek jsou pracovníci DS povinni řídit se instrukcemi členů záchranných složek. Při požáru v okolí DS je nutno sledovat situaci a řídit se pokyny velitele zásahu.

Ohlašovna požáru

Zdroj: Vlastní zdroj

Návrh řešení rizik způsobených výbuchem plynu

Plánovaná opatření a postup

Reakcí na vzniklý výbuch plynu dle plánu činnosti je okamžitě vyrozumět operační středisko HZS na telefonu 150 nebo 112. Dále je nutné personálem zjistit stupeň postižení uživatelů a zaměstnanců DS, materiální škody, popř. porušení statiky budovy.

Samozřejmostí je zamezení panice a řízení se pokyny velitele zásahu. V plánu činností DS je podrobně rozpracován postup plnění úkolů při výbuchu plynu s časovým sledem událostí. Prvním krokem tohoto postupu je do 5 minut svolat členy týmu řešící

MU a KS v DS (dále jen „Tým“) ředitelem nebo jeho zástupcem. Tým je do 8 minut povinen rozhodnout dle skutečné situace a stavu o zastavení dodávek médií s neodkladným uvědoměním dodavatelů.

Tým nebo velitel zásahu musí co nejdříve zahájit průzkum účinků výbuchu, zaměřit se na zjištění poranění osob, zjištění stupně poškození objektu, předběžně vyhodnotit ztráty a zjistit druhotné účinky výbuchu. Tým musí následně určit místo pro shromažďování nezraněných, zraněných a mrtvých. Také musí se zaměstnanci jednotky policie ČR (dále jen „PČR“) průběžně a dle potřeby zamezit zbytečnému shromažďování osob, zamezit panice a uzavřít prostory při provádění záchranných a likvidačních prací. Je nutné rovněž zjišťovat totožnost mrtvých. Tým se všemi zaměstnanci je povinen spolupracovat s velitelem zásahu (dále jen „VZ“), poskytnout mu plány, výkresy, konzultace a pomáhat při organizaci vyprošťování zavalených osob.

Další povinností členů Týmu je určit osobu a místnost s telefonem k podávání informací příbuzným. Číslo na tuto osobu lze zveřejnit pomocí hromadných sdělovacích prostředků. Po schválení VZ zahájí Tým postupnou obnovu dodávky médií a likvidaci škod.

Návrh řešení rizik způsobených provozními poruchami

Pokud je nutné odemknout jakékoli dveře, je potřeba vyrazit sklo u skříňky generálního klíče v kuchyňce recepce. Ve skříňce jsou dva klíče. Větší klíč G je generální klíč od většiny dveří ústícih ven a do chodeb. Menší klíček je od skříně klíčů, která je v dílně údržby nebo v ředitelně, těmito klíči je možno odemknout všechny ostatní dveře. Klíče jsou rozděleny barevně podle pater a dále popsány. Nouzová schodiště je v případě potřeby nutné také odemknout. U nouzového schodiště je umístěn klíč ve skříňce s rozbitným sklem.

Nouzové schodiště

Zdroj: Vlastní zdroj

1) Výpadek elektrického proudu

Plánovaná opatření a postup:

Reakcí na vzniklý plánovaný výpadek elektrického proudu dle plánu činnosti je provést nejprve nutná opatření, jako je zkontrolovat hlavní jistič elektrické energie. Hlavní jistič elektrické energie se nachází v přízemí napravo do výtahu. Přímo zde je umístěn také dieselový agregát, který obnoví do 5 sekund nouzovou dodávku elektrického proudu. Dieselový agregát je schopen zajistit elektrický proud po dobu max. 7 hodin. Dalším krokem jsou nutná opatření zejména na zařízeních závislých na dodávkách elektřiny (chladicí, počítačová technika). Dále je potřeba předem připravit nouzová osvětlení potřebných místností prostřednictvím agregátu a přizpůsobit pečovatelský a aktivizační program. Při výpadku elektrického proudu je žádoucí, aby všeobecná sestra a sociální pracovnice informovaly uživatele o průběhu řešení situace a minimalizovaly počínající paniku.

V případě neplánovaného náhlého přerušení dodávky elektrického proudu je prvním krokem řešení této situace zjistit u E-on společnosti příčinu a předpokládanou dobu bezproudí. Dle této získané informace musí personál uzpůsobit běžnou péči a provést opatření na zařízeních závislých na dodávkách elektřiny. Stejně tak jako v případě plánovaného výpadku elektrické energie je potřeba informovat uživatele o průběhu a řešení situace a minimalizaci paniky.

V případě, že nesvítí polovina patra, je pravděpodobně spadlý některý jistič v rozvodně v přízemní chodbě napravo od výtahu. Chodbu lze odemknout klíčem S2, který je v recepci.

Také chod kuchyně je potřeba uzpůsobit dle nutných opatření. Kuchyně je koncipována tak, aby v případě výpadku elektrického proudu byla schopna zajistit stravování uživatelů a strážníků, nachází se zde spotřebiče elektrické i plynové.

Hydrant a jističe el. Energie

Zdroj: Vlastní zdroj

2) Přerušeni dodávky pitné vody

Plánovaná opatření a postup:

Reakcí, na předem ohlášené přerušeni dodávky pitné vody, bude-li ohlášeno s dostatečným časovým předstihem dle plánu činnosti, je naplnění všech dostupných nádob vodou a jejich nanesení na sociální zařízení a do kuchyně DS. Donášku vody mají povinnost provést pracovníce kuchyně, pracovníci údržby a personál úklidu DS. Zřizovatel DS má ve spolupráci s HZS Blatná povinnost v případě nutnosti zajistit pitnou vodu, která musí být průběžně kontrolována z hlediska kvality. Během přerušeni dodávky vody je nutné dodržovat hygienická opatření k zabránění šíření nákaz.

Při neohlášeném přerušeni dodávky vody je nutné zajistit zkontrolování hlavního uzávěru vody, popřípadě zjistit důvod přerušeni a předpokládanou dobu délky odstávky u dodavatele (Vodovody a kanalizace Jihočeského kraje). Je-li to nutné, musí být v DS přijata opatření, která jsou shodná s opatřeními v době ohlášeného přerušeni dodávky vody. Důležité je zajistit náhradní zdroj pitné vody přistavením cisterny přes zřizovatele a ve spolupráci s HZS kádě s užitkovou vodou. Dalším opatřením po dobu přerušeni dodávky vody je omezení spotřeby vody v DS na minimum.

V případě úniku vody v DS je nutné zastavit přívod vody hlavním uzávěrem, který se nachází v kotelně v I. nadzemním podlaží. Hlavní uzávěr vody je v kotelně pod levým oknem. Kotelnu lze odemknout klíčem S2, který je k dispozici v recepci. Kohout vody se zavírá točením ve směru hodinových ručiček. Následně má pracovník údržby

povinnost kontaktovat odbornou firmu. Přetrvává-li problém s únikem vody, je nezbytné přijmout opatření po dobu zastavení hlavního uzávěru vody. Postup řešení situace je shodný s postupem při přerušení dodávky vody.

3) Přerušení dodávky plynu

Plánovaná opatření a postup

Zvláště v zimním období nastává v DS při výpadku dodávky plynu velký problém z důvodu závislosti dodávky tepla. Reakcí na vzniklé přerušení dodávky plynu dle plánu činnosti je zjistit předpokládanou dobu výpadku a zvážit únosnost této doby vzhledem k akumulacím schopnostem budovy DS. V případě nutnosti je potřeba zajistit náhradní zdroj tepla pro uživatele. Tím jsou elektrická topná tělesa Zepter, která jsou umístěna ve skladu ve II. NP. Dalším nutným opatřením je omezit či úplně zakázat větrání a zbytečné otevírání vchodů do budovy. Při delší předpokládané době výpadku plynu a nepříznivých venkovních podmínkách, zejména v zimním období, má personál DS povinnost kontaktovat rodiny uživatelů a dohodnout možnost přechodného ubytování klientů.

Uživatelům, kteří v DS zůstanou, je nutné zajistit dostatek příkrývek, dek a přímotopů ve spolupráci se zřizovatelem DS.

Také chod kuchyně je potřeba uzpůsobit nezbytnému režimu. Kuchyně je koncipována tak, aby v případě přerušení dodávky plynu, byla schopna zajistit stravování uživatelů a strážníků, nachází se zde spotřebiče elektrické i plynové.

Zjistí-li zaměstnanec únik plynu, má povinnost tuto událost ohlásit neprodleně pracovníkům údržby. Následně je potřeba okamžitě zajistit uzavření hlavního uzávěru plynu, který se nachází v „kapličce“ na plyn, vedle budovy. Pracovník údržby musí následně kontaktovat odbornou firmu. V případě úniku plynu v kuchyni je nutné uzavřít přívod plynu do kuchyně a tuto událost neprodleně ohlásit v recepci DS. Je-li to potřeba, zaměstnanci DS mají povinnost přijmout nařízená opatření dle odhadované délky výpadku plynu. Přívod plynu je vždy znovu otevřen až po odstranění závady.

4) Porucha výtahu

Plánovaná opatření a postup

Upozornit na své uvíznutí ve výtahu lze stisknutím tlačítka zvonku, které se nachází uvnitř výtahu. Přivolaný musí zajistit okamžité nahlášení události pracovníkům údržby. Dalším opatřením řešícím tuto situaci je přivolání jakéhokoliv zaměstnance, aby mohl komunikovat s uživatelem nebo zaměstnancem, který se nalézá uvnitř výtahu, prostřednictvím telefonního sluchátka. Toto sluchátko se nachází ve spodní části výtahové skříňky ve IV. NP. Klíč od skříňky má pracovnice recepce kdykoliv k dispozici. Ve výtahu po celou dobu poruchy svítí nouzové světlo a je v něm nainstalován komunikátor, pomocí něhož je možné spojit se s pracovníkem recepce. Nutností je dostatečně informovat o každém kroku osobu ve výtahu s ohledem na omezení paniky. Proškolený pracovník údržby má kompetenci manipulovat s ruční pákou výtahu. Tou lze spustit výtah dolů do přízemí, popřípadě do nejbližšího podlaží. Dále je možné ručním klíčem otevřít dveře výtahu a vyprostit osobu z výtahu. Nelze-li poruchu výtahu odstranit technickými pracovníky DS, je nutné zavolat servisní firmu.

Návrh řešení rizik způsobených únikem nebezpečných škodlivin

Plánovaná opatření a postup

Reakcí na vzniklý únik nebezpečných škodlivin dle plánu činnosti je ihned po zjištění mimořádné události ověření úniku škodlivin u HZS Blatná ředitelem DS s následným vydáním pokynu k uzavření DS. Při této mimořádné události je nezbytné včasné a správné zareagování na signál všeobecné výstrahy- tedy ukrytí se v budově a sledování hromadných sdělovacích prostředků. Bezprostředním opatřením je vydání pokynu k uzavření oken místním rozhlasem. Členové svolaného Týmu dle možností zjistí (improvizovanými prostředky) směr přízemního větru a stanoví stupeň ohrožení DS. Dále jsou členové Týmu udržovat kontakt s okolím, získat informace o druhu a množství látky a jejím šíření. Také kontrolují stav plnění ochranných opatření v objektu.

Ihned po provedení vyrozumění místním rozhlasem má Tým spolu se zaměstnanci povinnost organizovat ochranná opatření v objektu DS. Mezi tato opatření patří varovat osoby pohybující se mimo budovu v areálu DS a umožnit jim rychlý vstup do budovy.

Také organizovat ukrytí všech uživatelů a zaměstnanců v nejvyšším patře DS a v místnostech odvrácených od místa úniku škodliviny.

Dalším opatřením, které mají povinnost zaměstnanci zajistit, je zamezení zbytečného pohybu a kouření. V případě nutnosti je potřeba připravit improvizované prostředky ochrany dýchacích orgánů navlhčenými hadry či kapesníky. Personál musí sledovat osoby, zda se u nich neprojevují příznaky otravy. Pokud dojde k otravě osob, je potřeba neprodleně uvědomit zasahujícího VZ. Tým pro řešení MU a KS v DS má dle situace povinnost konzultovat s velitelem zásahu evakuaci. Pomine-li nebezpečí úniku nebezpečných škodlivin, je po oznámení velitelem zásahu možné odvolat ochranná opatření. Samozřejmostí je v případě vyhlášení všeobecné výstrahy postupovat dle nařízených pokynů vydaných HZS Blatná, zřizovatelem nebo dle pokynů zjištěných z hromadných sdělovacích prostředků.

Návrh řešení rizik způsobených terorismem

Plánovaná opatření a postup

Reakcí na zaznamenání jakéhokoliv náznaku terorismu je dle plánu činností nutné oznámit tuto skutečnost neprodleně řediteli DS, který vyrozumí PČR. Následným krokem řešení situace je svolání Týmu DS ředitelem, který má povinnost vyhodnotit situaci, vyhlásit nutná opatření a zajistit plnění požadavků a pokynů vyhlášených PČR. Podle pokynů PČR má odpovědný tým za povinnost zahájit a řídit evakuaci osob dle evakuačního plánu. Následným opatřením je uzavření přívodu plynu, elektřiny a vody.

V případě možného terorismu je nezbytné umožnit přístupu PČR do veškerých prostor v budově DS. Generální klíč od všech dveří má ředitel DS a druhý generální klíč je uložený v recepci DS ve skříňce s rozbitným sklem. Pomine-li nebezpečí teroristického útoku, lze dle pokynů PČR odvolat vydaná opatření a vrátit se k běžnému provozu.

Návrh řešení rizik způsobených tím, že se uživatel nevrátí z vycházky

Plánovaná opatření a postup

Reakcí na zaznamenání skutečnosti, že se uživatel nevrátil z vycházky dle domluvy do DS je nutné neprodleně tuto událost oznámit sloužící všeobecné sestře. Nejprve mají zaměstnanci DS povinnost zkontrolovat, zda uživatel není na pokoji nebo v areálu DS. Následným krokem nutného opatření je zkontaktovat rodinu uživatele, dále vedoucí zdravotně ošetrovatelského úseku, popřípadě ředitele DS.

Samozřejmostí je, v případě nenalezení uživatele v DS či u jeho rodiny neprodleně kontaktovat PČR. V informaci PČR nesmí chybět iniciály uživatele, čas odchodu, cíl vycházky a zdravotní stav klienta. Výhodou je znalost dalších možných doplňujících informací, jako je například oblečení, často navštěvovaná místa nebo rodiště uživatele. Personál DS má povinnost řídit se pokyny PČR a poskytnout vyšetřovatelům veškeré další potřebné informace. Sloužící sestra má povinnost učinit obvyklým způsobem zápis o mimořádné události, včetně zápisu do Denního hlášení sester.

Návrh řešení rizik způsobených výskytem epidemicky závažných onemocnění

Plánovaná opatření a postup:

Dojde-li v DS k výskytu epidemicky závažného onemocnění, vedoucí zdravotně ošetrovatelského úseku má povinnost informovat ředitele DS a zajistit běžná protiepidemická opatření, která se odvíjí od konkrétní situace. Všechny skutečnosti týkající se epidemie v DS jsou potřeba konzultovat s lékařem DS. Důležitá je průběžná kontrola dodržování protiepidemických opatření ze strany uživatelů a pracovníků domova vedením DS.

Výskyt epidemicky závažných onemocnění klade zvýšené nároky na personál, je proto vhodné zvážit posílení zdravotnického personálu DS. Nutné je zajistit navýšení desinfekce a používat ochranné pomůcky (např. gumové rukavice, roušky), které je potřeba mít pro tyto případy předem zajištěné. Důležité je v případě epidemie mít zajištěnou dostatečnou zásobu léků. Při výskytu infekčních nemocí je nezbytné neprodleně informovat ředitelem DS Krajskou hygienickou stanicí („dále jen KHS“). Je-li to nutné, ředitel DS má kompetenci vyhlásit ve spolupráci s praktickým lékařem

zákaz návštěv do odvolání a tuto skutečnost musí oznámit formou vývěsky. Následnými povinnostmi pracovníků a uživatelů DS je řídit se nařízenými opatřeními KHS.

DEZINFEKČNÍ ŘÁD pro DPS Blatná strana 2

Odkaz použít	Činnost	Pravidla - aplikační aplikace	Název přípravku	Účinnost	Koncentrace aplikativního roztoku (g/l)	Délka expozice
	Náročná údržbová práce v sále, zvláště ušlechťovacího stolu	Pravidla: při provádění údržby, při čišťování vnitřních povrchů a stěn	HYGASOL 2 020 SOLY 0200 FENOXOL SOLY 0200 SOLY 0200 HYGASOL 2 020	100% 100% 100% 100% 100%	0,2 0,2 0,2 0,2 0,2	30 minut 30 minut 30 minut 30 minut 30 minut
	Dezinfekce vlny	Pravidla: po každé návštěvě pacientů, před vstupem pacientů do sálu, po ukončení každé návštěvy, po ukončení každé návštěvy, po ukončení každé návštěvy	DISINFOLIN DISINFOLIN DISINFOLIN DISINFOLIN DISINFOLIN	100% 100% 100% 100% 100%	0,2 0,2 0,2 0,2 0,2	30 minut 30 minut 30 minut 30 minut 30 minut
	Dezinfekce vlny Dezinfekce vlny Dezinfekce vlny Dezinfekce vlny Dezinfekce vlny	Pravidla: po každé návštěvě pacientů, před vstupem pacientů do sálu, po ukončení každé návštěvy, po ukončení každé návštěvy, po ukončení každé návštěvy	DISINFOLIN DISINFOLIN DISINFOLIN DISINFOLIN DISINFOLIN	100% 100% 100% 100% 100%	0,2 0,2 0,2 0,2 0,2	30 minut 30 minut 30 minut 30 minut 30 minut
	Dezinfekce vlny Dezinfekce vlny Dezinfekce vlny Dezinfekce vlny Dezinfekce vlny	Pravidla: po každé návštěvě pacientů, před vstupem pacientů do sálu, po ukončení každé návštěvy, po ukončení každé návštěvy, po ukončení každé návštěvy	DISINFOLIN DISINFOLIN DISINFOLIN DISINFOLIN DISINFOLIN	100% 100% 100% 100% 100%	0,2 0,2 0,2 0,2 0,2	30 minut 30 minut 30 minut 30 minut 30 minut

Dezinfekční řád byl zpracován na základě vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 395/2005 Sb. a v něm souvisejících dodatků a příloh vypracovaných na úřadu a dezinfekce ve zdravotnických zařízeních.

Dezinfekční prostředky ředíme směsí ve vodě teploty 20 – 40 °C. Všechny neředěné dezinfekční prostředky ve formě prášku a roztoků, které ředíme ve studené vodě 200 ml 1% roztoku, při přípravě a následně proti aplikacím roztoku 200 ml v dezinfekčních prostředcích je nutné se řídit pokyny a návody, který vždy výrobce uvede na obalu výrobku, používání a příslušné štítky.

Legenda	
V	výběrově
A	aktivně
B	bezpečně

Pravidla údržby a údržby. Před použitím si vždy přečtěte údaje uvedené na obalu a případně informace a přílohy. Náklady na materiál je nutné konstatovat u zápisem firmy BAKOEM a Česká Republika: 271 0001, tel./fax: 495 542 227, mobil: 777 238 879

Dezinfekční řád

Zdroj: *Vlastní zdroj*